

Møteinnkalling

Utval:	Samnanger kommune, Kontrollutvalet
Møtestad:	Kommunehuset, Kommunestyresalen
Dato:	07.02.2022
Tid:	14:00

Dersom nokon av medlemane må melde forfall, blir dei bedt om å gjere dette så tidleg som mogeleg ved å ringe til Einar Ulla tlf. 971 90 734 eller til Hogne Haktorson tlf. 911 05 982.

Til varamedlemar er denne innkallinga å sjå på som ei orientering.
Dersom det vert aktuelt at varamedlemar må møta, vil det bli gjeve nærmare beskjed.

Arild Røen
kontrollutvalsleiar

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Kopi: Vararepresentantar til kontrollutvalet
Ordførar
Revisor
Kommunedirektør/Rådmann

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 1/22	Godkjenning av innkalling og sakliste		
GK 2/22	Godkjenning av møteprotokoll etter møte i kontrollutvalet 15.11.2021	033	
	Politiske saker		
PS 1/22	Årsmelding 2021 - kontrollutvalet i Samnanger kommune	004	
PS 2/22	Forvaltningsrevisjon innan vedlikehald av kommunale bygg og vegar - status i arbeidet 07.02.2022	217	
PS 3/22	FR Arkiv og innsyn - oppfølging	217	
PS 4/22	Presentasjon av status i revisjon av rekneskapen 2021	216	
PS 5/22	Oppfølging nr. 3 av "Arbeidstilhøva i Samnanger kommune"	217	
PS 6/22	Bestilling av forvaltningsrevisjon eller eigaskapskontroll	217	
PS 7/22	Rullering av plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 - 2024	217	
PS 8/22	Forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga 2020 - oppfølging	216	
PS 9/22	Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval 07.02.2022	033	
PS 10/22	Eventuelt	033	
	Referat saker		
RS 1/22	FKT - medlemsinformasjon desember 2021		
RS 2/22	Orientering til kontrollutvalget: BDO gjennomfører forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll på oppdrag fra kontrollutvalget i Bergen	217	
RS 3/22	Fagkonferanssen 8. - 9. juni 2022 - FKT		
RS 4/22	VS: Innhenting av samtykke til å sende nyhetsbrev fra Forum for kontroll og tilsyn		

GK 1/22 Godkjenning av innkalling og sakliste

Saksframlegg

Saksnr:
Saksbehandlar 2022/13-1
Einar Kåre Ulla
:

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Samnanger kommune, Kontrollutvalet	2/22	07.02.2022

Godkjenning av møteprotokoll etter møte i kontrollutvalet 15.11.2021

Forslag til vedtak

1. Vedlagte møteprotokoll etter møte i kontrollutvalet 15.11.2021 vert samrøystes godkjent

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Protokoll etter møte i kontrollutvalet i Samnanger kommune 15.11.2021

Møteprotokoll

Utval:	Kontrollutvalet i Samnanger kommune
Møtestad:	Biblioteket på Bjørkheim
Dato:	15.11.2021
Tid:	14:00 - 15:20

Følgjande faste medlemer møtte:

Namn	Funksjon	Representerer
Arild Røen	Leiar	H
Terje Hoseth Næss	Nestleiar	KRF
Svein Verner Røseth	Medlem	FRP
Anne Tandstad	Medlem	SP

Følgjande medlemer hadde meldt forfall:

Namn	Funksjon	Representerer
Silvana Amaral Da Silva	Medlem	BL

Følgjande varamedlemer møtte:

Namn	Møtte for	Representerer
------	-----------	---------------

Merknader

Sekretariatet fekk melding om forfall ved møtestart. Derfor vart det ikkje kalla inn vararepresentant.

Andre som møtte:

Namn	Stilling
Jan Erik Boge	Rådmann (konstituert)
Ørjan Johannessen	Revisor BDO
Sturla Alvheim	Forvaltningsrevisor BDO
Einar Ulla	Seniorrådgjevar Vestland fylkeskommune
Arild Røen	Einar Kåre Ulla
utvalsleiar	utvalssekretær

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
Godkjenningssaker			
GK 9/21	Godkjenning av innkalling og sakliste		
GK 10/21	Godkjenning av møteprotokoll etter møte i kontrollutvalet 04.10.2021	2019/94	
Politiske saker			
PS 25/21	BDO presenterer interimsrevisjonsrapport 2021	2019/105	
PS 26/21	Forvaltningsrevisjon innan vedlikehald av kommunale bygg og vegar	2021/52	
PS 27/21	Møteplan for kontrollutvalet i Samnanger kommune 2022	2020/76	
PS 28/21	Kurs i regi av BDO - 2022	2020/192	
PS 29/21	Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval 15.11.2021	2019/98	
PS 30/21	Eventuelt	2020/79	
Referatsaker			
RS 25/21	Kopi av tilbakemeldingsbrev tilsyn med kommunal beredskap og helseberedskap	2019/102	
RS 26/21	Melding om politisk vedtak - Budsjett for kontrollarbeidet i Samnanger kommune 2022	2019/99	
RS 27/21	Årsmelding 2020 - 2021 - Mobbeombodet i Vestland fylkeskommune	2014/240	
RS 28/21	Program - Folkevaldopplæring på Solstrand 15. - 16.02.2022	2021/45	

Godkjenningssaker

GK 9/21 Godkjenning av innkalling og sakliste

Saksprotokoll 15.11.2021 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune

Handsaming i møte

Innkalling var sendt ut 08.11.21 via e-post. Det kom ikkje merknadar til innkalling eller sakliste.

Vedtak

Innkalling og sakliste vart samrøystes godkjent.

GK 10/21 Godkjenning av møteprotokoll etter møte i kontrollutvalet 04.10.2021

Forslag til vedtak

1. Møteprotokoll etter møte i kontrollutvalet 04.10.2021 vert samrøystes godkjent

Saksprotokoll 15.11.2021 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune

Handsaming i møte

Vedtak

1. Møteprotokoll etter møte i kontrollutvalet 04.10.2021 vert samrøystes godkjent

Politiske saker

PS 25/21 BDO presenterer interimisrevisjonsrapport 2021

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek oppsummering etter interimisrevisjon 2021 frå BDO AS til orientering.

Saksprotokoll 15.11.2021 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune

Handsaming i møte

BDO presenterte interimisrevisjonsrapporten og svarde på spørsmål frå utvalsmedlemmane.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet tek oppsummering etter interimisrevisjon 2021 frå BDO AS til orientering.

PS 26/21 Forvaltningsrevisjon innan vedlikehald av kommunale bygg og vegar

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjon innan vedlikehald av kommunale bygg og vegar frå BDO AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og ev. innspel under drøftinga i møtet.
2. Ev. ny korrigerert prosjektplan vert å sende sekretariatet innan 25.11.2021.
3. Leiar av kontrollutvalet får i samråd med sekretær fullmakt til å godkjenne korrigerert prosjektplan.
4. Det vert akseptert ein samla timerressurs på inntil det timetal som ligg i forslag til prosjektplan.
5. Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå BDO si side innan 31.03.2022, ferdig verifisert og med kommunedirektøren sin uttale innarbeidd, slik at den kan behandlast i kontrollutvalet i første møte etter det.

Saksprotokoll 15.11.2021 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune

Handsaming i møte

Revisor presenterte prosjektplanen. Utvalet diskuterte innhaldet og fekk svar på spørsmål.

Endringsforslag som kom fram i møtet:

Pkt 2 og 3 i forslag til vedtak går ut. Pkt. 4 og 5 blir dermed nytt punkt 2 og 3.

Vedtak i saka var samrøystes.

Vedtak

1. Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjon innan vedlikehald av kommunale bygg og vegar frå BDO AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og ev. innspel under drøftinga i møtet.
2. Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i forslag til prosjektplan.
3. Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå BDO si side innan 31.03.2022, ferdig verifisert og med kommunedirektøren sin uttale innarbeidd, slik at den kan behandlast i kontrollutvalet i første møte etter det.

PS 27/21 Møteplan for kontrollutvalet i Samnanger kommune 2022

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet legg opp til denne møteaktiviteten i 2022:
 - 07.02.2022
 - 02.05.2022
 - 29.08.2022
 - 03.10.2022
 - 21.11.2022

Saksprotokoll 15.11.2021 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune

Handsaming i møte

Vedtak i saka var samrøystes.

Vedtak

1. Kontrollutvalet legg opp til denne møteaktiviteten i 2022:
 - 07.02.2022
 - 02.05.2022
 - 29.08.2022
 - 03.10.2022
 - 21.11.2022

PS 28/21 Kurs i regi av BDO - 2022

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ber om at BDO gjennomfører kurs med tema
 1.
 2.
2. Tidspunkt for gjennomføring av kurs:
3. Sekretariatet vert beden om å ta seg av alt det praktiske med organisering og avvikling av kursa, gjerne i samarbeid med kommuneadministrasjonen

Saksprotokoll 15.11.2021 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune

Handsaming i møte

Utvalsmedlemmane diskuterte kva kurs som var mest føremålstenlege å få gjennomført i 2022.

Vedtak i saka var samrøystes.

Vedtak

1. Kontrollutvalet ber om at BDO gjennomfører kurs med tema
 1. Habilitet
 2. Endringar i ny kommunelov
2. Tidspunkt for gjennomføring av kurs: Habilitet - vår 2022 og Endringar i ny kommunelov - Haust 2022
3. Sekretariatet vert bedt om å ta seg av alt det praktiske med organisering og avvikling av kursa, gjerne i samarbeid med kommuneadministrasjonen

PS 29/21 Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval 15.11.2021

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek møteprotokollane som går fram av saksutgreiinga til orientering.

Saksprotokoll 15.11.2021 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune

Handsaming i møte

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet tek møteprotokollane som går fram av saksutgreiinga til orientering.

PS 30/21 Eventuelt

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak

Saksprotokoll 15.11.2021 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune

Handsaming i møte

Leiar i utvalet orienterte etter deltaking på KU-leiar skulen i regi av FKT. Det vart også orientert om webinar om årsrekneskap 10. - 11. januar 2022.

Vedtak i saka var samrøystes.

Vedtak

Orienteringane vart tekne til vitande.

Referatsaker

RS 25/21 Kopi av tilbakemeldingsbrev tilsyn med kommunal beredskap og helseberedskap

Saksprotokoll 15.11.2021 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune

Handsaming i møte

Vedtak i saka var samrøystes

Vedtak

Tilbakemeldingsbrevet frå kommunen vart teke til orientering.

RS 26/21 Melding om politisk vedtak - Budsjett for kontrollarbeidet i Samnanger kommune 2022

Saksprotokoll 15.11.2021 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune

Handsaming i møte

Vedtak i saka var samrøystes.

Vedtak

Referatsaka vart teken til orientering.

RS 27/21 Årsmelding 2020 - 2021 - Mobbeombodet i Vestland fylkeskommune

Saksprotokoll 15.11.2021 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune

Handsaming i møte

Vedtak i saka var samrøystes.

Vedtak

Referatsaka vart teken til orientering.

RS 28/21 Program - Folkevaldopplæring på Solstrand 15. - 16.02.2022

Saksprotokoll 15.11.2021 - Kontrollutvalet i Samnanger kommune

Handsaming i møte

Vedtak i saka var samrøystes.

Vedtak

Referatsaka vart teken til orientering.

Saksframlegg

Saksnr: 2022/24-1
Saksbehandlar Einar Kåre Ulla
:

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Samnanger kommune, Kontrollutvalet	1/22	07.02.2022

Årsmelding 2021 - kontrollutvalet i Samnanger kommune

Forslag til innstilling

1. Kommunestyret godkjenner årsmelding 2021 for kontrollutvalet i Samnanger kommune.

Samandrag

Sekretariatet har laga forslag til utvalet si årsmelding for 2021. Årsmeldinga frå kontrollutvalet må reknast som ein del av den lovpålagte rapporteringa frå utvalet til kommunestyret.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Årsmelding 2021 - Samnanger kommune

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Sekretariatet har utarbeidd forslag til årsmelding for kontrollutvalet i Samnanger kommune for 2021. Årsmeldinga skal gje oversikt over kva kontrollutvalet har arbeidd med i året som gjekk.

Vedtakskompetanse

Det er kommunestyret som har vedtakskompetanse i saker som vert rapportert frå kontrollutvalet, jf. kommunelova § 23-5 der det står dette:

«Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget.»

Vurderingar og verknader

Føremålet med årsmeldinga skal vera å rapportere resultata av kontrollutvalet sitt arbeid til kommunestyret, som er kontrollutvalet sin oppdragsgjevar. Årsmeldinga peikar både på behandling av saker som er slutført frå kontrollutvalet si side og på kva som må følgjast opp vidare framover.

Årsmeldinga frå kontrollutvalet må reknast som ein del av den pålagde rapporteringa frå utvalet til kommunestyret, jf. kommunelova § 23-5 der det m.a. står dette:

«Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget.»

Sekretariatet meiner difor at det vil vera naturleg at kommunestyret godkjenner årsmeldinga i eiga sak.

Konklusjon

Det blir på bakgrunn av dette tilrådd at utvalet legg fram årsmelding for kontrollutvalet for 2021 til godkjenning i kommunestyret

Samnanger kommune

ÅRSMELDING 2021

FOR KONTROLLUTVALET I

SAMNANGER KOMMUNE

Foto: Inge Aasgaard

1 Føremål og oppgaver for kontrollutvalet

Føremålet med kontrollutvalet sitt arbeid er å medverke til at det vert allmenn tillit til at kommunen sine oppgaver vert løyst på best mogleg måte, og i samsvar med gjeldande lover og forskrifter. I kommunelova finn ein i kap. 23 «Kontrollutvalgets virksomhet». I § 23-1 står det mellom anna:

«Kommunestyret og fylkestinget velger selv et kontrollutvalg som skal føre løpende kontroll på deres vegne.»

I kommunelova § 23-2 står det m.a.:

Kontrollutvalget skal påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak*
- c) det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i*
- d) det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)*
- e) vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp. at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.*

2 Samansetjing av kontrollutvalet 2019 - 2023

Medlemmer:

Arild Røen (H) – leiar

Terje Hoseth Næss (Krf) – nestleiar
Anne Gerd Tandstad (Sp)
Svein Verner Røseth (Frp)
Silvana Amaral Da Silva (BL)

Vararepresentant for Ap, H og Mdg:

Liv Berit Kvernes Befring (Ap)
Marijke Strømmen (Mdg)
Kjell Roar Norvik (H)

Vararepresentant for BL, Frp, Sp og Krf:

Annette Espelid (BL)
Audun Johannes Yndestad (Frp)
Arne Jørgensen (Sp)
Bjarne Hauge (Frp)
Dag Nydal (BI)
Helene Mjelde Foss (BI)

3 Om verksemda til kontrollutvalet i 2021

- Kontrollutvalet hadde 5 møte i 2021
- Møta dette året var lagt til biblioteket på Bjørkheim.
- Utvalet behandla 60 saker, derav 30 politiske saker
- Ordførar har møte- og talerett i kontrollutvalet og har møtt på nokre av møta.
- Rådmann og andre tilsette i kommunen har møtt for å orientere til kontrollutvalet, når dei har vorte innkalla.
- Revisjonen har møtt på møta i kontrollutvalet.
- Kontrollutvalet har fått tilgang til den informasjonen det vart bedt om.

4 Sekretariatsordninga

I kommunelova § 23-7 står det at kommunestyret skal sørge for sekretærbistand til kontrollutvalet som tilfredsstiller utvalet sitt behov. Sekretærfunksjonen kan ikkje leggst til kommunen sin administrasjon.

Utdrag frå kommunelova § 23-7:

Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalget får sekretariatsbistand som tilfredsstiller utvalgets behov. Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget, er forsvarlig utredet, og at utvalgets vedtak blir iverksatt. Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens administrasjon og av den eller de som utfører revisjon for kommunen.

Sekretariat for kontrollutvalet i Vestland fylkeskommune utfører sekretariatstenesta for kontrollutvalet i Samnanger kommune. Einar Ulla har utført denne oppgåva i alle møta i 2021.

Sekretariat for kontrollutvalet i Vestland fylkeskommune var sekretariat for kontrollutvalet i fylkeskommunen, samt kontrollutvala i desse kommunane i 2021: Askøy, Austevoll, Bjørnafjorden, Bømlo, Eidfjord, Fitjar, Kvam, Kvinnherad, Samnanger, Stord, Tysnes, Ullensvang, Ulvik, Vaksdal og Øygarden. I tillegg til dette er sekretariatet også sekretær for kontrollutvalet i Bergen Kirkelige Fellesråd.

5 Revisjon

Kontrollutvalet skal på vegne av kommunestyret ha tilsyn med den kommunale forvaltninga. Utvalet må halda seg orientert om kva saker revisjonen arbeider med og føra tilsyn med at revisjonsarbeidet er à jour og går føre seg i samsvar med forskrift og vedtak.

BDO AS er revisor for Samnanger kommune. Noverande avtale gjeld fram til og med 30.06.2024. BDO har lagt fram revisjonsmelding, slik kravet er, samt rapportar og annan informasjon om revisjonen sitt arbeid.

På grunnlag av revisjonen sine rapportar, rekneskapsplan og annan informasjon, har utvalet ført tilsyn med at forvaltninga er i samsvar med gjeldande lover, forskrifter og vedtak. Utvalet skal vidare i samarbeid med revisjonen gjennomføra ei systematisk vurdering av bruk og forvaltning av dei kommunale midlar, med utgangspunkt i oppgåver, ressursbruk og oppnådde resultat (forvaltningsrevisjon).

Til dagleg er det den valde revisor som utfører tilsynet og kontrollen mot kommunen, men kontrollutvalet har eit eige ansvar med å sjå til at arbeidet vert tilfredsstillande utført. Kommunelova stiller krav om at utvalet sjølv må visa ei aktiv haldning. For å få utført det arbeid utvalet er pålagt, er ein avhengig av god kommunikasjon med kommunestyret, administrasjonen i kommunen og revisor. Samarbeidet har vore godt med dei aktuelle aktørar. Solveig Bø Dalstø er ansvarleg revisor for Samnanger kommune. I tråd med regelverket har revisor lagt fram eigenvurdering for at Deloitte er uavhengig i høve til Samnanger kommune.

6 Forvaltningsrevisjon

Ei av dei viktigaste oppgåvene til kontrollutvalet er å gjennomføre forvaltningsrevisjon av kommunen si verksemd samt med selskap der kommunen har eigarinteresser, og er ei av utvalet sine lovpålagde oppgåver. Forvaltningsrevisjon er eit verktøy som kommunestyret og kontrollutvalet skal nytte for å sikre at kommunen på best mogleg måte tek omsyn til innbyggjarane sine behov og rettar.

I kommunelova § 23-2 står det:

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon med kommunens virksomhet samt med selskaper som kommunen har eierinteresser i.

Det står vidare i kommunelova § 23-3:

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

6.1 Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024

Kommunen skal, etter lova, utarbeide ein plan for forvaltningsrevisjon slik at gjennomføring av forvaltningsrevisjon vert utført på ein planmessig måte og for å sikre at kommunestyret vel ut dei mest relevante prosjekta. Planen skal vere basert på ein risiko- og vesentlegvurdering.

I kommunelova § 23-2 står det:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerer til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.”

Plan for forvaltningsrevisjon blei vedteken i kommunestyremøte 28.10.2020.

6.2 Gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekt i 2021

Forvaltningsrevisjon er eit verktøy som kommunestyret og kontrollutvalet skal nytta for å sikre at kommunen på best mogleg måte tek omsyn til innbyggjarane sine behov og rettar. Forvaltningsrevisjon er ein av dei pålagde oppgåvene til kontrollutvalet.

Det vart gjennomført forvaltningsrevisjon av Arkiv og innsyn i Samnanger kommune i 2021. Utover dette vart det også bestilt forvaltningsrevisjon innan vedlikehald av kommunale bygg og vegar.

6.2.1 Forvaltningsrevisjon Arkiv og innsyn

Kontrollutvalet vedtok prosjektplan for forvaltningsrevisjon av arkiv og innsyn 08.02.2021 i sak PS 1/21. Utvalet vedtok samrøystes:

1. *Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjon av arkiv og innsyn frå BDO AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og ev. innspel under drøftinga i møtet*
2. *Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i forslag til prosjektplan*
3. *Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå BDO si side innan 09.08.2021, ferdig verifisert og med kommunedirektøren sin uttale innarbeidd, slik at den kan handsamast i kontrollutvalet 30.08.2021 og i kommunestyret 16.09.2021*

Av prosjektplanen går det fram at føremålet med prosjektet var:

Føremålet med prosjektet er å gjennomgå korleis kommunen tar vare på sine plikter i høve arkiv og innsyn, og på denne måten legg til rette for at verksemda som hovudprinsipp er open og gjennomsiktig, at teiepliktig informasjon blir handsama korrekt og at sakshandsaminga er dokumentert og mogleg å etterprøve. Gjennomgangen vil sjå på i kva grad dokumentasjonsforvaltninga i kommunen er i samsvar med gjeldande lovar og regelverk på fagområdet. Vidare vil

forvaltningsrevisjonen sjå på korleis kommunen har handtert pålegg og andre tilbakemeldingar frå Arkivverket sitt tilsyn med arkivhaldet i Samnanger kommune 20.05.2019.

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremålet formulerte revisor følgjande problemstillingar:

- 1. I kva grad har kommunen rutinar og praksis som sikrar at dokumentasjonsforvaltninga i kommunen er i samsvar med lov og regelverk?*
- 2. Korleis har Samnanger kommune handtert pålegg og andre tilbakemeldingar frå tilsyn gjennomført av Arkivverket i 2019?*

Kontrollutvalet behandla statusrapport om framdrift i arbeidet med forvaltningsrevisjonen 03.05.2021.

Rapport etter gjennomført forvaltningsrevisjon vart vedteken av kommunestyret 16.09.2021 i sak 076/2021, etter innstilling frå kontrollutvalet. Kontrollutvalet si innstilling vart samrøystes vedteken:

- 1. Kommunestyret tek rapporten etter gjennomført forvaltningsrevisjon av arkiv og innsyn til etterretning.*
- 2. På bakgrunn av gjennomført forvaltningsrevisjon av arkiv og innsyn ber kommunestyret rådmannen sørge for at det vert sett i verk tiltak for å:*
 - a) Etablere rutine for at rådmannen årleg stadfester arkivplanen*
 - b) Komplettere arkivplanen, slik at alle delkapittel er fylt med innhald*
 - c) Etablere rutine for måling av svartid på innsynsførespurnader, slik at eventuelle kapasitetsutfordringar kjem fram*
- 3. Kommunestyret ber rådmannen melde status og vidare framdrift til kontrollutvalet innan 31.12.2021*

6.2.2 Forvaltningsrevisjon innan vedlikehald av kommunale bygg og vegar

Kontrollutvalet vedtok samrøystes prosjektplan for forvaltningsrevisjon innan vedlikehald av kommunale bygg og vegar 15.11.2021 i sak PS 26/21:

- 1. Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjon innan vedlikehald av kommunale bygg og vegar frå BDO AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og ev. innspel under drøftinga i møtet.*
- 2. Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i forslag til prosjektplan.*
- 3. Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå BDO si side innan 31.03.2022, ferdig verifisert og med kommunedirektøren sin uttale innarbeidd, slik at den kan behandlast i kontrollutvalet i første møte etter det.*

Av prosjektplanen går det fram at føremålet med forvaltningsrevisjonen er:

Føremålet med prosjektet er å gjennomgå kommunen si handtering av vedlikehald av kommunale bygg og vegar. Gjennomgangen vil sjå på i kva grad kommunen har overordna strategiar og målsettingar for vedlikehaldsarbeidet, og korleis kommunen sikrar planmessig og verdibeverande vedlikehald av bygg og vegar. Vidare vil vi sjå på om vedlikehaldet er i samsvar med etablert beste praksis eller normtal.

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål har revisor formulert følgjande problemstillingar:

- 1. I kva grad har Samnanger kommune etablert tiltak for å sikre eit effektivt og godt verdibeverande vedlikehald av kommunale bygg?*

2. *I kva grad har Samnanger kommune gode system for planmessig og verdibevarande vedlikehald av kommunale vegar?*

6.3 Oppfølging av tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Kontrollutvalet har som ei av sine oppgåver å følge opp kommunestyret sine vedtak etter gjennomførte forvaltningsrevisjonar.

I forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5 står det:

Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om regnskapsrevisjoner, forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller blir fulgt opp og skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om vedtaket er fulgt opp.

6.3.1 Varsel om arbeidstilhøva i Samnanger kommune

Kontrollutvalsleiar og ordførar mottok varsel om arbeidsforholda i Samnanger kommune 05.03.20. Kontrollutvalet behandla varselet i møte 12.03.20, der det vart gjort slikt vedtak i sak 10/20:

1. *Kontrollutvalet ber Deloitte ut i frå det som kom fram av varselet og det som kom fram av diskusjonen i møtet, kartlegge bakgrunnen for varselet.*
2. *Deloitte blir bedt om å utarbeide ein prosjektplan for arbeidet, og sende denne til sekretariatet så snart den er ferdig.*
3. *Utvalsleiar får i samråd med sekretariatet fullmakt til å godkjenne prosjektplanen.*
4. *Deloitte blir vidare bedt om å orientere om status for arbeidet i neste møte (14.04.20) i kontrollutvalet.*

Kontrollutvalet behandla rapport etter gjennomført revisjon i samband med varselet i møte 19.10.20, PS 27/20, der det vart gjort slik innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret ber rådmannen:

1. *Setta i verk tiltak for å sikre eit forsvarleg arbeidsmiljø ved barneskulen, med brei involvering av dei tilsette ved skulen.*
2. *Gjennomgå og sørge for tilfredsstillande rutinar for roller, ansvar, rutinar og krav til dokumentasjon knytt til oppfølging av vanskelege personalsaker*
3. *Gjennomgå og sørge for god opplæring om samarbeidet mellom tillitsvalt, verneombod og leiing, og kva dilemma og utfordringar som kan oppstå og korleis dette kan løysast*
4. *Etablerer rutinar for korleis tilsette skal kommunisere mellom seg både på e-post og munnleg, og gjere desse kjent. Legg også vekt på non-verbal kommunikasjon*
5. *Sikre at det er gode rutinar for å dokumentere oppfølging av leiarar og medarbeidarar i alle einingar.*
6. *Gjennomgå varslingsrutinane for Samnanger kommune, og sjå til at kontrollutvalet ikkje vert ein del av desse rutinane i framtida*
7. *Orienterer kontrollutvalet om status for oppfølginga og handlingsplan for vidare arbeid innan utgangen av 2020*

Kommunestyret vedtok innstillinga frå kontrollutvalet 28.10.2020.

Kontrollutvalet behandla oppfølging av denne revisjonen 08.02.2021 etter å ha mottatt statusrapport frå rådmannen 28.01.2021. Rådmannen gjekk gjennom rapporten i møtet, og svarde på spørsmål frå utvalet sine medlemmer. Det vart gjort slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalet har merka seg at oppfølging av denne saka er sett i gang på ein god måte*
2. *Kontrollutvalet ber om ny skriftleg status innan 09.08.2021*

Kontrollutvalet behandla oppfølging nr. 2 av denne saka 30.08.2021 etter å ha mottatt ein ny statusrapport frå rådmannen 19.08.2021. Medlemmane i utvalet ga positiv tilbakemelding til rådmannen for oppfølginga og det vart gjort slikt vedtak:

1. Kommuneleiinga og skuleleiinga ved Samnanger Barneskule har gjort eit godt arbeid med oppfølging av denne forvaltningsrevisjonen, og har følgd opp dei fleste av tiltaka
2. Kontrollutvalet ber om ein ny status i arbeidet innan 31.12.2021

Det som står att er oppfølging av punkt 4 og 6 i kommunestyret sitt vedtak frå 28.10.2020. Saka vert følgd vidare opp i 2022.

7 Eigarskapskontroll

I den nye kommunelova er selskapskontroll erstatta med forvaltningsrevisjon i selskap, og eigarskapskontroll. Dette står om eigarskapskontroll i lova § 23-2 d:

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv.

Det står i tillegg litt meir utfylgjande om eigarskapskontrollen i kommunelova § 23-4:

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

7.1 Plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 – 2024

Kommunen skal, etter lova, utarbeide ein plan for eigarskapskontroll slik at kontrollen med forvaltninga av kommunen sine interesser i selskap vert utført på ein planmessig måte og for å sikre at kommunestyret vel ut dei mest relevante prosjekta. Planen skal vere basert på ein risiko- og vesentlegvurdering.

Følgjande står om plan for eigarskapskontroll i kommunelova § 23-4:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen

Planen for eigarskapskontroll vart vedteken i kommunestyremøte 28.10.2020.

Det er ikkje gjennomført eigarskapskontroll i Samnanger kommune i 2021.

8 Rekneskapsrevisjon

Revisjon av årsrekneskaper er ein heilt sentral del av eigenkontrollen i kommunen. Revisor skal gje tryggleik for at ein kan stole på informasjonen kommunen gjev om økonomien sin.

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunen blir revidert på ein forsvarleg måte. Utvalet er difor avhengig av at revisor i tilstrekkeleg grad rapporterer om revisjonsarbeidet. At kontrollutvalet og revisor har ein god dialog og god forståing av sine oppgåver, er viktige føresetnader for å skape tryggleik for at revisjonsarbeidet blir forsvarleg utført.

I kommunelova § 23-2 står mellom anna dette:

Kontrollutvalget skal påse at
a) Kommunen eller fylkeskommunen sine årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte

Dette står om rekneskapsrevisjon i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3:

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a) Kommunen eller fylkeskommunen sine årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b) Regnskapsrevisjonen blir utført i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjoner og avtaler med revisor
- c) Regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravet i kapittel 2 og 3

Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak.

8.1 Årsrekneskap og årsmelding 2020 for Samnanger kommune

Kontrollutvalet ga sin uttale til årsrekneskapen 2020 i møte 03.05.2021.

Utdrag fra teksten i uttalen fra kontrollutvalet:

Med grunnlag i kontrollutvalet sine kontrollaktiviteter retta mot økonomiforvaltninga, ei samla vurdering, tilrår derfor kontrollutvalet at årsrekneskap og årsmelding for 2020 blir godkjent slik det ligg føre.

Kontrollutvalet vil likevel gjere kommunestyret merksam på følgjande forhold:

- *Viktige nøkkeltal i årsrekneskapen:*
 - *Netto driftsresultat er på 0,63 % av driftsinntektene, tilrådinga frå TBU er 1,75%*
 - *Gjeldsgrad er berekna til 105,4 % av driftsinntektene, Riksrevisjonen tilrår maks 75%*
 - *Gjeldsbelastning er berekna til 5,6 % av driftsinntektene. Statsforvaltaren i Nordland tilrår at gjeldsgraden ikkje overstig 5 %*
 - *Disposisjonsfondet er berekna til 3,59 % av driftsinntektene. Riksrevisjonen si tilråding er på minst 5%, og kommunen sitt eige mål er at fondet skal ligge på ca. 15 mnok. Fondet var ved årsskiftet på 8,6 mnok.*
 - *Likviditetsgrad 1 er på 1,9. Denne bør, iht økonomisk teori, vere på min. 2*

Kontrollutvalet er uroa for den høge lånegjelda til Samnanger kommune dei siste åra, som ligg godt over Riksrevisjonen si tilråding. Lånegjelda er også omlag 20,5 mnok høgare enn kommunen sitt eige mål for maksimal lånegjeld.

Ut over det som er nemnd i uttalen, og det som går fram av saksframlegget til kontrollutvalet i rekneskapssaka, samt revisjonsmeldinga av 20.04.2021 og revisjonsrapport nr. 1, datert 22.04.2021, har kontrollutvalet ikkje merknader til Samnanger kommune sin årsrekneskap for 2020.

8.2 Byggerekneskap

Kontrollutvalet behandla 4 byggerekneskap i 2021.

1. Byggerekneskap for bufellesskap Skottabakken
2. Byggerekneskap for flaum- og rassikring Skottabakken
3. Byggerekneskap for høgdebasseng Nordbygda
4. Byggerekneskap for Teigavika – badevik på Bjørkheim

Dei fire byggerekneskapa vart behandla i to saker 30.08.2021 og kontrollutvalet gjorde slike vedtak i dei to sakene:

Sak 12/21 - Byggerekneskap for bufellesskap Skottabakken og for flaum- og rassikring av Skottabakken

1. Kommunestyret godkjenner byggerekneskapen for bufellesskap Skottabakken
2. Kommunestyret godkjenner byggerekneskapen for flaum- og rassikring Skottabakken
3. Kommunestyret ber rådmannen gå gjennom økonomireglementet og reglement for kontrollutvalet for å endre kontrollutvalet sin tilrådingsmynde til å gje uttale i samband med politisk behandling av byggerekneskap i Samnanger kommune

Sak 13/21 - Byggerekneskap for høgdebasseng Nordbygda og Teigavika - badevik på Bjørkheim

1. Kommunestyret godkjenner byggerekneskapen for høgdebasseng Nordbygda
2. Kommunestyret godkjenner byggerekneskapen for Teigavika – badevik på Bjørkheim

Kommunestyret vedtok innstillinga frå kontrollutvalet i begge sakene.

9 Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT)

FKT er ein landsomfattande organisasjon som har som oppgåve å vera møte- og kompetanseplass for kontrollutvala og deira sekretariat. Kontrollutvalet i Samnanger kommune er medlem i FKT.

FKT har i 2021 utarbeidd ein rettleiar for utarbeiding av kontrollutvalet sin uttale til årsrekneskap og årsmelding.

Nyheitsbrev frå FKT med aktuelle tema for kontrollutvalet sitt arbeid er og lagt fram som melding til kontrollutvalet.

10 Samnanger kommune si heimeside og bruk av elektronisk møteinnkalling

Kontrollutvalet behandla sak om kontrollutvalet på heimesida til Samnanger kommune i 2021. Vedtaket vart sendt til rådmannen, og kontrollutvalet vart meir synleg på heimesida etter dette. Innkallingar, møteprotokollar, forvaltningsrevisjonsrapportar, selskapskontrollrapportar og årsmeldingar skal vera tilgjengeleg på heimesida.

Kontrollutvalet brukar lesebrett eller PC på møta og får innkalling til møter elektronisk.

11 Andre saker / orienteringssaker i kontrollutvalet i 2021:

- Kurs i regi av BDO – plan og gjennomføring
 - Habilitet – vår 2022
 - Endringar i ny kommunelov – Haust 2022
- Årsmelding for kontrollutvalet for 2020
- Budsjettframlegg for kontrollutvalet sitt ansvarsområde for 2022
- Presentasjon av revisjonsplan og risikovurdering for etterlevingskontroll for rekneskap 2021
- Rapport etter forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga 2020
- Tertialrapportar for kommunerekneskapen
- Vurdering av uavhengigheit for oppdragsansvarleg revisor
- Møteplan for kontrollutvalet 2022

Utvalet har og som faste punkt på saklista – gjennomgang av møteprotokollar frå kommunestyret, formannskapet og hovudutvala. Eventuelt er også ei fast sak på saklista i tillegg til referatsaker

Samnanger 07.02.2022

Arild Røen
Leiar i kontrollutvalet

Saksframlegg

Saksnr:
Saksbehandlar 2022/5-1
Einar Kåre Ulla
:

Saksgang

Utvai	Utv.saksnr.	Møtedato
Samnanger kommune, Kontrollutvalet	2/22	07.02.2022

Forvaltningsrevisjon innan vedlikehald av kommunale bygg og vegar - status i arbeidet 07.02.2022

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek revisor sin statusorientering til vitande
- 2.
- 3.

Samandrag

Føremålet med denne saka er at BDO AS skal gjere greie for status i arbeidet med den pågåande forvaltningsrevisjonen innan vedlikehald av kommunale bygg og vegar.

Hogne Haktorsen
kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Prosjektplan - FR Vedlikehald bygg og vegar

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet behandla 04.10.2021 bestilling av forvaltningsrevisjon i sak PS 22/21 der dette vart protokollert:

Handsaming i møte

Utvalet diskuterte først om ein skulle gå for bestilling av eigarskapskontroll eller forvaltningsrevisjon. Utvalet var samde om å velje eit forvaltningsrevisjonsprosjekt. Diskusjonen gjekk vidare på kva prosjekt som skulle veljast, og utvalet kom fram til at dei ville gå for neste prosjekt i plan for forvaltningsrevisjon.

Vedtak i saka var samrøystes.

Vedtak

1. *Kontrollutvalet ønskjer at det vert gjennomført forvaltningsrevisjon innan vedlikehald av kommunale bygg og vegar.*
2. *Kontrollutvalet ber BDO levere forslag til prosjektplan i tråd med dei føringar utvalet har gjeve, inkl. føremål, problemstillingar, ev. avgrensingar, ressursbruk og leveringstidspunkt.*
3. *Kontrollutvalet ber BDO levere forslag til prosjektplan til sekretariatet seinast 25.10.2021.*
4. *Kontrollutvalet behandlar prosjektplanen 15.11.2021.*

Prosjektplanen vart behandla i kontrollutvalet 15.11.2021, der utvalet vedtok følgjande:

1. *Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjon innan vedlikehald av kommunale bygg og vegar frå BDO AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og ev. innspel under drøftinga i møtet.*
2. *Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i forslag til prosjektplan.*
3. *Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå BDO si side innan 31.03.2022, ferdig verifisert og med kommunedirektøren sin uttale innarbeidd, slik at den kan behandlast i kontrollutvalet i første møte etter det.*

Vedtakskompetanse

Det er kontrollutvalet som har ansvar for å gjennomføre slike revisjonar. Det er likevel kommunestyret som har avgjerdsmynde i saka, etter innstilling frå kontrollutvalet, når revisjonsrapport ligg føre, jf. kommunelova § 23-3.

Vurderingar og verknader

Av den føreslegne prosjektplanen går det fram at føremålet med forvaltningsrevisjonen er:

Føremålet med prosjektet er å gjennomgå kommunen si handtering av vedlikehald av kommunale bygg og vegar. Gjennomgangen vil sjå på i kva grad kommunen har overordna strategiar og målsettingar for vedlikehaldsarbeidet, og korleis kommunen sikrar planmessig og verdibevarande vedlikehald av bygg og vegar. Vidare vil vi sjå på om vedlikehaldet er i samsvar med etablert beste praksis eller normtal.

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål har revisor formulert følgjande problemstillingar:

1. *I kva grad har Samnanger kommune etablert tiltak for å sikre eit effektivt og godt verdibevarande vedlikehald av kommunale bygg?*

2. I kva grad har Samnanger kommune gode system for planmessig og verdibevarande vedlikehald av kommunale vegar?

Problemstillingane er operasjonaliserte i prosjektplanen, og revisor har definert revisjonskriteria som problemstillingane skal vurderast opp imot.

BDO vil i møtet 07.02.2022 orientere om status for arbeidet med forvaltningsrevisjonen, der utvalet sine medlemmer vil få høve til å stille spørsmål som har relevans til gjennomføringa av prosjektet.

Konklusjon

Revisor vil i møte 07.02.2022 orientere om status i prosjektet, der medlemmane i kontrollutvalet har høve til å stille spørsmål vedrørande gjennomføringa av denne forvaltningsrevisjonen.

PROSJEKTPLAN

FORVALTNINGSREVISJON - VEDLIKEHALD AV KOMMUNALE BYGG OG VEGAR I SAMNANGER KOMMUNE

25. OKTOBER 2021

Leveransen er utarbeidet for oppdragsgiver, og dekker kun de formål som med denne er avtalt. All annen bruk og distribusjon skjer for oppdragsgivers regning og risiko. BDO AS eller BDO Advokater AS vil ikke kunne gjøres ansvarlig overfor en tredjepart.

1 FØREMÅL OG AVGRENŚING

1.1 INNLEIING

BDO har, i samsvar med bestillinga frå kontrollutvalet 04.10.2021, utarbeidd prosjektplan for forvaltningsrevisjon av vedlikehald av kommunale bygg og vegar i Samnanger kommune. Dette er eit av dei prioriterte prosjekta som kommunestyret valde med utgangspunkt i kontrollutvalet si handsaming av plan for forvaltningsrevisjon i sak PS 21/20.

1.2 FØREMÅL

Føremålet med prosjektet er å gjennomgå kommunen si handtering av vedlikehald av kommunale bygg og vegar. Gjennomgangen vil sjå på i kva grad kommunen har overordna strategiar og målsettingar for vedlikehaldsarbeidet, og korleis kommunen sikrar planmessig og verdibeverande vedlikehald av bygg og vegar. Vidare vil vi sjå på om vedlikehaldet er i samsvar med etablert beste praksis eller normalt.

1.3 AVGRENŚING

Prosjektet vil sjå på strategiar, målsettingar og system for vedlikehald av bygg og vegar, samt i kva grad desse blir etterlevd i praksis. Prosjektet vil ikkje gjere sjølvstendige vurderingar av tilstanden på kommunale bygg eller vegar.

2 PROBLEMSTILLINGAR

Med bakgrunn i føremålet legg BDO desse problemstillingane til grunn for forvaltningsrevisjonsprosjektet:

1. I kva grad har Samnanger kommune etablert tiltak for å sikre eit effektivt og godt verdibeverande vedlikehald av kommunale bygg?
2. I kva grad har Samnanger kommune gode system for planmessig og verdibeverande vedlikehald av kommunale vegar?

2.1 OPERASJONALISERING AV PROBLEMSTILLINGANE

I avsnitta under vert revisjonen sine problemstillingar konkretisert med framlegg til kva som skal undersøkast nærare, og kva kriterium desse problemstillingane skal vurderast mot.

2.1.1 Problemstilling 1 - I kva grad har Samnanger kommune etablert tiltak for å sikre eit effektivt og godt verdibeverande vedlikehald av kommunale bygg?

Det framgår av risiko- og vesentlegvurderinga for Samnanger kommune at kommunen ser potensiale for meir effektivt utnytting av bygningsmassane og meir miljøvennleg ressursbruk, og at målet er å bygge minst mogleg nytt, rehabilitere, fornye og utfase bygg som ikkje er framtidsretta. Samstundes blir det vist til at tildelt budsjett til vedlikehald av eigedommar ikkje står i forhold til samfunnsutviklingseininga sine faglege vurderingar og planar. I tillegg blir det opplevd at prioritering av vedlikehaldet skjer tilfeldig gjennom politiske enkeltsaker.

Kommunelova § 14-1 stiller krav om at kommunen skal forvalte økonomien slik at den grunnleggjande økonomiske handleevna blir bevart over tid, og vedlikehald av kommunale bygg vil vere del av dette ansvaret. Kommunelova § 13-1 andre ledd legg ansvaret for å leie

kommuneadministrasjonen i samsvar med lov- og regelverk og politiske vedtak, retningslinjer og instruksar på kommunedirektøren. Vidare følgjer det ei generell vedlikehaldsplikt av plan- og bygningslova § 31-3.

For å belyse problemstillinga, vil det vere naturleg å stille spørsmål som:

- Har kommunen ein overordna strategi og bestemte målsettingar for vedlikehaldsarbeidet?
- Har kommunen planar med prioriteringar for vedlikehald av kommunale bygg?
- Har kommunen vedlikehaldskostnader på nivå med normtal for liknande kommunar?
- Korleis har kommunen følgd opp vedtak i kommunestyresak 033/2019 om eigedomsforvaltning?

Revisjonskriterium for denne problemstillinga vil, i tillegg til kommunelova og plan- og bygningslova, byggje på *NOU 2004:22 Velholdte bygninger gir mer til alle - om eiendomsforvaltning i kommunesektoren*.

Vi har utleia følgjande revisjonskriterium:

Det er etablert overordna politisk bestemte målsettingar for eigedomsforvaltninga i Samnanger kommune, med fokus på godt, verdibevarande vedlikehald

Det er etablert eit rasjonelt system for planlegging og hensiktsmessig styring av eigedomsforvaltninga

Kommunens vedlikehaldskostnader bør vere på same nivå som normtal for liknande kommunar

2.1.2 Problemstilling 2 - I kva grad har Samnanger kommune gode system for planmessig vedlikehald av kommunale vegar?

Kommunen har om lag 26 km kommunal veg, og det går fram av økonomiplanen at det er eit svært stort etterslep på vedlikehald av desse vegane.

Etter veglova § 5 er alle vegar som blir haldne ved like av ein kommune å rekne som kommunale vegar. Tilsvarende fastset § 20 første ledd at kommunen ber utgiftene til planlegging, bygging, utbetring, vedlikehald og drift av kommunal veg. Kommuneleova § 14-1 stiller krav om at kommunen skal forvalte økonomien slik at den grunnleggjande økonomiske handleevna blir bevart over tid, og vedlikehald av kommunale vegar vil vere del av dette ansvaret. Kommuneleova § 13-1 andre ledd legg ansvaret for å leie kommuneadministrasjonen i samsvar med lov- og regelverk og politiske vedtak, retningslinjer og instruksar på kommunedirektøren. Vidare kan den generelle vedlikehaldsplikta etter plan- og bygningslova § 31-3 også gjerast gjeldande for veigar.

For å belyse problemstillinga, vil det vere naturleg å stille spørsmål som:

- Har kommunen ein overordna strategi og bestemte målsettingar for vedlikehaldsarbeidet?
- Har kommunen vedlikehaldskostnader på nivå med normtal for liknande kommunar?

Revisjonskriterium for denne problemstillinga vil, i tillegg til veglova, kommunelova og plan- og bygningslova, byggje på *NOU 2004:22 Velholdte bygninger gir mer til alle - om eiendomsforvaltning i kommunesektoren*.

Vi har utleia følgjande revisjonskriterium:

Kommunen bør utarbeide planar med prioriteringar for vedlikehald av kommunale vegar

Kommunens vedlikehaldskostnader bør vere på same nivå som normtal for liknande kommunar

3 GJENNOMFØRING AV FORVALTNINGSREVISJONEN

Forvaltningsrevisjonen vil gjennomførast i samsvar med RSK 001 - Standard for forvaltningsrevisjon. Det inneber mellom anna at kommunedirektøren/rådmannen vil få ei orientering om oppdraget før oppstart og vil få moglegheit til å uttale seg om utkast til rapport før endeleg rapport blir ferdigstilt.

Revisor har teieplikt om alle tilhøve som gjeld forvaltningsrevisjonsprosjektet. For alle føremål er vurderingane avhengige av at informasjonsgrunnlaget dei bygger på, er riktig og fullstendig. Vi legg til grunn at alle naudsyste opplysningar er tilgjengeleg i gjennomføringa av oppdraget. Vidare tar vi atterhald om at sentrale ressursar er tilgjengelege for intervju og samtale i den grad dette er naudsynt.

Dersom det blir naudsynt å innhente personopplysningar, vil BDO vere databehandlar og vil handtere opplysningane i samsvar med gjeldande regelverk.

3.1 METODE

Informasjonen som kjem fram gjennom forvaltningsrevisjonen, skal gje dei folkevalde i kommunestyret uavhengig og korrekt informasjon om administrasjonen sin praksis og resultat. Dette krev riktig metodebruk som gjev moglegheit for kontroll, etterprøving og kritikk. Som del av kvalitetssikringa av datagrunnlaget vil validiteten og reliabiliteten til datagrunnlaget verte vurdert. I tråd med RSK 001 - pkt. 26 er det problemstillingane og revisjonskriteria, skildra i kapittel 2, som styrer val av metode for innsamling av data.

3.2 PLANLEGGING

Planleggingsfasen startar med utarbeiding av prosjektplan på bakgrunn av bestillinga i kontrollutvalet. Prosjektplanen blir lagt fram for kontrollutvalet til godkjenning.

Revisjonen vil, som del av førebuinga til datainnsamlinga, vidareutvikle/spisse revisjonskriterium og den metodiske tilnærminga for å sikre innsamling av korrekte og truverdige data. I planleggingsfasen vil det også bli gjort ei fordeling av oppgåver relatert til roller (team) og problemstillingar.

Når prosjektplanen er godkjent vil kommunedirektøren bli informert om oppdraget og vi vil avtale tid for oppstartsmøte med Samnanger kommune. I oppstartsmøtet kan den reviderte verksemda komme med innspel til effektiv gjennomføring av revisjonsprosjektet. Som skissert i framdriftsplanen ventar vi at prosjektet startar i slutten av november 2021 og at gjennomføringa i hovudsak vil skje i perioden november 2021 - mars 2022.

3.3 KARTLEGGING

Føremålet med kartleggingsfasen er å få fram naudsynt informasjon og dokumentasjon som grunnlag for revisjonen. Det må sikrast at denne informasjonen er tilstrekkeleg både i omfang, detaljeringsnivå og kvalitet. Kartlegginga vil kombinere dokumentanalyse og intervju med nøkkelpersonar i kommunen.

3.3.1 Innhenting av dokumentasjon

Revisjonen vil innhente relevant dokumentasjon frå Samnanger kommune knytt til eigedomsforvaltning og vedlikehald av kommunale vegar. Dette kan t.d. vere strategidokument og handlingsplanar, rutinar, saksdokument, politiske vedtak og tilbakerapporteringar.

Dokumentanalyse inneber ein kvalitativ innhaldsanalyse av desse dokumenta. Innhenta dokumentasjon vert systematisk gjennomgått for å identifisere relevant informasjon som er eigna til å opplyse problemstillingane. Informasjonen som kjem fram gjennom dokumentanalysen vil bli vurdert tett opp mot fastsette revisjonskriterium.

3.3.2 Intervju

Det vert vurdert som tenleg å gjennomføre semistrukturerte intervju med nøkkelpersonar i den sentrale kommuneadministrasjonen og i eining for samfunnsutvikling. Metoden er godt eigna for å kartlegge praksis og for å avdekke subjektive opplevingar til einskildpersonar. Intervjua vil gjennomførast person til person, alternativt som gruppeintervju. Vi vil gjennomføre fysiske intervju så langt som råd ettersom dette gir betre informasjonstilfang, men kan også legge til rette for digitale intervju om det er naudsynt.

3.3.3 Verifisering og høyring

Det vil bli laga oppsummeringar av intervjua som vil bli sendt til intervjuobjekta for verifisering/kontradiksjon.

3.4 VURDERING OG KONKLUSJON

Dei etablerte revisjonskriteriene vil vere målestokken for vurderingane av kommunen sin beredskap og krisehandtering sett i lys av pandemihandteringa. Ut frå dokumentasjonen og intervjua vil det bli konkludert mot dei respektive problemstillingane. Konklusjonar og tilrådingar vert dokumentert i ein rapport.

3.5 RAPPORTERING

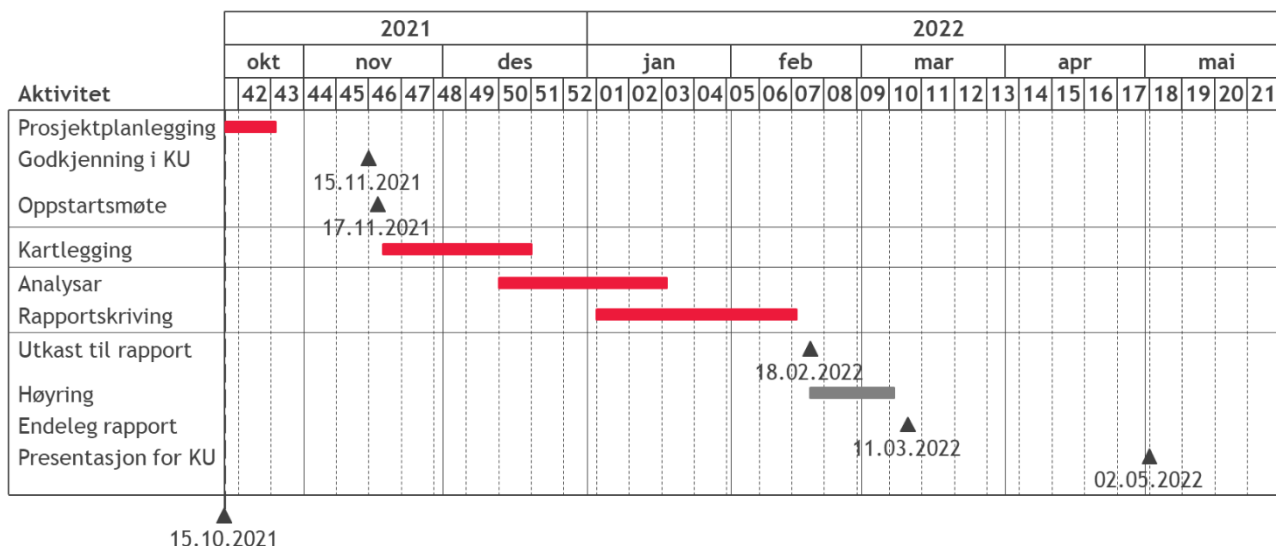
Rapporten vil i hovudsak ta utgangspunkt i dei respektive problemstillingane og gjere greie for faktagrunnlaget, våre vurderingar opp mot revisjonskriteriene og våre konklusjonar. Der det er tenleg, vil vi føreslå eventuelle forbedringstiltak.

Kommunedirektøren vil få høve til å kommentere forhold som framgår av rapporten, og høyringssvaret vert lagt ved rapporten. I høyringa vil det bli lagt vekt på at faktaskildringa er korrekt, slik at forvaltningsrevisor byggjer sine vurderingar og konklusjonar på riktig grunnlag. Revisor kan også finne det riktig å kommentere kommunedirektøren sine høyringskommentarar. Det kan være tenleg å presentere utkast til rapport i eit møte med kommunedirektøren.

Endeleg rapport vert oversendt kontrollutvalssekretariatet. Rapporten vert presentert for kontrollutvalet når forvaltningsrevisjonsrapporten skal handsamast.

4 FRAMDRIFTSPLAN

Arbeidet vil bli gjennomført i fire fasar: planlegging, kartlegging, vurdering og konklusjon og rapportering. Gjennom heile prosessen vil krava til dokumentasjon og kvalitetssikring bli ivaretekne. Fasane er skildra som ein sekvensiell prosess, men som framdriftsplanen syner, vil fasane i til ein viss grad gjennomførast i parallell.

BDO har i planlegginga tatt sikte på at rapporten skal vere klar til handsaming i kontrollutvalet i møtet i april eller mai 2022. Vi planlegg å sende rapportutkast til høyring i februar, slik at endeleg rapport skal kunne sendast til sekretariatet i mars 2022. Rapporten vil truleg sendast kommunestyret etter handsaming i kontrollutvalet.

5 ORGANISERING OG BUDSJETT

BDO AS er engasjert til å gjennomføre forvaltningsrevisjonen for Samnanger kommune. BDO har vald følgjande team til å gjennomføre oppdraget:

- Øyvind Sunde - oppdragsansvarleg forvaltningsrevisor
- Sturla Alvheim - prosjektleiar
- Håkon Dalland - gjennomføringsressurs
- Jan Høegh - fagressurs eigedomsforvaltning
- Thomas Axelsen - fagressurs vegvedlikehald

Oppdraget, slik det er skildra i denne prosjektplanen, har ei ramme på 200 - 225 timar. Endeleg omfang må estimerast når prosjektplanlegginga saman med kontrollutvalet er ferdig. Ramma inkluderer førebuing av forvaltningsrevisjonen til prosjektet med problemstillingar og prosjektplan, førebuing og gjennomføring av datainnsamling, analysearbeid og utarbeiding og kvalitetssikring av rapport. Presentasjon av ferdig rapport for kontrollutvalet er også inkludert i timetalet.

Presentasjon og førebuing for kommunestyret er ikkje inkludert i timeestimatet. Medgått tid i samband med ein presentasjon for kommunestyret vert fakturert.

Ramma på oppdraget vert tentativt fordelt slik:

- Oppdragsansvarleg forvaltningsrevisor (10 %)
- Prosjektleder (25 %)
- Gjennomføringsressurs (60 %)
- Fagressursar (5%)

Nedanfor følgjer eit ressursestimat:

Fasar	Timar
Planlegging	30
Kartlegging	75
Vurdering og konklusjon	20
Utkast til rapport	60
Arbeid med endeleg rapport	15
Utarbeiding/presentasjon for KU og Kommunestyre	5
Intern kvalitetskontroll (samla)	20
Sum	225

Tabell 1: Ressursestimat fordelt på fasar for forvaltningsrevisjon av vedlikehald av kommunale bygg og vegar

Det kan etter behov trekkast på ytterlegare ressursar eller at planlagde ressursar må erstattast. Dette vert kommunisert med kunden i samsvar med kontrakten. Prosjektet vert gjennomført i samsvar med gjeldande retningslinjer.

Saksframlegg

Saksnr:
Saksbehandlar 2022/18-1
Einar Kåre Ulla
:

Saksgang

Utvai	Utv.saksnr.	Møtedato
Samnanger kommune, Kontrollutvalet	3/22	07.02.2022

FR Arkiv og innsyn - oppfølging

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek eposten frå fungerande rådmann til orientering
2. Kontrollutvalet ber om ny skriftleg statusrapport innan 06.04.2022, slik at utvalet kan få ei sak presentert i møte 02.05.2022

Samandrag

Kontrollutvalet i Samnanger kommune fekk gjennomført forvaltningsrevisjon av arkiv og innsyn i 2021. Rapporten vart levert hausten 2021, og kommunestyret i Samnanger kommune vedtok 16.09.2021 ein del oppfølgingspunkt etter gjennomført revisjon. I denne saka vert kontrollutvalet invitert til å ta stilling til rådmannen si oppfølging av forvaltningsrevisjonen

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 E-post frå fungerande rådmann - Tilbakemelding til kontrollutvalet

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet gjennomførde forvaltningsrevisjon av arkiv og innsyn i 2021. Kontrollutvalet behandla rapporten etter gjennomført forvaltningsrevisjon av arkiv og innsyn i møte 30.08.2021, og vedtok følgjande innstilling til kommunestyret:

1. *Kommunestyret tek rapporten etter gjennomført forvaltningsrevisjon av arkiv og innsyn til etterretning.*
2. *På bakgrunn av gjennomført forvaltningsrevisjon av arkiv og innsyn ber kommunestyret rådmannen sørge for at det vert sett i verk tiltak for å:*
 - a) *Etablere rutine for at rådmannen årleg stadfester arkivplanen*
 - b) *Komplettere arkivplanen, slik at alle delkapittel er fylt med innhald*
 - c) *Etablere rutine for måling av svartid på innsynsførespurnader, slik at eventuelle kapasitetsutfordringar kjem fram*
3. *Kommunestyret ber rådmannen melde status og vidare framdrift til kontrollutvalet innan 31.12.2021*

Kommunestyret vedtok kontrollutvalet si innstilling 16.09.2021 i sak 076/2021.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å følgje opp kommunestyret sine vedtak etter revisjonsrapportar, jf. kommunelova § 23-2, e.

Vurderingar og verknader

Kontrollutvalet v/sekretariatet mottok 27.01.2022 e-post (vedlagt) frå fungerande rådmann, der han skriv følgjande:

Viser til dialog om status på oppfølging av rapporter innen arkiv og innsyn, og kontraktsoppfølging.

Sånn situasjonen har vært i kommunen i høst har det ikke vært mulig å komme i mål med dette arbeidet. Aktuelle tiltak innen arkiv og innsyn bør antagelig forankres hos ny rådmann. Eposten om kontraktsoppfølging har jeg videresendt til nyansatt økonomisjef, til oppfølging.

Jeg møter i kontrollutvalet 7. februar og kan svare på spørsmål der.

Samnanger kommune har vore i ein utfordrande situasjon med tanke på administrativ leiing den siste tida. Dette har mellom annan medført at oppfølging av denne forvaltningsrevisjonen har blitt forseinka. Fungerande rådmann vil stille i møte i kontrollutvalet 07.02.2022 for å svare på eventuelle spørsmål.

Sekretariatet rår til at utvalet tek informasjonen i eposten og som kjem fram i møtet til orientering, og at utvalet ber om ein status på oppfølginga til utvalet sitt neste møte.

Konklusjon

Fungerande rådmann viser i eposten datert 27.01.2022 at det har vore ei utfordrande tid for administrasjonen i Samnanger kommune og at ein ikkje har kome i mål med oppfølgingsarbeidet. Sekretariatet rår til at kontrollutvalet ber om ny statusrapport seinast 06.04.2022, slik at utvalet kan få ei sak om oppfølging til behandling i neste møte.

Frå: Pål Strand[pal.strand@samnanger.kommune.no]
Sendt: 27.01.2022 19:03:22
Til: Einar Kåre Ulla[Einar.Kare.Ulla@vlfk.no]
Tittel: Tilbakemelding til kontrollutvalet

Viser til dialog om status på oppfølging av rapporter innen arkiv og innsyn, og kontraktsoppfølging.

Sånn situasjonen har vært i kommunen i høst har det ikke vært mulig å komme i mål med dette arbeidet. Aktuelle tiltak innen arkiv og innsyn bør antagelig forankres hos ny rådmann. Eposten om kontraktsoppfølging har jeg videresendt til nyansatt økonomisjef, til oppfølging.

Jeg møter i kontrollutvalet 7. februar og kan svare på spørsmål der.

Mvh. Pål Strand

Saksframlegg

Saksnr:
Saksbehandlar 2022/26-1
Einar Kåre Ulla
:

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Samnanger kommune, Kontrollutvalet	4/22	07.02.2022

Presentasjon av status i revisjon av rekneskapen 2021

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek informasjon frå BDO AS om status i arbeidet med revisjon av 2021-rekneskapen til orientering

Samandrag

I denne saka vil BDO AS presentere status i arbeidet med revisjonen av 2021-rekneskapen. Dette vil, til liks med presentasjon av revisjonsplanen og oppsummeringa av interimrevisjonen vere eit ledd i å sjå til at kommunen sine rekneskap vert revidert og at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet i kommunane har ansvar for at det vert gjennomført rekneskapsrevisjon, jf. kommunelova § 23-2 Kontrollutvalets ansvar og myndigheit, der det m.a. står:

«Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte.»

Vidare har kontrollutvalet ansvar for å sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning, jf. forskrift om kontrollutvalg § 3, der det m.a. står:

«Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet»

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse i denne saka ved at dei skal sjå til at rekneskapen vert revidert på ein trygg måte og halde seg orientert om revisjonsarbeidet, jf. kommunelova § 23-2 og forskrift om kontrollutvalg § 3.

Vurderingar og verknader

I dette møtet vil BDO AS presentere oppsummeringa av revisjonsarbeidet så langt. Dette vil, til liks med presentasjon av revisjonsplanen og oppsummering etter interimrevisjonen vere eit ledd i å sjå til at kommunen sine rekneskap vert revidert og at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

På bakgrunn av det som kjem fram i orienteringa bør medlemmane i kontrollutvalet, slik sekretariatet ser det, få høve til å koma med spørsmål til revisor som omhandlar revisjonsarbeidet og kome med forslag til fokusområde i årsrevisjonen som skal gjennomførast framover, sjølv om det er revisjonen som avgjer kva som skal vere med.

Konklusjon

Dersom det ikkje kjem fram noko spesielt i møtet vert det tilrådd at kontrollutvalet tek informasjon om status i revisjonen av rekneskapen for 2021 frå BDO AS til orientering.

Saksframlegg

Saksnr: 2022/19-2
Saksbehandlar Einar Kåre Ulla
:

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Samnanger kommune, Kontrollutvalet	5/22	07.02.2022

Oppfølging nr. 3 av "Arbeidstilhøva i Samnanger kommune"

Forslag til vedtak

1. Kommuneleiinga og skuleleiinga ved Samnanger barneskule har følgd opp forvaltningsrevisjonen på ein stødig og god måte.
2. Kontrollutvalet ber om ein ny rapport innan 10.08.2022 med oppfølging av punkt 4 og 6 i kommunestyret sitt vedtak i sak 072/2020.

Samandrag

Kontrollutvalet behandla varsel om arbeidstilhøva i Samnanger kommune i møte 12.03.2020, og vedtok i møtet å bestille ei kartlegging av bakgrunnen for varselet av Deloitte. Rapport etter gjennomførde undersøkingar vart mottatt 25.09.2020, og kommunestyret behandla rapporten 28.10.2020. Denne saka gjeld 3. oppfølging av kommunestyret sitt vedtak i saka.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Til kontrollutvalet 07.02.2022 Skulemiljøet ved SBS (002).docx

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet behandla varsel om arbeidstilhøva i Samnanger kommune i møte 12.03.2020, og vedtok i møtet å bestille ei kartlegging av bakgrunnen for varselet av Deloitte. Rapport etter gjennomførte undersøkingar vart mottatt 25.09.2020. Kommunestyret behandla rapporten 28.10.2020, og vedtok følgjande i sak 072/2020:

Kommunestyret ber rådmannen om å:

1. *Setja i verk tiltak for å sikre eit forsvarleg arbeidsmiljø ved barneskulen, med brei involvering av dei tilsette ved skulen.*
2. *Gjennomgå og sørge for tilfredsstillande rutinar for roller, ansvar, rutinar og krav til dokumentasjon knytt til oppfølging av vanskelege personalsaker*
3. *Gjennomgå og sørge for god opplæring om samarbeidet mellom tillitsvalt, verneombod og leiing, og kva dilemma og utfordringar som kan oppstå og korleis dette kan løysast*
4. *Etablerer rutinar for korleis tilsette skal kommunisere mellom seg både på e-post og munnleg, og gjere desse kjent. Legg også vekt på non-verbal kommunikasjon*
5. *Sikre at det er gode rutinar for å dokumentere oppfølging av leiarar og medarbeidarar i alle einingar.*
6. *Gjennomgå varslingsrutinane for Samnanger kommune, og sjå til at kontrollutvalet ikkje vert ein del av desse rutinane i framtida.*
7. *Orienterer kontrollutvalet om status for oppfølginga og handlingsplan for vidare arbeid innan utgangen av 2020.*

Kontrollutvalet si oppfølging nr. 1 – 08.02.21.

Sekretariatet mottok rapport frå rådmannen 28.01.2021 der det stod:

Status er som følger: Me starta gjennomføring av samtaler i november, men rakk ikkje alle før jul fordi det ikkje passa for alle dei det gjaldt. Me har gjennomført samtaler og avtalt tiltak med varslarane no i januar.

På bakgrunn av funna vil me gjennomføre arbeidsmiljøundersøking. Undersøkinga er ferdig utarbeidd, og gjennomføring er planlagt. Vidare oppfølging kan ikke planleggjast før ein ser resultata.

Varslarane er lova tilbakemelding på vidare tiltak/status innan tysdag neste veka.

Kva gjeld punkta om opplæring mv, så har me planlagt å ta dette i leiarforum (der einingsleiarane møter). Rutine for handtering av personalsaker har kommunen frå tidlegare, men me vil gå gjennom denne og sørge for at alle kjenner til den.

Pkt. 4 vedr. kommunikasjon må me sjå på korleis me skal løyse. Dersom det skal utarbeidast retningslinjer for dette, vil det krevje ressursar me pr.no ikkje har. Merk at det ikkje blei bevilga midlar til dette i budsjetthandsaminga. Vidare har administrasjonen fått på bordet heilt ekstraordinære saker kring årsskiftet, noko som legg beslag på mykje tid.

Pkt. 5 vedr. oppfølging av medarbeidarar og leiarar har me satt i gang, dette blir ivaretatt i Motivati som kommunen tok i bruk i byrjinga av 2020. Ny rektor er godt i gang med medarbeidarsamtalar i Motivati og oppfølging av leiarane blir gjort av rådmannen gjennom leiaravtalen. Leiarssamtalar blir gjennomført ila januar/februar kvart år.

Kva gjeld punkt 6 er problemstillinga den same som for punkt 4.

Sekretariatet konkluderte med at rådmannen hadde sett i gang eit godt arbeid med oppfølging av vedtaket i kommunestyresak 072/2020, men at det stod att ein del arbeid med oppfølging av dette vedtaket.

Sekretariatet rådde kontrollutvalet til å be rådmannen om ny skriftleg rapport innan 09.08.2021. Kontrollutvalet gjorde slikt vedtak 08.02.21 i sak PS 2/21:

1. Kontrollutvalet har merka seg at oppfølging av denne saka er sett i gang på ein god måte
2. Kontrollutvalet ber om ny skriftleg status innan 09.08.2021

Kontrollutvalet si oppfølging nr. 2 – 30.08.21

Kontrollutvalet v/sekretariatet mottok ny rapport frå rådmannen 19.08.21 der rådmannen innleier med å formidle at oppfølginga av varslingsaka frå kommuneleiinga si side, overfor Samnanger Barneskule, vart avslutta 11.08.2021, og at dette vart gjort kjent i ei personalsamling ved skulen.

Dette stod vidare i saka til kontrollutvalet 30.08.21:

Rådmannen skriv vidare i rapporten om tiltak som er gjennomført frå kommuneleiinga og frå skuleleiinga i oppfølginga av denne saka.

Rådmannen peikar også på det er igangsette prosessar som vil halde fram og at tiltaka er ledd i arbeidet med å utvikle og sikre eit godt arbeidsmiljø.

Rådmannen skriv til slutt i rapporten at kommuneleiinga, på grunn av kapasitetsmangel, ikkje har fått utarbeidd kommunale retningslinjer for kommunikasjon mellom tilsette, ref. pkt 4 i kommunestyret sitt vedtak i sak 72/2020 innan august 2021.

Etablera rutinar for korleis tilsette skal kommunisere mellom seg både på e-post og munnleg, og gjere desse kjent. Legg også vekt på non-verbal kommunikasjon

Dette vil, etter det som står i rapporten, bli gjort så snart kapasiteten tillèt det. Rådmannen oppsummerar med at utfordringa kring problema ved barneskulen, knytt til dette temaet, heller var på grunn av at rutinane ikkje vart følgde enn av mangel på rutinar, og at det er stort sannsyn for at tiltaka som er innførte vil sikre at rutinane vert følgde i framtida.

Etter det sekretariatet kan sjå er det gjennomført eit godt arbeid med oppfølging av denne forvaltningsrevisjonen, og vurderer oppfølginga til langt på veg å vere ferdig. Det vert likevel tilrådd å be om ein statusrapport etter at rutinane om kommunikasjon kjem på plass. Frist for dette kan settast til 31.12.2021.

Kontrollutvalet vedtok samrøystes sekretariatet sitt forslag til vedtak i sak PS 17/21:

1. Kommuneleiinga og skuleleiinga ved Samnanger Barneskule har gjort eit godt arbeid med oppfølging av denne forvaltningsrevisjonen, og har følgd opp dei fleste av tiltaka
2. Kontrollutvalet ber om ein ny status i arbeidet innan 31.12.2021

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å følgje opp kommunestyret sine vedtak etter revisjonsrapportar, jf. kommunelova § 23-2, e.

Vurderingar og verknader

Kontrollutvalet si oppfølging nr. 3 – 07.02.2022

Kontrollutvalet v/sekretariatet mottok ny rapport frå konstituert rådmann 11.02.2022. Sektorleiar for oppvekst i samarbeid med einingsleiar skriv i rapporten at det gjennom hausten 2021 har blitt gjennomført fellesmøte med dei tilsette med tema som verdiar, samarbeid, kommunikasjon og relasjonsbygging. Det har i tillegg blitt gjennomført lærarundersøking og det vert gjennomført medarbeidersamtalar kvart år.

Dette er gode og viktige aktivitetar for å sikre eit godt arbeidsmiljø, men sekretariatet kan ikkje på bakgrunn av rapporten datert 11.02.22 sjå at punkt nr. 4, og heller ikkje punkt nr. 6 er gjennomførte. Sekretariatet vil dermed føreslå at kontrollutvalet ber om ein ny rapport når dette vert gjennomført, seinast 10.08.2022.

Konklusjon

Kommuneleiinga og skuleleiinga ved Samnanger Barneskule har gjort eit godt arbeid med oppfølging av forvaltningsrevisjonen, og har følgd opp dei fleste av tiltaka. Rapporten frå konstituert rådmann viser at kommunen har fokus på arbeidsmiljøet i sektoren. Kontrollutvalet ber om ein ny status i arbeidet innan 10.08.2022.

Til kontrollutvalet

Tilbakemelding på status på arbeidsmiljøet ved Samnanger barneskule etter varslingsak.

I august 2021 hadde skulen ei personalsamling, der rådmann avslutta varslingsaka. I skrivet frå rådmann Ingebjørg Varmråk er det ein del grunnleggjande oppgåver som ein organisasjon, til ei kvar tid, må arbeida med. Det gjeld å tryggja leiargruppa til å ta gode val og vera stødige over tid. Målet for Samnanger barneskule er ein skule der alle drar i same retning og gjev rom for mangfald og inkludering.

Planleggingsdag 13. august med Jørn Aril Mikkelsen frå KS satte fokus på mestring for elevene i eit trygt og inkluderande arbeidsmiljø gjennom å vera lagspelare. Dei tilsette gav uttrykk for flott dag med kompetanseheving, samspel og utvikling.

Gjennom hausten har skulen på fellesmøter med dei tilsette hatt tema som verdiar, samarbeid, kommunikasjon og relasjons bygging. Skulen har ein aktiv HMS plan der verneombod er pådrivar for gjennomføring av tiltaka. Skulen ved rektor la opp til ein del sosiale aktivitetar denne hausten, men grunna pandemi og smittevernreglar, fekk dei ikkje gjennomført alt. Dette vil dei ta opp att, når skulen kjem på grønt nivå.

I nov/des 2021 har lærarar gjennomført ein lærarundersøking, i regi av UDIR. Resultat frå den er ikkje kome pr i dag, 11.01.2022. Det vart også gjennomført elevundersøking og foreldreundersøking.

Ved skulen vert det gjennomført medarbeidarsamtalar i januar/februar kvart år, difor har ikkje skulen tilbakemelding å gje no. Her støttar kommunen seg til programmet MOTIVATI.

Oppsummert: Rektor får gode tilbakemeldingar. Dei tilsette gjev uttrykk for at dei er fornøygde og at skulen er ein god plass å vera på. Dette er eit godt teikn på at me er på rett veg. Skulen vil halda fram å arbeida målretta for å få til ein god og robust organisasjon med plass til alle.

Sektoreleiar oppvekst har fått mange tilbakemeldingar på trivsel og gode arbeidstilhøve ved barneskulen gjennom hausten 2021 frå tilsette, tillitsvalde, men også frå rektor og avdelingsleiarane. Dei tilsette snakkar om tydeleg leiarskap der leiinga er til stades og tek tak når utfordringar kjem. Med covid-19 pandemi og svært travle kvardagar er me alle god nøgd med prosessen som er no og ser fram til meir normale dagar i samspel rundt elevane med trygg og god skuleleiing slik ein får tilbakemeldingar på at det er.

Det opplevast som svært viktig at kommune tok tak og omorganiserte med styrking av leiarressurs på 50% og fekk då to avdelingsleiarar og rektor.

11.01.2022

Skrevet av sektorleiar oppvekst i samarbeid med einingsleiar/rektor ved Samnanger barneskule.

Saksframlegg

Saksnr: 2022/25-3
Saksbehandlar Einar Kåre Ulla
:

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Samnanger kommune, Kontrollutvalet	6/22	07.02.2022

Bestilling av forvaltningsrevisjon eller eigaskapskontroll

Forslag til innstilling

1. Kommunestyret ber kontrollutvalet om få å gjennomført forvaltningsrevisjon/eigarskapskontroll innan.....
2. Kommunestyret ber BDO AS levere forslag til prosjektplan i tråd med føringar kontrollutvalet i møte 07.02.22 og møte i kommunestyret 24.02.22 har gitt inkl. føremål, problemstillingar, eventuelle avgrensingar, ressursbruk og leveringstidspunkt
3. Kommunestyret ber BDO AS levere forslag til prosjektplan til sekretariatet for kontrollutvalet seinast 28.03.2022
4. Kontrollutvalet behandlar prosjektplanen i møte 02.05.2022

Samandrag

Føremålet med denne saka er at kontrollutvalet skal ta stilling til kva område neste revisjon skal gjennomførast innan.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Risiko- og vesentlegvurdering-Samnanger kommune, mai 2020
- 2 Revidert plan for forvaltningsrevisjon i Samnanger 2020-2024, september 2020
- 3 Plan for eigarskapskontroll i Samnanger kommune 2020-2024, september 2020

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Samnanger kommunestyre vedtok 28.10.20, sak PS 74/20, Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024. Desse 8 prosjekta var sett opp i prioritert rekkefølge:

1. Arkiv og innsyn
2. Vedlikehald av kommunale bygg og vegar
3. Bemanning og sjukefråvær
4. Barnevern
5. Tverrfagleg samarbeid om barn og unge
6. Rus- og psykisk helseteneste
7. Trygt og godt skulemiljø
8. Økonomistyring og godt skulemiljø

Vidare vedtok kommunestyret i same møte, sak PS 75/20, Plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 – 2024. Her var desse 2 prosjekta sett opp i prioritert rekkefølge:

1. Eigarskapsforvaltning (overordna)
2. Hardanger AKS AS

Vedtakskompetanse

Det er kontrollutvalet som har ansvar for å gjennomføre slike revisjonar. Det er likevel kommunestyret som har avgjerdsmynde i saka, etter innstilling frå kontrollutvalet, når revisjonsrapport ligg føre, jf. kommunelova §§ 23-3 og 23-4.

Vurderingar og verknader

Det er i denne saka lagt opp til å drøfta fleire delområde:

- A) Innleiing
- B) Prioritering i plan og analyse.
- C) Mynde til kontrollutvalet.
- D) Forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll
- E) Økonomi

A Innleiing

Det vart i kommunestyret 02.12.2021 diskutert om kommunen skal velgje å prioritere forvaltningsrevisjon av vedtaksoppfølging framfor eigarskapskontroll av overordna eigarskapsforvaltning i Samnanger kommune. Konklusjonen i kommunestyret var at kontrollutvalet skal legge fram ei sak til kommunestyret om dette tidleg i 2022. Det første ordinære kommunestyremøtet i Samnanger kommune er 24.02.2022.

Kontrollutvalet har eit budsjett for gjennomføring av forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll på kr. 324.000. Utvalet bestilte forvaltningsrevisjon innan vedlikehald av kommunale bygg og vegar 04.10.2021 i sak PS 22/21. Prosjektplanen vart vedteken i møtet etter, altså 15.11.2021. Prosjektet er kostnadsberekna til omlag kr. 245.000.

Vi får mest sannsynleg gjennomført ein eigarskapskontroll av overordna eigarskapsforvaltning innanfor budsjett 2022.

Ein forvaltningsrevisjon av vedtaksoppfølging vil ha ei kostnadsramme på omlag kr. 250.000 – 270.000. Det er vanskeleg å vere meir konkret på dette før vi eventuelt ber revisor om ein prosjektplan for ein slik forvaltningsrevisjon.

Dersom kommunestyret i staden for eigarskapskontroll av overordna eigarskapsforvaltning heller vil ha gjennomført ein forvaltningsrevisjon av vedtaksoppfølging vil dette bety at kontrollutvalet må få ei tilleggsføring på omlag kr. 190.000.

B Prioritering i plan og analyse

I dette arbeidet kan ein dra veksle på omtale av prosjekta, slik det kjem fram i den vedtekne plan for forvaltningsrevisjon, plan for eigarskapskontroll og analysedokumentet som ligg til grunn for desse planane. I dette tilfellet må ein nytte tekst frå analysedokumentet, i og med at prosjektet om forvaltningsrevisjon av sakshandsaming og vedtaksoppfølging ikkje vart prioritert i plan for forvaltningsrevisjon. Prosjektet hadde også med sakshandsaming i analysen, men dette kan ein sjå bort frå i gjennomføring av ein forvaltningsrevisjon, dersom det er ynskjeleg. Det er opp til kommunestyret å kunne velje å gå for kun vedtaksoppfølging. Kostnadsestimatet under pkt. A gjeld kun forvaltningsrevisjon av vedtaksoppfølging.

Det er også i risiko- og vesentleganalysen ein vil finne delar av omtalen av eigarskapskontrollen av overordna eigarskapsforvaltning.

Sakshandsaming og vedtaksoppfølging

Utdrag frå risiko- og vesentleganalysen:

I spørjeundersøkinga blir det peika på at politiske vedtak ikkje alltid blir gjennomført slik politiske organ har vedtatt. I intervju blir det mellom anna nemnt eit vedtak der administrasjonen blei bedt om å greie ut nødvendige tiltak på ein veg og rapportere tilbake til kommunestyret. I denne saka blei arbeidet sett i gang utan at vedtaket om utgreiing og rapportering blei følgt opp.

I intervju blir det nemnt tilfelle der administrasjonen ikkje i tilstrekkeleg grad rapporterer til politisk nivå på vedtekne saker. Det går vidare fram av undersøkinga at det ikkje blir rapportert jamleg til kommunestyret på oppfølging av vedtak. Det blir vidare nemnt vedtak som ikkje har blitt følgt opp eller ikkje har blitt utført innan rimeleg tid.

I spørjeundersøkinga blir det peika på at det hender at saksførebuingane frå administrasjonen er mangelfulle.

Det blir vidare nemnt at det frå politisk nivå blir forventet raskare sakshandsaming enn det som er mogleg i høve til regelverk, eininga sin faglege kompetanse og tilgang på ressursar.

Det blir i undersøkinga stilt spørsmål ved kommunen sine rutinar for å vurdere spørsmål knytt til habilitet.

Ei prioritering av lovpålagde oppgåver blir difor nødvendig. Undersøkinga viser at det er fleire vedtekne saker i kommunestyret som ikkje har blitt gjennomført i denne eininga, og at saker kan bli skyvd på i mange år.

Stikkord i risiko- og vesentleganalysen.

- Saker blir ikkje tilstrekkeleg førebudd
- Vedtak blir ikkje følgt opp
- Manglande rapportering på oppfølging av vedtak
- Interne rutinar og retningslinjer for arkivering

Eigarskapsforvaltning (overordna)

Utdrag frå risiko- og vesentleganalysen:

Kommunen skal etter ny kommunelov utarbeide eigarskapsmelding som kommunestyret skal vedta minst ein gong i valperioden (§ 26-1). Det går ikkje fram av undersøkinga at Samnanger kommune har utarbeidd eigarskapsmelding. Det går heller ikkje fram av kommunen sin planstrategi at dette er planlagt utarbeidd.

Det blir etterlyst at styrerepresentantar rapporterer eller melder tilbake til kommunestyret om gjennomførte møte i selskapa. Det blir vist til at dette ikkje i det heile blir gjort per i dag. Det blir vidare nemnt at det er lite kjennskap til kva eigarskap kommunen har og at det difor kunne ha vore føremålstenleg med ei jamleg oppdatering om eigarskap og kven som følgjer opp, til dømes i samband med årsmeldinga til kommunen.

Stikkord frå plan for eigarskapskontroll:

- System og rutinar for oppfølging av eigarskap
 - Eigarmelding
 - Eigarstrategi
 - Eigaroppfølging
- Rutinar for val av styrerepresentantar
- Opplæring av styrerepresentantar
- Rapportering ti kommunen.

C Mynde til kontrollutvalet.

Kommunestyret har delegert mynde til kontrollutvalet til å gjere endringar og omprioriteringar i planane, samt til å kunna definere og avgrensa konkrete prosjekt innafor dei utvalde områda i planane. I dette tilfellet har kommunestyret bedt om ei sak der kommunestyret sjølv ynskjer å prioritere neste prosjekt.

D Forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll.

Vanlegvis står kontrollutvalet fritt til å velgje om neste revisjon skal vera forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll. Men i dette tilfellet vert det kommunestyret som skal velje prosjekt.

E Økonomi.

Økonomien er utgreidd tidlegare i saka.

Konklusjon

Kontrollutvalet skal legge fram ei sak til kommunestyret om val av forvaltningsrevisjon av vedtaksoppfølging eller val av eigarskapskontroll av overordna eigarstyring. Kontrollutvalet vert invitert til å vurdere saka som grunnlag for kommunestyret til å velgje prosjekt, og eventuelt å innstille på val av prosjekt i møtet. Sekretariatet legg ikkje fram saka med tilråding om val av prosjekt i og med at kommunestyret har bedt om ei sak der kommunestyret sjølv kan velje gjennomføring av forvaltningsrevisjon av vedtaksoppfølging eller eigarskapskontroll av overordna eigarskapsoppfølging til kommunen.

Opplysningar som kjem fram i dokumentet er i hovudsak ikkje verifisert, og kan ikkje nyttast som faktagrunnlag utan ytterlegare undersøkingar.

Samnanger kommune

Risiko- og vesentlegvurderingar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll

Mai 2020

«Risiko- og vesentlegvurdering for
forvaltningsrevisjon og
eigarskapskontroll»

Mai 2020

Rapporten er utarbeidd for
Samnanger kommune av Deloitte
AS.

Deloitte AS
Postboks 6013 Postterminalen,
5892 Bergen
tlf: 55 21 81 00
www.deloitte.no
forvaltningsrevisjon@deloitte.no

Innhold

1.	Innleiing	5
2.	Organisering og nøkkeltal	8
3.	Forvaltningsrevisjon - oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga	12
4.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap	36
5.	Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde	41
6.	Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn	43
7.	Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar	44

Detaljert innhaldsliste

1.	Innleiing	5
1.1	Bakgrunn	5
1.2	Forvaltningsrevisjon	5
1.3	Eigarskapskontroll	5
1.4	Forskjell mellom forvaltningsrevisjon i selskap og eigarskapskontroll	6
1.5	Metode og gjennomføring	6
1.6	Lesarretteiing	7
2.	Organisering og nøkkeltal	8
2.1	Organisering	8
2.2	Finansielle nøkkeltal	8
2.3	Befolkningsutvikling	9
2.4	Kommunen sine eigarskap	10
3.	Forvaltningsrevisjon - oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga	12
3.1	Stabsfunksjonar	13
3.2	Innbyggarservice	20
3.3	Oppvekst	22
3.4	Samfunnsutvikling	28
3.5	Helse, pleie og omsorg og tenester for funksjonshemma	32
4.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap	36
4.1	Selskap som er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10	37
4.2	Selskap som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10	39
4.3	Føretak, samarbeid og foreiningar	40
5.	Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde	41
6.	Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn	43
6.1	Tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonar og selskaps-/eigarskapskontrollar	43
6.2	Tilsyn	43
7.	Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar	44
7.1	Forvaltningsrevisjon	44
7.2	Eigarskapskontroll	45

1. Innleiing

1.1 Bakgrunn

I samsvar med prosjektpplanar vedteke av kontrollutvalet i møte 11.12.2019 PS 55/19 og 56/19 har Deloitte gjennomført risiko- og vesentlegvurderingar (ROV-vurderingar) av Samnanger kommune si verksemd og i selskapa der Samnanger kommune har eigarinteresser. Føremålet med ROV-vurderingane har vore å skaffe relevant informasjon om dei delane av verksemda i kommunen og selskapa der kommunen har eigarinteresser, som det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon og/eller eigarskapskontroll.

ROV-vurderingane er systematiserte og framstilte i dette analysedokumentet. Dokumentet danner grunnlag for kontrollutvalet sitt arbeid med planar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for 2020-2024. Kontrollutvalet er pålagt å utarbeide slike planar. Planane skal vedtakast av kommunestyret.

I arbeidet med ROV-vurderingane og utarbeidinga av analysedokumentet har det blitt gjennomført møte med kontrollutvalet, dokumentgjennomgang, intervju og spørjeundersøking (sjå seksjon 1.5).

Analysen er av overordna karakter og i stor grad basert på innspel som har kome fram gjennom møte i kontrollutvalet, intervju, spørjeundersøking og gjennomgang av relevant dokumentasjon. Datagrunnlaget er i avgrensa grad verifisert. Datagrunnlaget er i analysedokumentet nytta som indikasjon på risikoforhold som eventuelt bør eller kan følgjast opp/undersøkjast i forvaltningsrevisjon, eigarskapskontroll eller gjennom andre undersøkingar dersom kontrollutvalet og kommunestyret ønskjer dette.

1.2 Forvaltningsrevisjon

I kommunelova § 23-3 går det fram at forvaltningsrevisjon inneber å gjere systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, regeletterleving, målinnfriing og verknader ut frå kommunestyret sine vedtak og føresetnader. Same lov § 23-2 bokstav c), pålegg kontrollutvalet å sjå til at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon av kommunen si verksemd og av selskap som kommunen har eigarinteresser i.

Kommunelova § 23-3 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

Det er vidare eit krav at plan om forvaltningsrevisjon skal vere basert på ei risiko- og vesentlegvurdering (ROV-vurdering):

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper.

Føremålet med ROV-vurderinga er å skaffe relevant informasjon om verksemda i kommunen og i selskapa der kommunen har eigarinteresser, slik at det er mogleg for kontrollutvalet å leggje ein plan for forvaltningsrevisjon og å prioritere mellom ulike område og ulike selskap der det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Det er kommunestyret som vedtek plan for forvaltningsrevisjon. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

1.3 Eigarskapskontroll

Eigarskapskontroll er ei oppgåve som er lagt til kontrollutvalet etter kommunelova § 23-2 bokstav d), og er nærare skildra i kommunelova § 23-4. Der går det fram at eigarskapskontroll inneber å kontrollere om forvaltninga av kommunen sine eigarinteresser blir skjøtta i samsvar med regelverk, kommunestyret sine vedtak og anerkjende prinsipp for eigarstyring.

Kommunelova § 23-4 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for eigarskapskontroll:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.

Som med plan for forvaltningsrevisjon, skal også plan for eigarskapskontroll vere basert på ei ROV-vurdering:

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap.

Føremålet med ROV-vurderinga er å skaffe relevant informasjon om kor det er størst behov for eigarskapskontroll, slik at det er mogleg for kontrollutvalet å leggje ein plan for eigarskapskontroll og å prioritere kva eigarskapskontrollar det kan vere aktuelt å gjennomføre.

Det er kommunestyret som vedtek plan for eigarskapskontroll. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

1.4 Forskjell mellom forvaltningsrevisjon i selskap og eigarskapskontroll

Ny kommunelov skil mellom forvaltningsrevisjon av selskap som inngår i ordinær forvaltningsrevisjon, og eigarskapskontroll. Fokuset i ein **eigarskapskontroll** er på korleis kommunen forvaltar eigarskapa sine, anten enkeltvis eller som portefølje. Kriteria vi legg til grunn er mellom anna regelverk knytt til ulike typar selskap (til dømes kommunelov, aksjelov, lov om interkommunale selskap), KS sine retningslinjer for kommunal eigarstyring, kommunale eigarskapsmeldingar/eigarstrategiar og andre mål, vedtak og retningslinjer. Fokuset i ein **forvaltningsrevisjon av selskap** er på sjølve selskapet, og vil t.d. omhandle om selskapet driv i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader, og om det driv i samsvar med lover og reglar og på ein økonomisk forsvarleg måte.

1.5 Metode og gjennomføring

I prosessen med ROV-vurderingar har vi nytta ein metodikk med høg grad av involvering, både av kontrollutvalet og av sentrale aktørar i administrasjonen og i kommunestyret. Ei slik tilnærming har bidrege til at vi har avdekkja kva forvaltningsområde, tenesteområde, selskap og eigarskap det er knytt størst risiko til. I tillegg har høg grad av involvering bidrege til å forankre planarbeidet og gjere det kjent både i kommunestyret og i administrasjonen. Dette vil skape eit godt grunnlag for gjennomføring av prosjekta som blir prioritert i planane.

1.5.1 Prosessmøte 1 med kontrollutvalet

I det første prosessmøtet fekk kontrollutvalet høve til å diskutere og vurdere risikoar innanfor kommunen sine ansvarsområde og knytt til drifta i selskapa der kommunen har eigarinteresser, basert på eiga erfaring frå arbeidet i kontrollutvalet.

1.5.2 Dokumentanalyse

Dokumentanalysen tok utgangspunkt i planar, meldingar og rapportar frå kommunen. Vi har òg undersøkt kva tilsyn som er gjennomført og eventuelt planlagt i kommunen. Desse har samla gitt eit oversyn over kommunen sine mål og strategiar, samt bidrege til å avdekkje område med risiko eller behov for forbetring.

1.5.3 Analyse av statistikk

Vi har gjennomgått KOSTRA-tal, tal frå kommunebarometeret og anna relevant statistikk som ligg føre for å undersøke om det er område der kommunen skil seg frå kommunar det er relevant å samanlikne seg med. Samanlikningane kan gje indikasjonar på risikoområde som det kan vere relevant å undersøke nærare.

1.5.4 Intervju

Vi har gjort intervju med rådmann, HR-leiar, leiande rådgjevar, økonomisjef, einingsleiar innbyggjarservice, leiar for samfunnsutvikling og rådgjevar oppvekst. I tillegg har vi intervjuet ordførar, varaordførar og leiar for naturutvalet. Til saman er det gjennomført 10 intervju, og alle intervju er gjennomført via videomøte eller over telefon.

1.5.5 Elektronisk spørjeundersøking

Administrative leiarar og heile kommunestyret har vore involvert i ROV-vurderingane gjennom ei undersøking i Questback (elektronisk spørjeundersøkingsverktøy). I spørjeundersøkinga blei desse bedne

om å peike på potensielle risikoar innanfor det tenesteområdet dei har ansvar for eller kjenner til, samt risikoområde knytt til selskap kommunen eig. 21 av 41 respondentar svara på undersøkinga (51 %),

1.5.6 Gjennomgang av selskapsopplysningar i bedriftsdatabase

Deloitte har nytta Bisnode SmartCheck for å få tilgang til rekneskapsopplysningar og informasjon om eigarskap og eigarskapsstruktur. Denne informasjonen er nytta både for å få oversyn over alle aktuelle selskap som skal omfattast av ROV-vurderingane, og for å avdekkje eventuelle risikoar gjennom dei finansielle nøkkeltala som blir presentert¹.

1.5.7 Prosessmøte 2 med kontrollutvalet

I dette møtet legg revisjonen fram ROV-vurderingane (dette dokumentet) med dei risikovurderingane som er gjennomførte for kontrollutvalet. ROV-vurderingane og forslag til prosjekt vil i dette møtet bli lagt til grunn når kontrollutvalet skal prioritere område eller prosjekt for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for dei neste fire åra.

1.5.8 Vedtak av plandokument

Basert på dei prioriteringane som kontrollutvalet gjer i prosessmøte 2, vil det bli utarbeidd eit plandokument. Dette dokumentet blir vedtatt av kontrollutvalet før det blir sendt vidare til kommunestyret for endeleg vedtak.

1.6 Lesarrettleiing

Innspela som er samla inn i samband med den ROV-vurderinga er systematiserte og framstilte i dette dokumentet. Dokumentet er meint som eit grunnlag for kontrollutvalet for å velje ut og prioritere forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar.

I kapittel 2 gir vi ei kort oversikt over organiseringa av og nøkkeltala for kommunen.

Kapittel 3 og 4 omhandlar forvaltningsrevisjon. Her presenterer vi oversikt over identifiserte risikoområde innan dei ulike verksemdsområda og eigarskapa til kommunen som er eit resultat av undersøkinga vi har gjort i samband med analysearbeidet. Risikovurderingane og forslag til prosjekt er basert på ein overordna gjennomgang av kommunen sine tenesteområde og dei selskap kommunen har eigarskap i.

I kapittel 5 presenterer vi dei risikovurderingane vi har gjort for kommunen når det gjeld eigarskapskontroll.

Kapittel 6 inneheld oversikt over tidlegare gjennomførte og pågåande forvaltningsrevisjonar, selskapskontrollar, eigarskapskontrollar, samt oversikt over gjennomførte og planlagde tilsyn.

I kapittel 7 viser vi forslaga våre til moglege forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar basert på dei risikovurderingane som er gjennomførte. Forslaga til prosjekt er ikkje presentert i prioritert rekkefølge. Prioritering og val av prosjekt skal kontrollutvalet gjere. Kontrollutvalet står også fritt til å leggje til og/eller ta bort prosjekt i lista som her er presentert. Endeleg prioritering av prosjekt blir framstilt i plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 og plan for eigarskapskontroll 2020-2024, som skal leggjast fram for kommunestyret.

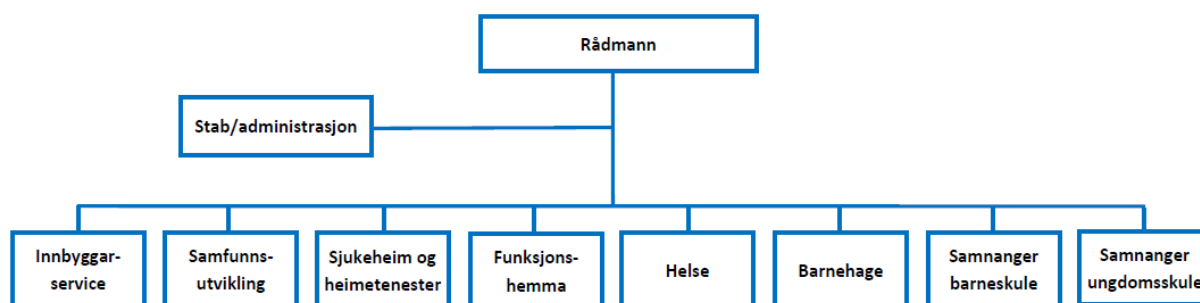
¹ Ikkje alle interkommunale selskap (IKS) er underlagt innleveringsplikt til Brønnøysundregisteret. Det førekjem også at slike selskap ikkje leverer årsrekneskap til Brønnøysundregisteret. I desse tilfella har ikkje revisjonen tilgang på nøkkeltal. Slike manglande data vil bli opplyst om der det er relevant

2. Organisering og nøkkeltal

2.1 Organisering

Administrasjonen i Samnanger kommune består av rådmann og rådmannen sin stab/administrasjon. Vidare har kommunen åtte einingar direkte underlagt rådmannen: Barnehage, Samnanger barneskule, Samnanger ungdomsskule, Tenester for funksjonshemma, Helse, Pleie og omsorg, NAV Samnanger, Innbyggarservice og Samfunnsutvikling.

Figur 1 Organisasjonskart Samnanger kommune 2020²

2.2 Finansielle nøkkeltal

Netto driftsresultat er ein hovudindikator for økonomisk balanse i kommunesektoren, jf. beregningsutvalet for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU). Netto driftsresultat viser kor mykje som kan disponerast til avsetningar og investeringar etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. TBU tilrår at netto driftsresultat for kommunane er på 1,75 %. Samnanger kommune har i budsjett for 2020 sett mål om netto driftsresultat på 1,75 %, altså likt det tilrådde nivået frå TBU.³

Netto driftsresultat i Samnanger kommune var i 2018 på om lag NOK 1,26 millionar. Dette er 1,38 % av driftsresultatet, altså under det tilrådde nivået frå TBU.

2020 budsjettet legg opp til eit netto driftsresultat på 0,6 %, altså godt under tilrådd nivå på 1,75 %. I budsjettoppstillingane for 2021, 2022 og 2023 i økonomiplanen, er netto driftsresultat minkande framover, og negativt i 2021 og 2023. Det blir i økonomiplanen vist til at det er ei rekkje vedtak som har verknad på budsjett og økonomiplanen, mellom anna blir det i 2020 tatt opp eit lån på NOK 14,5 millionar for å finansiere vatn og avløp. Finansrapporteringa 2. tertial i 2019 viser vidare til at det er tatt opp eit lån på NOK 22 millionar til investeringar i bustader for funksjonshemma (*Skottabakken*), og at det i tillegg skal takast opp eit byggjelån på NOK 10,5 millionar. Budsjettet legg opp til ein samla sum utgifter til investeringar på om lag NOK 46 millionar i 2020, NOK 11,7 millionar i 2021 og NOK 6,7 millionar i 2022 og 2023.

Disposisjonsfondet er kommunen sin reserve til å dekke uføresette utgifter, sviktande inntekter, underskot og eigenkapital til investeringar. Ifølgje kommunebarometeret har Samnanger kommune i 2019 eit **disposisjonsfond** på 3,9 %. Dette er lågare enn kommunegruppa (11,5 %). Kor stort disposisjonsfondet bør vere for at kommunen skal kunne ta hand om ein rimeleg risiko, varierer relativt til øvre økonomiske parameter (mellom anna renteeksponert gjeld, høg skatteinntekt som del av total inntekt, og høge finansinntekter relativt til andre inntekter). Frå vedtaket om budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 går det fram under punkt 7 at kommunestyret vedtar at disposisjonsfondet skal ligge på om lag NOK 15 millionar og at lånegjelda til kommunen ikkje skal overstige NOK 240 millionar. Tal frå

² Henta frå: <https://www.samnanger.kommune.no/kommunal-organisasjon/administrativ-organisering/>

³ Vedtak i kommunestyret i sak 96/2019.

finansrapporteringa 2. tertial i 2019 viser at kommunen har ei samla langsiktig gjeld på NOK 225 millionar per 31. august 2019.

Det går vidare fram av økonomirapporteringa per 2. tertial 2019 at Samnanger hadde ein skatteinngang på 90,7 % av landsgjennomsnittet i august 2019. Etter inntektsutjamning enda kommunen med ein skatteinngang på 95,1 % av landsgjennomsnittet. I økonomiplan 2020-2023 går det fram at gjennomsnittleg prosentdel sysselsette innbyggjarar på landsbasis er 81, 3 %, og at prosentdelen i Samnanger ligg på 79,5 %. Det er venta at det blir færre yrkesaktive innbyggjarar i kommunen dei neste fire åra, noko som vil kunne gje reduksjon i skatteinntektene og kan forverre kommunen sin økonomi.

Den største delen av kommunen sine inntekter kjem frå rammetilskot og skatt. Kommunen har òg betydelege inntekter frå eigedomsskatt og konsesjonskraft. Det går fram av økonomiplanen at kommunen må gjere tilpassingar for å oppretthalde inntektsnivået på grunn av at eigedomsskattelova er endra frå 01.01.2020. Eigedomsskatteinntekt frå BKK sine kraftstasjonar i Samnanger er aukande i økonomiplanperioden.

Tabellen under viser **løyvingar til dei ulike tenesteområda** i Samnanger kommune i 2018, 2019 og 2020. Merk at tala frå 2018 er rekneskapstal, medan tala for 2019 og 2020 er løyvingar i budsjetta. Tala i parentes viser løyvingar til tenesteområda i prosent av det totale driftsbudsjettet til kommunen.⁴

Tabell 1: Løyvingar til ulike tenesteområde

Tenesteområde	R 2018	B 2019	B 2020
Rådmann og administrasjon inkl. næring og barnevern	18 735 000 (11 %)	20 450 000 (13 %)	23 096 000 (13%)
Politisk nivå og revisjon	2 594 000 (2 %)	2 744 000 (2 %)	2 717 000 (2 %)
Eining for samfunn og utvikling	22 086 000 (13 %)	20 592 000 (13 %)	21 891 000 (13 %)
Eining for helse	11 908 000 (7 %)	11 281 000 (7 %)	12 370 000 (7 %)
Eining pleie og omsorg	47 042 000 (29 %)	45 291 000 (28 %)	49 851 000 (29 %)
Eining for barnehage	15 296 000 (9 %)	15 444 000 (9 %)	15 581 000 (9 %)
Eining for barneskule og SFO	20 876 000 (13 %)	21 176 000 (13 %)	20 984 000 (12%)
Eining for ungdomsskule	10 475 000 (6 %)	11 442 000 (7%)	11 660 000 (7 %)
Eining for innbyggjarservice	15 818 000 (10 %)	14 898 000 (9%)	14 773 000 (9%)
Sum fordelt totalt til drift	164 830 000 (100%)	163 318 000 (100%)	172 923 000 (100%)

Det største området er pleie og omsorg som utgjer om lag 30 % av driftsbudsjettet. Samla tal for oppvekstområdet utgjer om lag like stor del av driftsbudsjettet som pleie og omsorg (Barneskulen og SFO utgjer i 2018 13 % av driftsbudsjettet, ungdomsskulen 6 % og barnehage 9 %).

2.3 Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklinga i kommunen er relevant å omtale av fleire årsaker. For det første er innbyggjartilskot ein del av inntektssystemet til kommunane. Vidare må dei kommunale tenestene tilpassast demografiske endringar.

⁴ Tala i tabellen er henta frå budsjettskjema *netto driftsutgifter* i vedtatt budsjett i KS-vedtak 96/2019. Tabellen viser fordeling av tilgjengelege midlar til dei ulike tenesteområda i kommunen.

Innbyggjartilskotet er i utgangspunktet fordelt med eit likt beløp per innbyggjar (talet på innbyggjarar per 1. juli) til alle kommunane. Deretter skjer det ei omfordeling på bakgrunn av fleire faktorar.⁵ For 2020 er innbyggjartilskotet før omfordeling 25 083 kroner per innbyggjar.

Det er venta at folketalet i kommunen vil gå ned over dei neste 20 åra, men at det vil halde seg om lag uendra dei neste fire åra.

Tabell 2: Framskrivne folketal i kommunen⁶

Nøkkeltal SSB	2020	2021	2022	2023	2030	2040
Folketal Samnanger	2462	2448	2442	2432	2373	2213
	Døme på tenestebehov					
0-5 år	Barnehage	157	142	137	124	101
6-15 år	Grunnskule	288	296	295	298	189
16-66 år	Bustad og sysselsetjing	1534	1509	1501	1488	1223
67 år og eldre	Eldreomsorg	483	501	509	522	700

Innbyggjarar i Samnanger i aldersgruppa 45-64 år utgjer 27% av befolkninga. Aldersgruppa mellom 25-44 år er den nest største med 23 %. Samnanger kommune har færre innbyggjarar frå 0-44 år enn landssnittet.

Samnanger kommune hadde 2485 innbyggjarar ved utgangen av 2019.⁷

2.4 Kommunen sine eigarskap

Samnanger kommune har eigarinteresser i fire selskap saman med andre kommunar og/eller fylkeskommunar, og i to selskap med innslag av private eller statlege aktørar på eigarsida. Kommunen sine eigarskap vil bli nærare omtalt i kapittel 4. Eigarskapa går fram i tabellen under:

Tabell 3: Eigarskap

Selskap	Bransje	Selskapsform	Eigardel
Vann vest AS	Vatn- og avlaupsverksemd	AS	5,56 %
Interkommunalt arkiv i Hordaland IKS	Drift av arkiv	IKS	3,4 %
BIR AS	Renovasjon	AS	0,88 %
Hardangervegen AS	Interesseorganisasjon for eit effektiv vegsamband mellom Odda og Bergen	AS	0,548 %

⁵ Størsteparten av kommunane sine rammetilskot blir fordelt med utgangspunkt med eit likt beløp per innbyggjar. Utgiftsutjamninga skjer ved hjelp av ein kostnadsnøkkel som sørgjer for at denne delen av rammetilskotet blir fordelt frå kommunar som er rimelegare å drive enn landsgjennomsnittet, til kommunar som er dyrare å drive enn landsgjennomsnittet. Kostnadsnøkkelens består av ei rekke kriterium, mellom anna talet på barn i skulepliktig alder, talet på eldre, reiseavstand i kommunen mv.

⁶ Tabellen er henta frå økonomiplan 2020-2023.

⁷ Talet er henta frå statistisk sentralbyrå: <https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/samnanger/befolkningsprofil>

Kommunekraft AS	Formidler kraft på vegner av aksjonærkundane	AS	0,31 %
Hardanger AKS AS (Storholmen VTA AS)	Attføringsverksemd	AS	9,6 %

Kommunale føretak og vertskommunesamarbeid er omfatta av ordinær forvaltningsrevisjon, og er derfor omfatta av ROV-vurderingane knytt til dette. Stiftingar og foreiningar er ikkje omfatta av regelverket om eigarskapskontroll eller forvaltningsrevisjon av selskap, og er difor ikkje omtala i denne delen av ROV-vurderinga. Både kommunale føretak, vertskommunesamarbeid, stiftingar og foreiningar er lista opp i seksjon 4.3, og eventuelt drøfta i ROV-vurderinga om dette er vurdert som relevant.

3. Forvaltningsrevisjon - oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga

På bakgrunn av innsamla og analysert informasjon, vil vi i dette kapittelet vurdere risiko for manglande målinnfriing, regeletterleving, vedtaksoppfølging og internkontroll som er identifisert innan dei verksemdsområda som er gjennomgått i Samnanger kommune.

Overskriftene i kapittel 3.1-3.4 følgjer den administrative organiseringa i Samnanger kommune.

Risikonivå er i tabellane farga med raudt som representerer høg risiko eller gult som representerer middels risiko:

Fargesymbol Skildring av risikovurdering	
	Høg risiko På område som er merka med raudt meiner Deloitte, på bakgrunn av framlagte data og analyse, at det kan vere høg risiko for anten manglande produktivitet, målinnfriing, regeletterleving eller effektivitet.
	Middels risiko På område som er merka med gult meiner Deloitte, på bakgrunn av framlagte data og analyse, at det kan vere middels risiko for anten manglande produktivitet, målinnfriing, regeletterleving eller effektivitet.

I tabellane under vil vi under kvar sektor omtale utvalde område og tema. Dette er område og tema som blir framheva i dei data som revisjonen har analysert. Det betyr at område der det ikkje eksplisitt er identifisert risiko ikkje er omtala.

Det blir kommentert dersom det er planlagt tilsyn eller gjennomført forvaltningsrevisjonar eller tilsyn dei siste åra innanfor dei områda og temaa som er omtala.

Under kvart område identifiserer vi dei hovudtema analysen viser at det er knytt risiko til. Dette vil vere naturlege moment som takast med i ein eventuell forvaltningsrevisjon.

Det er viktig å understreke at risikovurderingane er skjønnsmessige, og at vurderingane er baserte på tilgjengeleg informasjon. Kontrollutvalet kan vurdere risikoen knytt til dei ulike områda som forskjellig frå det som er føreslått her. Det er derfor kontrollutvalet som til slutt skal vurdere og prioritere dei ulike områda, og avgjere rekkefølga for forvaltningsrevisjonsprosjekt i dei planane som blir lagt fram for kommunestyret.

Vi vil ta atterhald om at ikkje all informasjon som kjem fram er verifisert av leiinga i kommunen.

3.1 Stabsfunksjonar

Rådmannskontoret består av rådmann, HR-kontor, økonomikontor, rådgjevarar og PPT. Budsjettansvar for barnevern, næringsføremål/konsesjonskraft, leiaropplæring og fellesutgifter for skule og barnehage (inkludert vaksenopplæring) ligg òg til dette området.

Samnanger kommune kjøper barnevernstenester frå Bergen kommune – bydel Arna. Samnanger har også avtale om barnevernsvakt knytt til dette.

Samnanger kommune blei i 2019 medlem av IKT Nordhordland. IKT Nordhordland har ansvar for utvikling og drift av den grunnleggande IKT-strukturen i til saman ti kommunar i Vestland fylke.

Tabell 4: Identifiserte risikoområde knytt til stabsfunksjonar

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Bemanning og sjukefråvær - Sjukefråværsoppfølging - Rekruttering	I økonomiplan 2020-2023 blir det vist til at kommunen i 2020 vil arbeide meir systematisk med å førebygge sjukefråvær og å halde sjukefråværet lågast mogleg. I årsrapporten for 2018 går det fram at kommunen dette året starta eit prosjekt for å aktivt jobbe med å få ned sjukefråværet i kommunen. Utgangspunktet for prosjektet var at det var eit høgt sjukefråvær i enkelte einingar medan det ikkje var ei like stor utfordring i andre einingar. Det blei i samband med prosjektet haldt kurs i sjukefråværsoppfølging for einingsleiarar, hovudverneombod og hovudtillitsvalde. I oversikta over sjukefråvær per eining i årsrapporten for 2018 går det fram at det var størst utfordring med sjukefråvær i barnehagane (om lag 12,5 %), heimetenesta (om lag 11 %), og barneskulen (om lag 7 %). I barnehagen blei det starta eit prosjekt med støtte frå KLP til å jobba konkret med å få ned sjukefråværet. Det totale sjukefråværet i Samnanger kommune i 2018 på var 6,7 prosent (7,7 prosent i 2017). Det går fram av undersøkinga at det er utfordringar knytt til å rekruttere sjukepleiarar og vernepleiarar i kommunen.	- Høgare kostnadar - Mindre kontinuitet/stabilitet i tenestene - Dårlegare kvalitet i tenestene - Manglande effektivitet og målinnfriing - Brot på lovpålagde fristar	
Informasjon og kundekontakt - Ny kommunelov - Informasjon til/frå kommunen - Kompetanse	I ny kommunelov er det eigne krav til kommunen si informasjonsplikt. I undersøkinga blir det peika på at det kan vere utfordrande å få svar når ein sender inn spørsmål til kommunen. Ein respondent i spørjeundersøkinga peiker på at innbyggjarar fortel om manglande tilbakemeldingar og respons på henvendelsar til kommunen. Dette gjeld mellom anna manglande stadfesting på at søknadar er mottatt, kva som er venta handsamingstid o.l.	- Redusert tillit i befolkninga - Regelbrot - Manglande effektivitet og målinnfriing	

Det blir av fleire vist til behov for å få betre heimesider for kommunen. Mellom anna blir det etterlyst betre informasjon om kvar innbyggjarane skal melde inn saker.

Det blir vidare vist til at sentralbordet i kommunen også bør ha kompetanse om kvar innbyggjarar skal henvende seg med ulike saker, slik at dette kan handsamast på lågast mogleg nivå. Det blir opplyst at status innan nokre område i dag er at klager og meldingar ikkje kjem direkte fram til rett sakshandsamar, og at dette fører til unødvendig tidsbruk, lite effektiv handsaming og misnøye hos tilsette og innbyggjarar.

Sakshandsaming og vedtaksoppfølging

- System for å førebu politiske saker
- System for å følgje opp politiske vedtak
- Fristar og framdriftsplanar
- Kompetanse
- Kapasitet

I spørjeundersøkinga blir det peika på at politiske vedtak ikkje alltid blir gjennomført slik politiske organ har vedtatt. I intervju blir det mellom anna nemnt eit vedtak der administrasjonen blei bedt om å greie ut nødvendige tiltak på ein veg og rapportere tilbake til kommunestyret. I denne saka blei arbeidet sett i gang utan at vedtaket om utgreiing og rapportering blei følgt opp.

I intervju blir det nemnt tilfelle der administrasjonen ikkje i tilstrekkeleg grad rapporterer til politisk nivå på vedtekne saker. Det går vidare fram av undersøkinga at det ikkje blir rapportert jamleg til kommunestyret på oppfølging av vedtak. Det blir vidare nemnt vedtak som ikkje har blitt følgt opp eller ikkje har blitt utført innan rimeleg tid.

I spørjeundersøkinga blir det peika på at det hender at saksførebuingane frå administrasjonen er mangelfulle.

Det blir vidare nemnt at det frå politisk nivå blir forventet raskare sakshandsaming enn det som er mogleg i høve til regelverk, eininga sin faglege kompetanse og tilgang på ressursar.

Det blir i undersøkinga stilt spørsmål ved kommunen sine rutinar for å vurdere spørsmål knytt til habilitet.

Ei prioritering av lovpålagde oppgåver blir difor nødvendig. Undersøkinga viser at det er fleire vedtekne saker i kommunestyret som ikkje har blitt gjennomført i denne eininga, og at saker kan bli skyvd på i mange år.

- Saker blir ikkje tilstrekkeleg førebudd
- Vedtak blir ikkje følgt opp
- Manglande rapportering på oppfølging av vedtak

Informasjonstryggleik og personvern

- Nye lovkrav til informasjonstryggleik
- Tilgang
- IKT-samarbeid

Det nye personvernregelverket som trede i kraft i 2018 stiller strengare krav til informasjonstryggleiken i kommunen enn kva som tidlegare var tilfelle, noko som medfører auka regulatorisk risiko.

Samnanger kommune blei del av IKT Nordhordland frå april 2019. Driftsspørsmål og risikovurderingar knytt til lagring av data blir utført av IKT Nordhordland. I økonomiplanen bli det vist til at kommunen som medlem i

- Viktig informasjon blir mista eller sensitive data kjem på avvege
- Brot på regelverk
- Persontryggleik

IKT Nordhordland får høve til å delta i diverse samarbeids-prosjekt, mellom anna knytt til felles innkjøp av fagsystem og andre digitale løysingar. Samnanger blir også ein del av eit større fagmiljø enn tidlegare på fleire av fagsystema som blir brukt i kommunen. I intervju blir det uttrykt at IKT-samarbeidet fungerer godt og at kommunen no har kontroll på IKT-drift. Tidlegare var det knytt høg risiko til dette området i kommunen.

I spørjeundersøkinga blir det vist til at det er knytt risiko til kommunen sitt samarbeid i IKT Norhordland. Det blir vidare peika på at det er store kostnader involvert i dette samarbeidet og at det er viktige forvaltningsoppgåver som er sett ut av kommunen.

Revisjonen får opplyst at det ved eit tilfelle blei lagt ut personopplysningar på nettsidene til kommunen.

Det blir stilt spørsmål ved om kommunen er tilstrekkeleg gode på informasjonstryggleik og personvern når det gjeld arkivering av personopplysningar i tenestene på Helsetunet.

Det går fram av intervju at det er ein tilsett som arbeider med GDPR i kommunen, men at dette arbeidet ikkje er ferdigstilt.

IKT-reglementet for tilsette i Samnanger kommune sist blei revidert i 2010.⁸

HMT

- Manglande rutine
- Tryggleikstiltak

Det går fram i undersøkinga at kommunen manglar rutine for tryggleik for sine tilsette. Det blir vist til at personar til ei kvar tid kan henvende seg direkte til leiarar og andre på arbeidsplassen.

Det blir arbeidd med tryggleikstiltak for dei tilsette innan teknisk drift som arbeider ute i kommunen, og særskilt dei som arbeider med brøyting av vegar eller er på vedlikehaldsoppdrag til personar med psykiske lidningar. I tillegg har dei i samfunnsutviklingsavdelinga byrja å praktisere låste dører inn til avdelinga og to personar på oppdrag der det er nødvendig.

Verksemdsstyring, organisasjonskultur og internkontroll

- Risikovurderingar
- Bruk av kvalitetssystemet
- Ansvar
- Forbetringsarbeid
- Kultur i organisasjonen

Krav til kommunens internkontroll er styrka i ny kommunelov.

Kommunen brukar kvalitetssystemet, KF Kvalitet. Det blir fortalt at kvalitetssystemet er lite brukarvenleg og at det er utfordrande å finne fram i mappestrukturen. Det blir stilt spørsmål ved om dokumentmodulen i kvalitetssystemet blir nytta i einingane, då rutinar og liknande blir lagt inn på intranett.

- Mangelfull internkontroll og regeletterleving
- Avvik blir ikkje meldt og fanga opp
- Risiko for at rutinar ikkje er oppdatert i samsvar med regelverk

⁸ Kommunen sine heimesider: <https://www.samnanger.kommune.no/kommunal-organisasjon/planar-reglement-vedtekter-og-handboker/>

Delegering av mynde og ansvar	Det går fram av intervju at det er uklart for dei tilsette kven som har ansvar for kvalitetssystemet i kommunen. Det er vidare usikkert kven som har ansvar for å mellom anna revidere dokument i dokumentmodulen. Det var tidlegare sektorleiarane som hadde ansvar for å følgje opp dokumentmodulen og revidere mellom anna rutinar og retningslinjer, men etter omorganiseringa i kommunen har ikkje dette ansvaret blitt plassert.	- Risiko for at rutinar ikkje er kjend og ikkje blir etterlevd - Redusert tillit i befolkninga - Manglande effektivitet og målinnfriing - Dårleg arbeidsmiljø
	Det blir fortalt at det blir rapportert avvik i kvalitetssystemet, men at det mest sannsynleg er underrapportering av avvik i nokre av einingane	
	Det blir nemnt i intervju at einingsleiarane i Samnanger opplever å få lite hjelp og støtte frå stabsfunksjonane i kommunen t.d. når det gjeld og tilsetjingsprosessar.	
	Fleire av dei intervjuar viser til at den største utfordringa i Samnanger kommune er kulturen i organisasjonen. Det går fram at det blir arbeid bevisst med dette, mellom anna gjennom opplæringstiltak. Det blir vist til at utfordringa er større i nokre av einingane i kommunen.	
	Ein av dei intervjuar opplever at det er behov for ei aktiv leiing for å få gjennomslag for endringar i organisasjonen, då det har vore vist stor motvilje til forbetningsarbeid.	
	Undersøkinga viser at det er risiko for at oppgåver ikkje blir utført på grunn av at det er ei uklar delegering av mynde og ansvar. Det er i hovudsak den administrative delegeringa som ikkje i tilstrekkeleg grad er på plass. Det er heller ikkje sett i gang arbeid for å revidere dette, men det går fram av kommunen sin planstrategi at dette bør gjerast snarast råd. Det siste administrative delegeringsreglementet blei utforma i 2006 og er utdatert.	
	Kommunen skal i gang med å revidere delegeringsreglementet som omhandlar kommunestyret si delegering av mynde til rådmann. Dette skal vere ferdig handsama i 2020. Det blir fortalt at det er utfordrande å ha eit delegeringsreglement som er tilstrekkeleg, og vidare at det er knytt uvisse til kva oppgåver kommunestyret kan delegere til rådmann og ikkje. Denne problemstillinga blei til dømes aktuell då kommunen stengte ned skulane grunna Covid 19.	
	Kommunen har tidlegare gått til innkjøp av KF delegeringsreglement frå Kommuneforlaget, men dette blei eit for omfattande arbeid for kommunen å gjennomføre.	

Barnevern

- Barnevernssamarbeid
- Oppfølging
- Tilsynskrav i fosterheim

I årsmeldinga frå 2018 går det fram at barnevernsleiar i Arna i Bergen kommune melder om eit godt samarbeid med Samnanger kommune og dei ulike einingane.

Det blir fortalt i intervju at kommunen ikkje har ein fast struktur på oppfølginga av barnevernssamarbeidet, men at kommunen har tillit til barnevernsleiar i Arna.

I intervjuet blir det peika på at dei økonomiske rapporteringane for barnevernstenesta har vore for seine og at økonomisjef har vore nøydte til å etterspørje denne.

Det blir uttrykt at barnevernsområde er eit område politikarane har lite innsikt i, men at dette delvis kan skuldast teieplikta i tenesta.

Vidare går det fram i årsmeldinga at barnevernet får inn få meldingar. I følge tal frå KOSTRA har det kome bekymringsmeldingar om 2,6 % av innbyggjarar mellom 0-17 år i kommunen. I kommunegruppa er talet 4,3 %. KOSTRA-tala viser også at 2,6 % av barna (0-22 år) i Samnanger kommune har barnevernstiltak, samanlikna med 4,3 % i kommunegruppa.

I 2019 hadde Samnanger kommune NOK 7773,- i netto driftsutgifter til barnevernstenesta per innbyggjar mellom 0-22 år. Gjennomsnittet for kommunane i kommunegruppa var NOK 9334,-. Samtidig viser tal frå KOSTRA at Samnanger i 2019 brukte NOK 111 680,- per barn med undersøking eller tiltak. Gjennomsnittet for kommunegruppa var NOK 68 250,- per barn med undersøking eller tiltak.

Tal frå KOSTRA viser at det er 9,6 barn med undersøkingar eller tiltak per. årsverk i Samnanger. Talet for kommunegruppa er 17,3. Dette tyder på god bemanning.

Både årsmeldinga for 2018 og KOSTRA viser at sakshandsamingar når det gjeld oppfølging og undersøkingar blir gjort innan lovpålagte fristar. Samtidig viser tal frå BUFDIR at 66,7 % av tilsyna i fosterheim er ikkje oppfylt. Snittet for fylket er 14.1 %. ⁹

Det går vidare fram i intervju at kommunen vurderer å avslutte barnevernssamarbeidet med Bergen kommune og overta ansvaret for desse tenestene sjølve. Det skal etter planen leggjast fram politisk sak om dette hausten 2020.

- Manglande etterleving av regelverk
- Mål som ikkje blir nådd
- Barn som ikkje får sikre rettane sine

⁹ Henta frå: https://bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern_kommunemonitor/#/1242

Det har i 2019/2020 vore gjennomført ei ekstern gransking av barnevernssaker i kommunen. Granskinga omhandlar barnevernet i Samnanger kommune si handtering av tre spesifikke saker. Det går i rapporten fram alvorlege brot på barnevernlova og god forvaltningsskikk.

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med barnevern og helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse i 2016. I tilsynet blei det undersøkt om kommunen gjennom systematisk styring og leiing legg til rette for og følgjer med på at helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse oppfyller opplysningsplikt til barnevernet, at meldingar til barnevernstenesta blir handtert forsvarleg, at barnevernstenesta oppfyller plikt til å gi tilbakemelding til meldar, og om barnevern, helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse tilbyr og brukar individuell plan når barn og unge treng langvarige og koordinerte teneste. Det blei ikkje funne avvik frå lov eller forskrift i dette tilsynet.

Innkjøp

- Innkjøpssamarbeid
- Innkjøpskompetanse
- Ansvarsdeling

Regelverket for offentlege anskaffingar er komplekst og stillar strenge krav til innkjøpar. Det er slik ein ibuande regulatorisk risiko på området.

Det blei gjennomført forvaltningsrevisjon av innkjøp i kommunen i 2018, og det går fram i protokollar frå kontrollutvalet at kommunen aktivt følgjer opp tiltaka i denne.

Samnanger kommune inngår i eit innkjøpssamarbeid som består av fleire kommunar, statlege verksemdar, private sjukeheimar og Bergen kirkelige fellesråd. Innkjøpssamarbeidet blir leia av Bergen kommune. Samnanger nyttar ikkje E-handel.¹⁰

Det blir etterlyst ei innkjøpsavdeling i kommunen. Det blir vist til at det innan samfunnsutviklingsavdelinga er krevjande å utarbeide anbodsdokument og at fleire prosjekt har krav om utlysing på Doffin¹¹ og forenkla anbud.

Det går fram av kommunen sine nettsider at innkjøpsreglementet blei revidert i 2018.

- Brot på regelverk
- Kostnadseffektive innkjøp
- Økonomiske mislegheiter knytt til innkjøp

Økonomistyring og budsjetterrapportering

- Oppfølging av økonomi og budsjett i einingane
- Nytt økonomi- og lønssystem
- Nytt rapporteringssystem

Kommunen går over frå å bruke Agresso til å bruke Visma som økonomi- og lønssystem i 2020. Det blir i økonomiplan 2020-2023 vist til at dette vil vere eit stor og arbeidskrevjande prosjekt i første halvdel av 2020. Prosjektet har ei total kostnadsramme på NOK 1,8 millionar.

I økonomiplanen går det vidare fram at kommunen vil ta i bruk fleire nye digitale løysingar etter overgangen til Visma. Dette gjeld mellom anna

- Manglande budsjettoppfølging i einingane
- Kjennskap til nye system og verktøy

¹⁰ Innkjøpssamarbeidet Bergen kommune. <https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/innkjopssamarbeid/samarbeidspartnere>

¹¹ Database for offentlige innkjøp.

• Høg arbeidsbelastning • Utdatert økonomireglement	• digitale reiserekningar og utvida bruk av digitale timelister og integrasjonar mellom forsystem og økonomi- og lønssystemet. • Økonomireglement som ikkje er i samsvar med regelverk og rutinar

Det blir fortalt i intervju at arbeidsmengda for løns- og personalkontoret har vore høg i mange år, noko som har ført til manglande oppfølging av einingane. Einingane har gitt tilbakemelding på at dei har behov for meir oppfølging når det gjeld budsjettarbeid. Kommunen er våren 2020 i prosess med å tilsette ein ny rådgjevar som skal ha ansvar for budsjettoppfølging i einingane.

Kommunen er i prosess med å implementere eit nytt rapporteringssystem (*Framsikt*). Einingane har rapportert på budsjettoppfølging i dette systemet nokre månadar, og det har blitt gitt tilbakemeldingar på at dette fungerer godt.

Kommunen sitt økonomireglement blei sist revidert i 2002.

Berekraft, klima, miljø og beredskap

- Klimarekneskap
- Klimaplan
- Klimarisiko: ras og skred

I økonomiplanen 2020-2023 går det fram at klima og miljø vil vere eit særskilt satsingsområde for samfunnsutviklingsavdelinga i 2020. Eit mogelege tiltak som blir nemnt er miljøsertifisering av ein del av eigedomsmassane i kommunen. Det blir vidare vist til at kommunen bør vurdere om tildelte midlar frå havbruksfondet skal setjast på berekraftsfondet frå 2021.

Kommunen er medlem i Klimapartner, og vil gjennom dette kunne legge fram klimarekneskap for 2020.

I kommunen sin planstrategi 2020-2023 blir det vist til at FN sine berekraftsmål skal ligge til grunn for alt dei gjer i kommunen. Berekraftsmåla som kommunen vurderer som mest relevant for deira arbeid er tatt med i folkehelserapport for kommunen 2019-2023.

Det går fram av økonomiplanen 2020-2023 at kommunen skal utarbeide ein plan for kva klimatiltak det skal brukast pengar på i 2020 og at midlar til dette skal hentast frå klimafondet. I intervju blir det fortalt at det etter planen skal leggjast fram klimaplan i slutten av 2020.

Det blir vidare vist til at kommunen har utfordringar knytt til skred og ras, og at det er risiko for dødsfall knytt til dette. Kommunen har fått støtte frå Fylkesmannen til å rassikring etter at det gjekk to ras i kommunen i 2019.

- Klimarisiko
- Etterleving av FN sine berekraftsmål

3.2 Innbyggarservice

Eininga *Innbyggarservice* blei oppretta i 2020 og består av Servicesenteret, Nav Samnanger og Kulturavdelinga.

Servicesenteret har mellom anna ansvar for arkiv, ekspedisjon/publikumsmottak og politisk sekretariat.

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar / moglege konsekvensar	Risiko
Sosiale tenester - Sosialhjelp - Oppfølging av brukarar - Bustadsosial handlingsplan	I økonomirapporteringa for andre tertial 2019 går det fram at det har vore ei innstramming i regelverket rundt arbeidsavklaringspengar noko som har gitt kommunen auka utgifter til sosialhjelp. Det går fram av kommunen sin økonomiplan 2020-2023 at Samnanger har fått tilskot frå Fylkesmannen til tettare oppfølging av brukarar som treng ekstra støtte for å kome seg i arbeid. Kommunen viser til at prosjektet har gitt resultat og at utgiftene til sosial stønad har minka som følge av prosjektet. Tal frå kommunebarometeret viser at gjennomsnittleg stønadslengde for mottakarar av sosialhjelp i kommunen mellom 18 og 24 år er 6,3 månader. Dette er høgare enn gjennomsnittet for kommunegruppa (3,9 månader). For mottakarane i kommunen som er mellom 25 og 66 år er gjennomsnittleg stønadslengde 5,7 månader (4,55 månader i kommunegruppa). 49 % av dei i kommunen som mottek sosialhjelp går over 6 månader på stønad, samanlikna med 30 % i kommunegruppa. 22 % går over 10 månader på stønad, mot 15,3 % i kommunegruppa. I kommunebarometeret går det fram at 18,9 % av innbyggjarane i kommunen som får sosialhjelp, har dette som hovudinntektskjelde. Dette er ein høgare prosentdel enn det som er gjennomsnittet for kommunegruppa (14,1 %) og også høgare enn gjennomsnittet for kommunar elles i Noreg (10,3 %). Tal frå kommunebarometeret viser at det i Samnanger er 3,85 årsverk til økonomisk rådgiving per 1 000 langtidsmottakarar av stønad. Gjennomsnittleg tal for Noreg er 7,2 årsverk. Fylkesmannen gjennomførte eit tilsyn med Nav Samnanger kommune i 2015. Tilsynet omfatta tenestene opplysning, råd og rettleiing og økonomisk stønad til unge mellom 17 og 23 år. Det blei i tilsynet avdekt manglar i styringa av tenestene og påpeikt to avvik. I intervju går det fram at kommunen har lukka desse avvika, og at det er oppretta ei rutineskildring i etterkant av tilsynet.	- Innbyggjarar får sosial stønad framfor å vere i arbeid - Ikkje tilstrekkeleg oppfølging - Kostnader for kommunen	

Det blir peika på at det er korte opningstider på Nav kontoret og dermed vanskeleg for innbyggjarane som er i arbeid å få tak i dei tilsette.

Kommunen sin bustadsosiale handlingsplan blei sist revidert i 2008.

Arkiv og innsyn

- Kompetanse
- Mangelfull dokumentasjon og rutinar
- Kapasitet

Arkivverket gjennomførte tilsyn med arkivhaldet i Samnanger kommune 20.05.2019. I tilsynet blei det funne fleire avvik, knytt til mellom anna arkivansvar, manglar i arkivplanen og mangelfulle dokumentasjon av og rutinar for elektroniske system, og for system og løysingar som er integrerte med sak- og arkivsystemet.

- Brot på regelverk
- Redusert tillit i befolkninga
- Tap av arkivmateriale

Samnanger kommune starta med fullelektronisk arkivering i sak- og arkivsystemet Websak i 2018.

I intervju blir det av fleire nemnt at det er utfordringar knytt til at tilsette i einingane ikkje har tilstrekkeleg kunnskap om lovar og regelverk knytt til arkivføring, og vidare dei skal Websak for å arkivere. Det går vidare fram det er utfordrande for Servicesenteret å få einingane til å følgje opp sine oppgåver i Websak knytt til arkivering.

I økonomiplanen 2020-2023 blir det peika på at arbeid knytt til arkiv, dokumentasjon, nye fagsystem, innsynskrav og nye elektroniske løysingar blir stadig meir omfattande, og dette merkast spesielt godt for servicesenteret. Det går fram i undersøkinga at kommunen får innsynsbegjæringar som tar opp mykje tid for dei tilsette. Det har i periodar vore dedikert ei heil stilling til dette arbeidet og nokre saker har hamna i rettssystemet.

3.3 Oppvekst

I Samnanger er barnehagane og skulane sjølvstendige einingar. I kommunen er det to kommunale og ein privat barnehage, ein barneskule og ein ungdomsskule.

Tabell 5: Identifiserte risikoområde knytt til oppvekstområdet

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Arbeidsmiljø i barneskulen - Arbeidsmiljø - Sjukefråvær - Vanskelege personalsaker	I økonomirapport for andre tertial 2019 blir det vist til at barneskulen har hatt fleire utfordringar i år og sjukemeldingar har ført til auka arbeidspress. I årsmeldinga frå 2018 går det fram at sjukefråværet var 7,26 % i 2018. Det går fram i intervju at barneskulen har hatt arbeidsmiljøutfordringar. Det blir peikt på at sjukefråværet kan skuldast dårleg arbeidsmiljø og vidare ytra bekymring for at det dårlege arbeidsmiljøet kan påverke kvaliteten på tenestene til elevane negativt. Kontrollutvalet har våren 2020 bestilt gjennomgang av eit varsel knytt til arbeidsmiljøet på barneskulen i kommunen. Det kan likevel vere deler av dette området som ikkje er omfatta av denne gjennomgangen som kan vere aktuelt å følgje opp med ein forvaltningsrevisjon. Til dømes korleis ein arbeider med arbeidsmiljø og vanskelege personalsaker. Det går fram at det er gjort leiarendringar i barneskulen i 2019.	- Dårleg arbeidsmiljø - Sjukemeldingar - Høg arbeidsbelastning	
Økonomistyring i barneskuleeininga - Ressursbruk sett opp mot tenestebehov - Kostbar drift - Får ikkje gjennomslag for innsparingar	I økonomirapportering pr. 2. tertial 2019 blir det opplyst at barneskulen har hatt fleire utfordringar som gjer at skulen ikkje vil klare å spare inn NOK 980 000,- som det blei budsjettet med i 2019. Det går fram at dette mellom anna skuldast sjukemeldingar. I følgje tal frå KOSTRA blei det i 2019 brukt NOK 141 876,- per elev i Samnanger, medan talet for Kostragruppe 2 er NOK 139 179,- per. Elev i grunnskulen (barneskulen og ungdomsskulen samla). I intervju blir det fortalt at drifta av barneskulen i Samnanger er kostbar og at ein brukar høgare summar pr. elev samanlikna med andre kommunar. I intervju blir det vist til at kommunen sine forsøk på å gjere innsparingar på barneskulen ikkje har ført fram. Vidare opplev politikarane at dei ikkje får eit godt svar når dei spør om kvifor drifta ved skulen er kostbar. I spørjeundersøkinga blir det peikt på at skulen opplever det som utfordrande å nå kommunen sine mål for eininga innanfor tildelte økonomiske rammer.	- Høge kostnader - Budsjettoverskridingar	

Vidare svarar ein tilsett i skulen «i verken stor eller liten grad» på spørsmål om eininga sine mål blir nådd.

Kvalitet i grunnskulen

- Tidleg innsats
- Resultat på nasjonale prøver
- Lærartettleik
- Kompetanse
- Fysisk skulemiljø

Samnanger kommune har to grunnskular: Samnanger barneskule og Samnanger ungdomsskule, Samnanger barneskule har eit elevtal på 203 elevar skuleåret 2019/2020, medan det går 79 elevar på Samnanger ungdomsskule dette skuleåret.

I følgje årsmeldinga frå 2018 er det manglar i undervisningskompetansen i norsk, engelsk og matematikk på ungdomsskulen. I kommunebarometeret blir det opplyst at 90% av lærarane oppfyller krava til undervisning på ungdomstrinnet. I kommunegruppa er talet 95%.

Tal henta frå UDIR viser at begge skulane er innanfor lærartettleiknorma skuleåret 2019/2020. Samnanger ungdomsskule har 2 ordinære undervisningsårsverk meir enn minstekravet i norm for lærartettleik på 8.-10. trinn, medan barneskulen har 0,8 fleire ordinære undervisningsårsverk enn minstekravet for 1.-4. trinn og 1,7 undervisningsårsverk meir enn minstekravet for 5.-7. trinn.

Samnanger kommune ligg under landsgjennomsnittet når det gjeld skulebidrag¹² på 1.-4.trinn. Resultatet dei siste 5 åra har variert mykje. Når det gjeld 5.-7. trinn har kommunen gått frå å ligge langt over landsnittet i fire år til å ligge rett under landssnittet dette skuleåret. Ungdomsskulen ligg rett under landsnittet og vore både over og under gjennomsnittet dei siste 5 år.

I folkehelse rapporten blir det kommentert at det er færre ungdomsskuleelevar i Samnanger som er nøgd med skulen dei går på enn landssnittet. Det går fram i folkehelse rapporten at kommunen trur at dette skuldast det fysiske miljøet, særleg uteområdet. Dette er også tema i årsmeldinga frå 2018, der det går fram at ein har fått løyvd midlar til dette arbeidet i budsjettet for 2019.

Tal frå kommunebarometeret viser resultat frå nasjonale prøvar dei siste fire åra. Det er 39% av elevane på 5. trinn som har resultat på lågaste meistringsnivå. Dette er noko svakare resultat samanlikna med kommunegruppa, der talet er 35,3%.

- Brot på regleverk
- Ikkje tilstrekkeleg kvalitet på tenestene

¹² Skulebidrag indikerer kor mykje skulen har bidratt til elevane si læring i dei grunnleggande faga som blir testa på nasjonale prøvar på 5. trinn, 8. trinn og 10. trinn samanlikna med bidraget til elevar med tilsvarande elevbakgrunn på landsnivå.

Trygt og godt skulemiljø - Nytt regelverk - Trivsel	Det blei gjort endringar i opplæringslova frå 1. august 2017 (kap. 9 A) som mellom anna inneber skjerping av skulen og tilsette sine plikter når det gjeld å fange opp og undersøke tilfelle der det er mistanke om at ein elev ikkje har det trygt og godt på skulen. I årsmeldinga frå 2018 går det også fram at ungdomskulen har hatt nokre utfordringar med det psykososiale skulemiljøet mellom anna på grunn av mobbing på nett. Det er obligatorisk for alle elevar på 7. trinn og 10. trinn å delta på Elevundersøkinga kvar haust. Elevane skal her svare på spørsmål om trivsel, motivasjon, læring, vurdering for læring, medverknad, reglar på skulen og støtte frå lærar. Tal frå Elevundersøkinga viser at elevane i Samnanger er mindre fornøgd med eigen skulekvardag enn før, samanlikna med svara dei siste fem skuleåra. Særleg på indikatorane <i>motivasjon</i> og <i>fagleg utvikling</i> scorar skulane i Samnanger lågare enn før. Ein ser òg ei negativ utvikling for <i>vurdering for læring</i>¹³. Vidare svarar 21,4 % av elevane på 7.trinn 2019/2020 i Samnanger at dei har blitt mobba på skulen enten av medelevar og/eller digitalt på skulen og/eller mobba av vaksne på skulen 2-3 gongar i månaden eller oftare. Talet for heile landet for skuleåret 2019/2020 er 7,1 %¹⁴. I intervju går det fram at kommunen ynskjer å revidere plan for trygt og godt skulemiljø og gjere denne digitalt tilgjengeleg for dei tilsette. Administrasjonen ynskjer også å utarbeide ein felles plan for begge skulane. Det er uklart om dagens planar på begge skulane i kommunen er oppdaterte etter gjeldande regelverk.	- Barn og unge som ikkje opplever eit trygt og godt skulemiljø - Brot på regelverk
Tilpassa opplæring og PPT¹⁵ - Tidleg innsats - Kvalitet - Bemanning	Det blei gjort endringar i opplæringslova med verknad frå 1. august 2018 som stiller nye krav om tidleg innsats på 1.-4. trinn. Det blei gjennomførte ein forvaltningsrevisjon av spesialundervisning og samarbeid med PPT i Samnanger i 2018, og kommunen har sett i gang prosessar i samsvar med tilrådingane,	- Brot på regelverk - Ikkje tilfredsstillande oppfølging

¹³ Informasjonen er henta frå: <https://skoleporten.udir.no/rapportvisning/grunnskole/laeringsmiljoe/elevundersokelsen/samnanger-kommune?trinn=7&fordeling=2&sammenstilling=1&kjonn=a&orgaggr=a>. Tala er også omtala i folkehelse rapport for Samnanger kommune 2020-2023 – ein oversiktsrapport om tilstand og folkehelseutfordringar i kommunen.

¹⁴ Informasjon er henta frå: <https://skoleporten.udir.no/rapportvisning/grunnskole/laeringsmiljoe/elevundersokelsen/samnanger-kommune?trinn=7&fordeling=2&sammenstilling=1&kjonn=a&orgaggr=a>

¹⁵ GSI-tal om spesialundervisning er ikkje tilgjengelege for revisjonen på grunn av låg elevtal i kommunen.

I følge KOSTRA-tal frå 2019 blei det i Samnanger samla sett gjennomført 88,3 årstimar til spesialundervisning per elev med spesialundervisning. Talet for kommunegruppa er 148,7 timar.

Gjennomsnittet for mottakarar av spesialundervisning i åra mellom 2015-2018 på småtrinnet, mellomtrinnet og ungdomstrinnet viser at Samnanger scorar litt lågare enn kommune-Noreg på alle trinn. Tala samanlikna med kommunegruppa er følgjande:

- 7,4 % mottar spesialundervisning på småtrinnet i Samnanger, mot 6,5 % i kommunegruppa.
- 9,6 % mottar spesialundervisning på mellomtrinnet, mot 10,9 % i kommunegruppa
- På ungdomstrinnet er det like mange elevar som mottar spesialundervisning i Samnanger som i kommunegruppa (11,9%).

Tala over viser at delen elevar som får spesialundervisning er høgare på ungdomstrinnet enn på småtrinnet. Dette kan indikere ein risiko for at det ikkje er nok fokus på tidleg innsats.

I økonomiplanen går det fram at det er svært høg bruk av assistent/fagarbeidarar ved barneskulen. Samnanger barneskule har 20 pedagogar og 16 assistentar. I intervju går det fram at det i liten grad er spesialpedagogar som gjennomfører spesialundervisninga på skulane og at elevar med spesialundervisning i for liten grad får tilfredsstillande oppfølging.

Barnehage

- Barnehagealder
- Kapasitet og kompetanse
- Pedagognorma
- Sjukefråvær
- Minoritetsspråklege barn

Dei to kommunale barnehagane er organisert i ei eiga barnehageeining. I tillegg til drifta av barnehagane har eininga også ansvar for samordna barnehageopptak i kommunen (både for dei kommunale barnehagane og den private barnehagen på Ådland).

I tillegg til drifta av barnehagane har einingane også ansvar for barnehageopptaket i kommunen (både dei to kommunale barnehagane og den private barnehagen).

Dei to kommunale barnehagane har totalt 102 barn. Det er 35 tilsette og 2 lærlingar fordelt på 25,33 årsverk i dei kommunale barnehagane. Det er òg nokre barn i kommunen som går i barnehage i nabokommunar.

Ifølge kommunebarometeret er bemanninga i dei kommunale barnehagane i Samnanger litt over gjennomsnittet. Det er 5,4 barn per årsverk i grunnbemanninga i kommunale barnehagar, mot 5,2 i kommunegruppa. I private barnehagar er talet 5,8 i Samnanger og 5,3 i kommunegruppa. Vidare har 41 % at dei tilsette i dei kommunale barnehagane i Samnanger pedagogiske utdanning. Dette er om lag same som for landsgjennomsnittet.

- Ikkje tilstrekkeleg gode tenester

Tal frå UDIR viser at berre to av dei tre barnehagane i kommunen oppfyller pedagognorma¹⁶. Barnehagen som ikkje oppfyller pedagognorma er kommunal.

I Samnanger er det færre barn mellom 1-2 år som går i barnehage enn for kommunegruppa. 72,9 % av 1-2 åringer går i barnehage, samanlikna med 80,8% i kommunegruppa. I folkehelse rapporten for Samnanger kommune 2019-2023 går det fram at dette kan ha noko med kontantstøtta å gjere og at kommunen vurderer at dette ikkje er av noko betydning for utviklinga til barna.

Det går fram av kommunebarometeret at 82 % av barna i Samnanger har barnehageplass, mot 89 % i kommunegruppa. Det er også færre minoritetsspråklege barn (66 %) som har gått i barnehage i snitt dei siste fire åra, samanlikna med 80 % i kommunegruppa. Samtidig gjekk 88 % av minoritetsspråklege barn i barnehagen i 2018. Dette tydar på ei utvikling der stadig fleire minoritetsspråklege barn går i barnehagen.

Sjukefråværet i barnehagane var 12,46 % i 2018. I årsmeldinga frå 2018 blir det opplyst om at sjukefråværet i barnehagane var 12,46% i 2018.

Skulefritidsordning

- Ny nasjonal rammeplan
- Ferieavvikling

Utdanningsdirektoratet er i ferd med å utarbeide ein nasjonal rammeplan for skulefritidsordningane skal takast i bruk frå hausten 2021. Målet er å bidra til ei meir likeverdig skulefritidsordning i heile landet¹⁷.

I følgje Folkehelseoversikt 2019-2023 ligg Samnanger under landsgjennomsnittet når det gjeld talet på barn i SFO. Tala har gått nedover sidan 2015, med unntak av 2019, då ein såg ei auke.

I folkehelseoversikten går det vidare fram at talet på barn på SFO har minka. Det er få elevar frå 3. trinn og 4. trinn som går på SFO. Vidare går det fram at kommunen meiner at det er viktig for barn å gå i SFO.

I årsmeldinga frå 2018 går det fram at det er utfordrande å ha SFO ope i feriane på grunn av få barn, men også på grunn av bemanning ved avvikling av ferie.

• Manglande tenestetilbod

¹⁶ Informasjonen er henta frå: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/pedagognormen/>

¹⁷ Informasjonen er henta frå: <https://www.udir.no/utdanningslopet/sfoaks/nasjonal-rammeplan-for-sfo/>. I Stortingsmeldinga som ligg til grunn for rammeplanen går det fram at å heve kompetansen til dei tilsette burde vere ein del av kommunen sitt strategiske arbeid. Arbeidet med rammeplanen viser også til ein nasjonal evaluering av skulefritidsordningane gjennomført av NTNU Samfunnsforskning og Stockholmsuniversitet. Her går det mellom anna fram at foreldre med barn med særskilte behov er mindre fornøgd med tilbodet enn andre foreldre og at prosentdelen av tilsette med fagbrev som barne- og ungdomsarbeidarar har auka kraftig sidan 2002.

Tverrfagleg samarbeid om barn og unge

- Samhandling på tvers av tenester
- Einsemd blant unge

I årsmeldinga for 2018 går det fram at Forum for tverrfagleg samarbeid for barn og unge er eit viktig forum for kommunen. Her deltek helsesjukepleiar, politi, barnevern, PPT, einingsleiarane (rektor), kulturskulen og den tidlegare oppvekstseksjonen i administrasjonen. I tillegg har kommunen basegruppe der mellom anna sosiallærar, helsesjukepleiar, barnehage og SFO deltek. Basegruppa arrangerte mellom anna psykisk helse-dag i 2018.

Tal frå Ungdataundersøkinga viser at det blant ungdomskuleelevar i kommunen er stadig fleire som opplyser om at dei er mykje plaga med einsemd.

Det går fram av folkehelse rapporten at kommunen ynskjer å vere meir på offensiven når det gjeld førebygging av økonomiske skilnader for å ivareta alle barns behov.

Det går vidare fram i folkehelse rapporten at resultata på dei nasjonale prøvene (og andre pålagte prøver) er nasjonale kvalitetsindikatorarar for korleis situasjonen er i Samnanger kommune og at det er ein konsekvens av korleis samspelet mellom elev, foreldre, skule (leiar, lærarar, fagarbeidarar, fagorganisasjonar), skuleeigar, PPT, helsesjukepleiar, lege, kommunepsykolog, fysioterapeut, BUP, barnevern og Statped. Som tidlegare nemnd viser fleire av indikatorane i nasjonale kartleggingar (nasjonale prøver og Elevundersøkinga) at trivselen og skuleresultata til unge i Samnanger har gått nedover i Samnanger dei siste åra.

3.4 Samfunnsutvikling

Eining for samfunnsutvikling blei oppretta som ny eining med verknad frå 01.01.2020. Dei tidlegare einingane teknisk forvaltning drift og teknisk drift er avdelingar i den nye eininga. Eining for samfunnsutvikling har også ansvar for utbygging og investeringar og arbeid med næringsutvikling.

Tabell 6: Identifiserte risikoområde knytt til samfunnsutvikling

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Vatn og avløp - Gamle leidningsnett - Reservevassverk	Det går fram av økonomiplanen 2020-2023 at kommunen fekk pålegg om å etablere reservevassverk etter ein ROS-analyse og rapport frå Mattilsynet i 2019¹⁸. I rapporten frå Mattilsynet går det mellom anna fram at 58,2 % av innbyggjarane i Samnanger får vassforsyning frå kommunen. Det er utarbeidd plan for reservevassforsyning som var ferdigstilt i 2018. Økonomiplanen viser vidare til at vasskvaliteten og leveringskvaliteten i vassverket er høg. Kommunen har starta ei kartlegging av eksisterande vass- og avlaupsleidningar, og fokuset i 2020 blir å skifte vasskummar og hovudleidningar. Høgdebassenget i Nordbygda vil slutførast tidleg i 2020, og arbeidet med å få bygt ny vass- og avløpsleidning frå Indre til Ytre-Tysse blir vidareført. Det vil kome ein del nye abonnentar i samband med dette. Vidare er det lagt inn tiltak som vil gje ytterlegare nye abonnentar i økonomiplanperioden. Kommunen vil også vurder innføring av vassmålar. Det er behov for fornying og utviding av avløp i kommunen (årsrapport 2018). I 2018 var det ein del utfordringar med lekkasjar i vass- og avløpsnettet. Det vart ikkje fornya vassleidningar anna enn det lekkasjane medførte behov for. Data frå kommunebarometeret viser at 88 % av innbyggjarane er knytt til vassverk med god kvalitet når det gjeld pH-verdi, mot 87 % i kommunegruppa og 98 % i kommune-Norge. Samnanger har ganske mange stopp i kloakken per 100 km spillvatn-nett (16,7 mot 11 i kommunegruppa). Kommunen har ikkje fornya noko av spillvatn-nettet dei siste tre åra, mot 0,4 % i kommunegruppa viser data frå kommunebarometeret. Det blir også opplyst i kommunebarometeret at ingen innbyggjarar i kommunen er knytt til anlegg som overheld alle reinsekrav.	- Dårleg kvalitet i tenesta - Kvalitet på drikkevatn - Skader og kostnader knytt til leidningsbrot	

¹⁸ Status for drikkevannsområdet i landets kommuner. Oktober 2019. Mattilsynet

Næringsutvikling • Reiselivsaktivitet • Tettstad- og næringsutvikling • Arbeidsplassar	Eit av hovudmåla for planperioden 2020-2024 er å få auka fokus på samfunns- og næringsutvikling i kommunen. Samfunnsutviklingseininga ønskjer ei meir strategisk satsing i dialog med det politiske nivået, mellom anna gjennom eit «næringskvarter» i både formannskap og naturutvalet, der ein kan gje innspel på tiltak som kan gje ei ønska utvikling for kommunen. Det går vidare fram i økonomiplanen 2020-2024 at Samnanger ønskjer å få auka reiselivsaktivitet i kommunen med medlemskap i Visit Bjørnafjorden og samarbeid med Næringsshagen Hardanger. Det er mellom anna også ønskje om å koma vidare med tettstad- og næringsutvikling på Bjørkheim, og få til ein dialog med næringsdrivande om framtidens Samnanger. Det blir peika på viktigheita av å få etablert nye arbeidsplassar i kommunen. Vidare blir det nemnt at kommunen sitt historiske sentrum, Tysse, ikkje lenger fungerer som eit samlepunkt i kommunen, og at dette også skaper problem når det gjeld næring og tilflytting. Kommunen har mykje gjennomgangstrafikk utan at dei klarar å kapitalisere på dette i stor grad. Leiar for samfunnsutviklingseininga har 40 % av stillinga dedikert til å drive med næringsutvikling, men då det ligg andre store oppgåver til eininga, samtidig som eininga har lite kapasitet, blir dette arbeidsområdet skadelidande. I spørjeundersøkinga blir det vist til at eining for samfunnsutvikling har om lag 35 små og store prosjekt i tillegg til dagleg drift, fordelt på 6 årsverk. Det blir vidare nemnt at forventningane til resultat er høgare enn det er mogleg å levere. Det blir etterlyst ressursar til å hente inn ekstern kompetanse ved behov.	• Tapte inntekter til kommunen
Vedlikehald av kommunale bygg og vegar • Etterslep på vedlikehald • Klima og miljø	Kommunen har om lag 26 km kommunal veg, og det går fram av økonomiplanen at det er eit svært stor etterslep på vedlikehald av desse vegane. I 2020 er det sett av NOK 1 million til vedlikehald/opprusting av vegar. I økonomiplanperioden blir det lagt opp til 1 million kroner årleg til opprusting, rassikring og asfaltering. Kommunen viser vidare til at det er potensiale for meir effektiv utnytting av bygningsmassane og meir miljøvenleg ressursbruk. Målet er å bygge minst mogleg nytt, rehabiliter, fornye og utfase bygg som ikkje er framtidsretta. Det går fram at det i 2019 blei utarbeidd plan over vedlikehaldsbehovet til bygningsmassane som blei lagt fram for kommunestyret i juni 2019. Det er lagt inn ei auke i budsjett på NOK 400.000,- til vedlikehald og NOK 600.000,- til rehabilitering/investering. I spørjeundersøkinga blir det vist til at tildelt budsjett til vedlikehald av eigedommar ikkje står i forhold til samfunnsutviklingseininga sine faglege	• Verditap for kommunen • Trafikktryggleik • Brot på regelverk • HMT-risiko for tilsette og elevlar

	vurderingar og planar. I tillegg blir det opplevd at prioritering av vedlikehaldet skjer tilfeldig gjennom politiske enkeltsaker. Det blir kommentert at det ikkje er tilfredsstillande inneklima på ungdomskulen.	
Byggesak • Sakshandsaming • Service og rettleiing	Kommunen sine innrapporterte tal til KOSTRA viser at 6% av innvilga byggesaker i kommunen i 2019 skjedde gjennom vedtak om dispensasjon frå plan. Dette er under gjennomsnittet for kommunegruppa der talet er 19%. Tal frå KOSTRA viser at det blei behandla 52 byggesaker i Samnanger kommune i 2019. Undersøkinga viser at gjennomsnittleg sakshandsamingstid for byggesaker med 12 vekers frist har gått ned frå 18 dagar i 2018 til 2 dagar i 2019 og at kommunen handsamar byggesaker med 3 vekers frist i samsvar med fristen. Gjennomsnittleg sakshandsamingstid for desse sakene er 14 dagar. Det er ikkje rapportert inn tal for kor mange tilsyn for byggeverksemd som er unntatt søknadsplikt. I intervju går det fram at administrasjonen i stor grad prioriterer å sakshandsame byggesøknadar frå innbyggjarane og at det er ei oppleving av at sakshandsaminga innan byggesak blir gjort i samsvar med regelverket. Samtidig blir det opplyst om at kapasiteten i eininga er sårbar for store og komplekse byggjesaker, då dette tar mykje tid frå andre oppgåver.	• Brot på regelverk • Omdømmetap ved feil i sakshandsaming
Planarbeid • Utdatert planverk • Kapasitet	Kommunen har utarbeidd ein kommunal planstrategi 2020-2023. I denne strategien går det fram behov for revidering av mellom anna desse planane innan Samfunnsutviklingseininga: • Kommunen sin energi og klimaplan som var utarbeidd i 2010. • Kommuneplanen sin samfunnsdel blei utarbeidd i 2007 og var gjeldande til 2017. • VA-norm. Utarbeidd i 2016. Revisjonen får fortalt at samfunnsutviklingseininga ikkje har nok tilsette til å klare å innfri den lovpålagt plansyklusen. Risikoen for brot på lover og regelverk er høg og kommunen har allereie brote fristar på dette området. Det er god kompetanse på eininga – 3 av 5 tilsette har mastergrad – men dei manglar kapasitet til å få revidert planarbeidet. Det blir peika på at arbeidsoppgåvene som blir tildelt eininga på generelt nivå ikkje står i forhold til bemanninga.	• Brot på regelverk • Omdømmetap • Redusert tillit i befolkninga

Investeringsprosjekt • Prosjektstyring • Framdrift og økonomistyring • Kapasitet • Plan for gjennomføring	I tilsendt oversikt over budsjetterte investeringar i Samnanger kommune går det fram at det er planlagt investeringar på til saman over NOK 64,4 millionar i perioden 2020-2023. Frå KOSTRA går det fram at brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter i Samnanger er på 21%. Dette er høgare en gjennomsnittet i kommunegruppa som ligg på 14,7%. Nokre av dei største investeringane dei komande åra er: • I perioden 2020-2023 er det satt av til saman NOK 15 millionar til renovering av vatn og avløp • Det er også satt av 6 millionar til Tysse Vassverk • I perioden 2020-2023 er det satt av til saman NOK 5 millionar til renovering av kommunale vegar. I datainnsamlinga går det fram at økonomiavdelinga i større grad ynskjer å vere involvert i store byggeprosjekt i kommunen for å sikre god økonomistyring, men at det på noverande tidspunkt ikkje er kapasitet til det.	• Forseinkingar i gjennomføring av prosjekt • Budsjettoverskridingar • Utilstrekkeleg kvalitet
Kontrakts- og leverandøroppfølging • Kapasitet og kompetanse • Uføresett kostnader • Tidsplanar for gjennomføring	I intervju blir det stilt spørsmål ved kommunen sin leverandøroppfølging. Det blir vist til prosjekt der kostnadane har blitt vesentleg høgare enn det som blei vedteke i budsjett. Det blir uttrykt bekymring for om prosjekt i stor nok grad blir kvalitetssikra undervegs og om administrasjonen har kontroll over kostnadane i gjennomføringsprosessen. Vidare blir det kommentert at det er manglande leverandøroppfølging i eininga for samfunnsutvikling, og at dette truleg skuldast manglande kapasitet i eininga. Det blir også kommentert at prosjekta som blir politisk vedtatt verken har tilstrekkeleg med ressursar eller ein realistisk tidsplan for gjennomføring.	• Forseinkingar i gjennomføring av prosjekt • Budsjettoverskridingar • Brot på regelverk

3.5 Helse, pleie og omsorg og tenester for funksjonshemma

Det er tre einingar innanfor området helse- og omsorgstenester i Samnanger kommune:¹⁹

- Eininga for helse med ansvar for legeteneste, fysioterapiteneste, jordmorteneste, helsestasjon/helsesjukepleiarteneste, psykiriteneste og kommunepsykolog.
- Pleie og omsorgseininga med ansvar for sjukeheimen og heimetenester
- Eining for tenester for funksjonshemma

Det er ein tilsett i 60 % stilling som sakshandsamar søknadar innan pleie og omsorg, helse og psykiske helsetenester. Det er leiande psykiatrisk sjukepleiar som fattar vedtak innan psykisk helsetenester.

Tabell 7: Identifiserte risikoområde knytt til helse og sosial

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Heimetenester og eldreomsorg • Heimebuande med demens • Tryggleiksalarmar • Heimetenesta • Sjukefråvær i eininga	Talet for brukarar av heimetenestene i Samnanger har i følge årsmeldinga for 2018 auka frå 76 brukarar i 2014 til 96 brukarar i 2018. Vidare går det fram at kommunen har hatt utfordringar med å rekruttere fleire sjukepleiarar og at mangel på dette har ført til meir overtidsbruk i 2019²⁰. Frå 2020 er det lovpålagt å tilby eit dagaktivitetstilbod for heimebuande med demens. I kommunebarometeret går det fram at om lag 43 % av heimebuande med demens har vedtak om dagtilbod. Dette er høgare enn dei fleste andre kommunar som har rapportert inn tal om dette til kommunebarometeret, inkludert kommunegruppa kor 28 % av heimebuande eldre har vedtak om dagtilbod. I kommunebarometeret blir det opplyst at kvar mottakar av heimesjukepleie mottek 4 timar i veka. Dette er noko lågare enn kommunegruppa, der talet er 5,5 timar i veka. I 2018 var sjukefråværet i heimetenesta 10,79 %. I årsmeldinga 2018 går det fram tiltak som for å få lågare sjukefråvær, som til dømes oppfølgingssamtalar. Tiltaka blei også stadfesta i intervju, der det også gjekk fram at HR-leiar har gjennomført leiaropplæring for å få ned sjukefråværet.	• Risiko for brot på regelverk • Mangelfulle tenester • Høge utgifter til vikar	
Pleie og omsorg • Skjerma plassar • Utfordrande brukarar • Sakshandsaming	Samnangerheimen har 25 institusjonsplassar, eit eige institusjonsskjøkken og treningssal for rehabilitering. I 2018 blei det gjennomført ein organisasjonsgjennomgang for institusjonstenesta. På Samnangerheimen	• Mangelfulle tenester • Brot på regelverk • Høg ressursbruk	

¹⁹ Heimetenesta og sjukeheimstenesta blei slått saman til ei eining i 2020.

²⁰ Samnanger kommune – saksframlegg arkivsaksnr. 19/418 – økonomirapportering pr. 2. tertial 2019

vart alle oppgåver og rutinar gjennomgått og ut frå desse har det blitt laga forslag til endring og effektivisering.

I følgje økonomirapportering pr. 2. tertial 2019 er kommunen i dialog med Austevoll og Haukeland samhandlingsavdeling for å leige ut plassar på Samnangerheimen for å betre ein pressa økonomisk situasjon.

I tal frå kommunebarometeret går det fram at 92 % av dei som bur på sjukeheim i Samnanger har omfattande hjelpebehov. Dette er høgare enn kommunegruppa der talet er 82 %. Dette indikerer at det ikkje er mange på institusjon som kunne budd heime og mottatt bistand der, noko som er i tråd med reforma «leva heile livet», der ein ynskjer å legge til rette for at eldre skal bu heime lengre²¹.

Samnanger har ein relativt lav prosentdel av brukarar med korttidsopphald på sjukeheimen: 11,1 % av brukarane er inne på korttidsopphald, mens talet i kommunegruppa er 17 %.

Samnanger kommune har ein middels prosentdel skjerma sjukeheims plassar. 42 % av eldre bebuarar over 80 år på institusjon har plass i skjerma eining, mot 47 % i kommunegruppa.

I følgje økonomirapporteringa pr. 2 tertial i 2019 har sjukeheimen har hatt fleire pasientar der har vore nødvendig med tre tilsette i stell og i møte med pasienten på grunn av fysisk og psykisk utagering. Det har i tillegg til auka bemanning vore sett i verk tiltak som skjerming av pasientar, kursing og kompetanseheving av tilsette m.m. Det går vidare fram at mange av dei tilsette har opplevd situasjonen som krevjande. Situasjonen gjer det også utfordrande å halde seg innanfor dei økonomiske rammene som blir gitt.

I spørjeundersøkinga går det fram at innbyggjarane har opplevd å få avslag om plass på sjukeheimen i kommunen utan at avslaget har vore godt grunngjeve.

I følgje kommunebarometeret har Samnanger kommune 5,3 mottakarar av BPA²², støttekontakt og omsorgslønn per 1 000 innbyggjarar. Dette er lågare enn kommunegruppa, der talet er 14,1.

Ein forvaltningsrevisjon innan pleie og omsorg kan ta for seg fleire av dei nemnte utfordringane eller det kan gjennomførast eigne forvaltningsrevisjonar innan bestemte tema/delar av tenestene.

²¹ Det går fram i framlegg til kommunal planstrategi 2020-2023 at planen for «Leva heile livet» i Samnanger kommune skal ferdigstillast i 2020.

²² Brukarstyrt personleg assistanse

Rus og psykisk helse • Psykiske lidningar • Kompetanse • Planarbeid	I folkehelse rapporten går det fram at ein har færre pasientar med psykiske symptom og lidningar i Samnanger kommune enn i resten av Hordaland og samanlikna med gjennomsnittet for landet. Utifrå rapporterte tal til KOSTRA går det fram at kommunen ligg over eller om lag likt gjennomsnittet for kommunegruppa når det gjeld personar med vidareutdanning innanfor psykisk helsearbeid (9,7 i Samnanger og 9,6 i kommunegruppa) og psykiatrisk sjukepleiar (8 i Samnanger og 5,9 i kommunegruppa) per. 10.000 innbyggjar. Kommunen ligg under snittet for tilsette med vidareutdanning i rusarbeid. I følgje KOSTRA-tala har Samnanger ingen tilsette med denne fagbakgrunnen, medan gjennomsnittet for kommunegruppa er 2,8 per. 10 000 innbyggjarar. I intervju blir det opplyst at om det er to tilsette i til saman eit årsverk innanfor rus og psykiatri i Samnanger. Det er fleire kategoriar innan psykisk hels og rus i KOSTRA der Samnanger ikkje har rapportert inn tal. Dette gjeld mellom anna andel nyinnflytta med psykiske problem. I framlegg til kommunal planstrategi 2020-2023 går det fram at rus- og psykiatriplan for Samnanger kommune blei vedteken i 2007 og at kommunen ikkje har utarbeidd ein handlingsplan retta mot sjølv mord. Kommunen har som mål å ferdigstille begge desse planane i 2020. Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med barnevern og helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse i 2016. I tilsynet blei det mellom anna undersøkt om psykisk helse tilbyr og brukar individuell plan når barn og unge har behov for langvarige og koordinerte tenester. Det blei ikkje funne avvik frå lov eller forskrift i dette tilsynet	• Manglande planar • Mangelfullt tilbod til personar med utfordringar knytt til rus og/eller psykisk helse
Helsestasjon og skulehelseteneste • Tenestetilbod i samsvar med føringar og regelverk • Oppfølging av barn og ungdom	Helsestasjons- og skulehelsetenesta er pålagt nye oppgåver i forskrift og nasjonale faglege retningslinjer frå 2017, med fleire oppgåver som skal gjennomførast i helsestasjons- og skulehelsetenesta. I kommunebarometeret går det fram at Samnanger kommune brukar NOK 7320,- til førebygging, helsestasjon og skulehelseteneste per innbyggjar mellom 0 og 5 år. Snittet for kommunegruppa er NOK 12424,-. Tal frå KOSTRA viser at 62 % av barna i kommunen i 2019 er undersøkt ved 2-årsalder (93,5 % i kommunegruppa), og at 80 % av barna har gjennomført undersøking på 1. trinn (om lag 90 % i kommunegruppa). Kommunen ligg også lågare enn gjennomsnittet for kommunegruppa i rapporterte tal knytt til andel barn som har gjennomført helseundersøkingar ved 4-årsalder	• Mangelfull etterleving av nasjonale føringar • Brot på regelverk • Mangelfullt tilbod

I årsrapporten for 2018 går det fram at kommunen etablerte helsestasjon for ungdom (HSU) på biblioteket i mai 2018, men at tilbudet ikkje blei starta opp grunna permisjon. Det blir fortalt at HSU no er starta opp.

I intervju blir det opplyst om at helsesjukepleiarane ein dag i veka har arbeidsstad ved skulane i kommunen.

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med barnevern og helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse i 2016, der det mellom anna blei undersøkt om helsestasjons- og skulehelsetenesta etterlever opplysningsplikta til barnevernet og om tenestene tilbyr og brukar individuell plan når barn og unge har behov for langvarige og koordinerte tenester. Det blei ikkje funne avvik frå lov eller forskrift i dette tilsynet.

Tenester til utviklingshemma

- Nytt bufellesskap
- Budsjett
- Oppfølging
- Kompetanse
- Habilitering

Samnanger kommune har nyleg ferdigstilt eit nytt bufellesskap for utviklingshemma – Skottabakken bufellesskap. Det blir i intervju opplyst om at brukarane flytta inn i mars 2020.

I Økonomirapporteringa pr. 2 tertial 2019 går det fram at det tenesta skulle spare inn 550 000 kroner, men at kommunen, mellom anna grunna nye reglar for løn til avlastar, ikkje kjem til å nå budsjettet.

I datainnsamlinga blir det stilt spørsmål ved om oppfølginga av dei psykisk utviklingshemma i kommunen er god nok.

I årsmeldinga for 2018 går det fram at dei tilsette innanfor helse og omsorg har hatt høve til å søke på kompetanseheving innan rehabilitering og habilitering.

- Mangelfulle tenester
- Brot på regelverk
- Høg ressursbruk

4. Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap

På bakgrunn av innsamla og analysert informasjon, presenterer vi i denne seksjonen risikoar knytt til selskapa der kommunen har eigarskap. Vurderinga er gjort med særleg fokus på følgjande forhold:

- risiko for at selskapet ikkje driv i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader,
- risiko for at selskapet ikkje driv i samsvar med lover og reglar og på ein økonomisk forsvarleg måte.

I tillegg til ei konkret risikovurdering vil det også vere viktig å vurdere selskapa ut i frå kor vesentlege dei er for kommunen (vesentleganalyse). To overordna perspektiv kan leggjast til grunn for ei slik vurdering:

- fokus på brukarperspektivet/samfunnsnyttan
- fokus på økonomiske interesser for kommunen

På bakgrunn av desse forholda har revisjonen utleia følgjande kriterium for vesentleganalysen, som kan vere til hjelp når kontrollutvalet skal prioritere kva selskap som skal vere gjenstand for forvaltningsrevisjon:

1. selskap der det er avdekka moglege risikoforhold
2. selskap med berre offentleg eigarskap
3. selskap som har eit samfunnsmessig ansvar
4. selskap som har direkte tenestetilbod til kommunen sine innbyggjarar
5. selskap som leverer verksemdskritiske tenester til kommunen
6. selskap som er heileigd av kommunen
7. selskap der kommunen har omfattande eigarinteresser i tal aksjar (fleirtal) eller stor økonomisk del av aksjekapitalen
8. økonomisk gevinst/tapspotensiale for kommunen
9. etikk og omdøme

Samnanger kommune har eigarinteresser i fire selskap saman med andre kommunar og/eller fylkeskommunar, og i to selskap med innslag av private eller statlege aktørar på eigarsida. Selskapa/samarbeida vil bli presentert i tabellar under. Informasjonen i tabellane er i hovudsak basert på opplysningar henta frå Bisnode Smartcheck, Proff, kvart enkelte selskap sine nettsider, oversendt dokumentasjon frå kommunen og informasjon som er kome fram i undersøkinga. Der det har kome fram opplysningar som tyder på at det er risiko knytt til eigarskapet eller drifta i selskapet, vil dette kommenterast. Det vil òg bli kommentert om det dei siste åra har blitt gjennomført selskapskontroll av selskapet, og – der det er relevant – om eventuelle kommunesamanslåingar blant andre eigarar har vesentlege konsekvensar for enten selskapet eller for eigarskapet til Samnanger kommune.

Selskapa blir presentert i to tabellar. Den første inneheld selskap som kommer inn under kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Dette er aksjeselskap og interkommunale selskap som er heileigd av kommunen eller eigd saman med andre kommunar og/eller fylkeskommunar. Desse selskapa har Samnanger kommune full innsynsrett i og kan gjennomføre forvaltningsrevisjon og eigarskapskontrollar av.

Den andre tabellen inneheld oversikt over selskap der kommunen har eigarskap, men som ikkje kjem inn under innsynsretten etter kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Dette er ofte aksjeselskap med innslag av private eller statlege eigardeler eller samvirkeføretak. Kommunen kan likevel gjennomføre avgrensa forvaltningsrevisjonar og eigarskapskontrollar, t.d. med omsyn til i kva grad selskapet opptre i tråd med eigarane sin intensjon, om val og opplæring av styrerepresentantar skjer etter kommunen sine reglar og rutinar, om rapporteringa frå selskapet samsvarar med retningslinjer mv. Kontrollutvalet kan også be styret i eit selskap om å få fullt innsyn dersom det er ønskjeleg å gjere fullverdig forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll.

4.1 Selskap som er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10

Vann vest AS	
Selskapet sitt føremål Eigardel: 5,55 %	Vann vest skal fremje samarbeid og kompetanseutvikling gjennom å utføre og leggje til rette for erfaringsutveksling, opplæring og informasjonsverksemd. Verksemda skal utføre og formidle tenester, knytt til vass- og avlupsverksemd, som til dømes bistand til drift, kvalitetssikring, vassmiljø og beredskap. Verksemda kan inngå samarbeidsavtalar med, eller delta i, andre føretak i den grad dette er føremålstenleg.
Nøkkelpunkt	Vann vest AS er eigd av 17 kommunar på vestlandet, alle med lik eigardel (5,55 %). Det blir opplyst i undersøkinga at Vann Vest AS tar over verksemda til Driftsassistansen i Hordaland – vann og avløp IKS.
- Omdøme - Samfunnsansvar - Delt offentleg eigarskap - Registrert i 2019 og tek over verksemda til Driftsassistansen i Hordaland IKS	Selskapet blei stifta 2019, og det føreligg følgeleg ikkje rekneskap som er rapportert inn til Brønnøysundsregisteret
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	Ikkje tilgjengeleg

Interkommunalt arkiv i Hordaland IKS	
Selskapet sitt føremål Eigardel: 3,4 %	Selskapet sitt føremål er å arbeide for at for at verdifullt arkivmateriale i deltakarkommunane blir tatt vare på og sikra som informasjonskjelder for samtid og ettertid, og gjort tilgjengeleg for offentleg verksemd, forskning og andre administrative og kulturelle føremål, jf. arkivlova § 6. 2.
Nøkkelpunkt	Verksemda er eigd av 20 kommunar i tidlegare Hordaland fylke.
- Omdøme - Samfunnsansvar	Siste innsendte årsregnskap til Brønnøysundsregisteret var i 2005, og revisor har ikkje hatt tilgang til nyare rekneskap.
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	Ikkje tilgjengeleg

BIR AS	
Selskapet sitt føremål Eigardel: 0,88 %	BIR AS er eit av Noreg sine største renovasjonsselskap, og er ansvarleg for avfallshandsaminga til over 356 600 innbyggjarar i BIR sine sju eigarkommunar. Selskapet tilbyr også avfallsløysingar for næringslivet.
Nøkkelpunkt	Føremålet til verksemda er å eige og forvalte selskap som skal syte for innsamling, transport og behandling av hushaldnings- og næringsavfall. Verksemda kan også etablere innsamling, transport og behandling av produksjons-, nærings- og farleg avfall.
- Omdøme - Vesentlege verdier - Direkte tenestetilbod til innbyggjarane - Delt offentleg eigarskap	BIR AS er eigd av sju kommunar og Bergen kommune er største eigar med 80 % av aksjane. Nøkkeltala viser at BIR AS har ein stabilt høg eigenkapital og stigande inntekter. Resultatet har også vore stigande dei siste tre åra, men nøkkeltala kan indikere at likviditeten er svak. BIR har følgjande dotterselskap som fell under §§ 23-6 og 24-10: BIR Nett AS (100 %)

BIR AS

- BIR Avfallsenergi AS (100 %)
- BIR Transport AS (100 %)
- BIR Privat AS (100 %)
- BIR Bedrift AS (100 %)
- WasteIQ AS (100 %)
- Møllendalsveien 31 AS (100 %)
- Conrad Mohrs Veg 15 AS (100 %)
- Møllendalsveien 40 AS (100 %)

Verksemda har også eigardelar i BKK Varme AS (49 %) som ikkje er omfatta av §§ 23-6 og 24-10

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2018	2017	2016
Eigenkapital	222 339	221 295	213 402
Inntekter	190 360	189 149	180 897
Resultat før skatt	39 621	29 834	21 694
Likviditet	0,85	0,86	1,01
Soliditet	9,3 %	9,9 %	10,52 %

Kommunekraft AS**Selskapet sitt føremål**

Eigardel: 0,31 %

Kommunekraft AS blei stifta i 1993 med formål om å formidle kraft på vegner av aksjonærkommunane til best moglege kommersielle føresetnader i marknaden. Kommunekraft AS er eigd av 125 kommunar, 7 fylkeskommunar og Landssamanslutninga av vasskraftkommunar (LKV).

Nøkkelpunkt

Føremålet til Kommunekraft AS er å formidle aksjeeigaranes disponible kraft, medrekna konsesjonskraft, og drive anna verksemd knytt til slik formidling.

- Omdøme
- Delt offentleg eigarskap
- Samfunnsansvar

Største eigar i verksemda er Landssamanslutninga av vasskraftkommunar med 188 aksjar (over 50 % eigardel), medan kommunane og fylkeskommunane eig ein aksje kvar (om lag 0,3 %).

Verksemda har stort sett hatt ein stabil økonomi dei siste tre åra, mellom anna med jamn eigenkapital og jamne inntekter. Kommunekraft AS hadde negativt resultat i 2017.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2018	2017	2016
Eigenkapital	1 923	1 770	1 955
Inntekter	2 068	2 057	2 548
Resultat før skatt	154	-185	68
Likviditet	16,62	12,79	3,34
Soliditet	94,22 %	92,67 %	71,85 %

4.2 Selskap som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10

Hardanger AKS AS (Storholmen VTA AS)				
Selskapet sitt føremål Eigardel: 9,6 %		Hardanger AKS er ei vekst- og attføringsverksemd som tilbyr produkt og tenester utført av personar som har behov for tilrettelagt arbeid og arbeidstrening.		
Nøkkelpunkt		Verksemda sitt samfunnsoppdrag er å tilby arbeid for personar med nedsett arbeidsevne, samt tilby hjelp til personar som har utfordringar med å få seg fast arbeid. Det er om lag 70 personar som har sitt daglege arbeid i verksemda. Det er til ei kvar tid om lag 20 personar som får tilbod om kvalifisering til ordinært arbeid eller avklaring av arbeidsevne. Verksemda tilbyr også språktrening for flyktningar gjennom språkpraksis. Alt overskot skal bli i verksemda og koma attføringsverksemda til gode. Største eigar i verksemda er Kvam herad med 45,5 % av aksjane, Vestland fylkeskommune er nest største eigar med 36,4 % aksjane. Samnanger kommune eig 9,6 % av aksjane i selskapet. Kvam og Jondal NFU har også eigardelar.		
• Omdøme • Samfunnsansvar • Direkte tenestetilbod til innbyggjarane • Delt eigarskap med private aktørar		Nøkkeltala viser at drifta av selskapet har vore varierende dei siste tre åra. I 2016 hadde verksemda negativ eigenkapital, gjekk i underskot og hadde negativ soliditet. I 2017 betra økonomien seg noko og verksemda fekk positive tal igjen, men i 2018 hadde verksemda igjen negativ soliditet og gjekk med underskot. I undersøkinga går det fram at det har vore utfordringar knytt til leiinga av Hardanger AKS. Det blir vist til at Kvam herad har tatt ansvar for å handtere desse utfordringane, og at Samnanger kommune har fått god informasjon om status i dette arbeidet. Kvam herad og Hordaland fylkeskommune gjennomførte ein selskapskontroll av verksemda i 2016, der det blir vurdert at verken eigarar, styret eller den daglege leiinga av selskapet har sørga for tilstrekkeleg styring og kontroll av selskapet. Det blir vist til at Kvam herad har sett i gong prosessar for å formalisere oppfølginga av selskapet.		
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)		2018	2017	2016
Eigenkapital		-118	318	-976
Inntekter		15 990	19 235	19 028
Resultat før skatt		-436	389	-428
Likviditet		0,96	1,37	0,86
Soliditet		-0,81 %	2,01 %	-5,86 %
Hardangervegen AS				
Selskapet sitt føremål Eigardel: 0,548 %		Hardangervegen AS blei stifta i 1998 og er ein interesseorganisasjon. Organisasjonen har som føremål å arbeide aktivt for utvikling av planer for, og realisering av, ein mest mogleg kort og effektiv vegstrekning mellom Odda og Bergen via Folgefonntunnelen og Jondalstunnelen. I tillegg arbeidar selskapet for ei best mogleg kopling av vegen mot dei andre stamvegnetta både mot øst og i vest. Selskapet har høve til å delta i og/eller arbeide saman med andre selskap med tilsvarende føremål.		
Nøkkelpunkt				
• Omdøme • Delt eigarskap med private aktørar		Hardangervegen AS er eigd av fleire private aktørar og nokre kommunar. Tidlegare Odda og Jondal kommune er dei største eigarane i selskapet.		

Hardangervegen AS			
Nøkkeltala viser at verksemda si økonomi har vore stabil dei siste åra.			
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2018	2017	2016
Eigenkapital	146	141	137
Inntekter	35	34	31
Resultat før skatt	5	4	1
Likviditet	7,95	9,88	14,8
Soliditet	87,43 %	89,24 %	92,57 %

4.3 Føretak, samarbeid og foreiningar

Kommunale føretak, vertskommunesamarbeid, stiftingar og foreiningar er ikkje omfatta av regelverket om eigarskapskontroll eller forvaltningsrevisjon i selskap. Kommunale føretak og vertskommunesamarbeid er omfatta av ordinær forvaltningsrevisjon. Vi har likevel laga ei samla liste under for ulike samarbeid/interesser til kommunen:

Ulike typar interkommunale samarbeid:

- IKT Nordhordland kommunalt oppgåvefellesskap (4.3 %)
- Felles landbrukskontor med Bjørnafjorden og Tysnes (vertskommunesamarbeid med Bjørnafjorden som vertskommune)
- Felles brannsjef med Bergen brannvesen (vertskommunesamarbeid med Bergen kommune som vertskommune)
- Samarbeid om Krisesenter for Bergen og omegn (vertskommunesamarbeid med Bergen kommune som vertskommune)
- Samarbeid med kommunane Kvam, Eidfjord, Ullensvang, Ulvik, Voss og Vaksdal om kontroll med sals- og skjenkeplassar (vertskommunesamarbeid med Kvam kommune som vertskommune)
- Innkjøpssamarbeid med Bergen kommune
- Barnevernssamarbeid med Bergen kommune
- Legevaktsamarbeid med Bjørnafjorden kommune
- Kjøp av feie- og tilsynstenester frå Bergen kommune
- Veterinærsamarbeid med Fusa og Tysnes kommune
- Felles samarbeid med Bjørnafjorden kommune om kols- og diabetestjenester
- Skatteoppkrevgjartjenester med Kvam herad
- Midthordland kompetanseregion (Samarbeid mellom kommunane Austevoll, Bjørnafjorden, Samnanger, Tysnes og Vaksdal)

Andre:

- Hurdalssenteret (Samnanger har ein aksjepost, senteret er eigd av Blindeforbundet)
- Bergen og omland friluftsråd
- Invest in Bergen (næringsutviklingsprogram)
- KLP eigenkapitalinnskot

5. Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde

Basert på analysane og funna knytt til selskapa der Samnanger kommune har eigarskap (kapittel 4), presenterer vi i dette kapitlet vurderingane av kor i Samnanger kommune si eigarskapsforvaltning det er risiko for at kommunen ikkje utøver tilstrekkeleg kontroll med selskapa i samsvar med etablerte normer for god eigarstyring og selskapsleiing, både overordna sett og for enkelte selskap der kommunen har eigarinteresser.

Typiske risikoområde som blir undersøkt og vurdert i ein eigarskapskontroll inkluderer system og rutinar for oppfølging av eigarskap, rutinar for val av styrerepresentantar, opplæring av styrerepresentantar og rapportering til kommunestyret.

Dersom ein gjer forvaltningsrevisjon i eit selskap (sjå kap. 4) vil ein også kunne slå denne saman med ein eigarskapskontroll, ved å legge til desse problemstillingane i forvaltningsrevisjonen.

Dei identifiserte risikoområda/-selskapa er sett opp i uprioritert rekkjefølgje. Det er kontrollutvalet som til slutt skal vurdere og prioritere dei ulike områda, og avgjere val av og rekkjefølgje for eigarskapskontrollane i planen som blir lagt fram for kommunestyret.

Tabellen under viser identifiserte risikoområda/-selskap knytt til kommunen si eigarskapsforvaltning. Vi tar atterhald om at ikkje all informasjon som kjem fram er verifisert.

Tabell 8: Identifiserte risikoområder knytt til kommunen si eigarskapsforvaltning

Område/selskap	Eigardel	Observasjonar	Risikoområde
Overordna eigarskapsforvaltning i kommunen Eigarskapsmelding	IA	Kommunen skal etter ny kommunelov utarbeide eigarskapsmelding som vedtakast av kommunestyret minst ein gong i valperioden (§ 26-1). Det går ikkje fram av undersøkinga at Samnanger kommune har utarbeidd eigarskapsmelding. Det går heller ikkje fram av kommunen sin planstrategi at dette er planlagt utarbeidd. Det blir etterlyst at styrerepresentantar rapporterer eller melder tilbake til kommunestyret om gjennomførte møter i selskapa. Det blir vist til dette ikkje i det heile blir gjort per i dag. Det blir vidare nemnt at det er lite kjennskap til kva eigarskap kommunen har og at det difor kunne ha vore føremålstenleg med ei jamleg oppdatering om eigarskap og kven som følgjer opp, til dømes i samband med årsmeldinga til kommunen.	- System og rutinar for oppfølging av eigarskap - Rutinar for val av styrerepresentantar - Opplæring av styrerepresentantar og - Rapportering til kommunestyret
Eigarskapskontroll av Hardanger AKS AS	9,6 %	Kommunen har eigarskap i arbeidsmarknadsbedrifta Hardanger AKS AS.	- Eigaroppfølging - Økonomi og drift - Oppfølging av brukarane

Undersøkinga at det har vore utfordringar knytt til leiinga av dette selskapet.

Dette er eit selskap som leverer viktige tenester til brukarar med behov for tilrettelagt arbeid. Slike selskap har ofte utfordrande driftsvilkår, og skal drive delvis i konkurranse med andre, med krav til internkontroll og HMT. Tilbodet krev også god og tett oppfølging av brukarane.

- Tilbod til brukarar
- Tiltak og tilbod

6. Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn

6.1 Tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonar og selskaps-/eigarskapskontrollar

6.1.1 Forvaltningsrevisjon av den kommunale verksemda

- Forvaltningsrevisjon av tilpassa opplæring og spesialundervisning– 2019
- Forvaltningsrevisjon av innkjøp - 2018
- Forvaltningsrevisjon av internkontroll og organisering – 2014/2015
- Forvaltningsrevisjon av tjenestetildeling og økonomistyring innan pleie og omsorg - 2011

6.1.2 Forvaltningsrevisjon i selskap

- Selskapskontroll av Business Region Bergen. Utført for Hordaland Fylkeskommune og kommunane Askøy, Bergen, Samnanger, Austevoll, Fusa og Os - 2013

6.1.3 Eigarskapskontroll

Det har ikkje blitt gjennomført eigarskapskontroll i kommunen dei siste åra.

6.1.4 Andre undersøkingar/gjennomgangar bestilt av kontrollutvalet

I 2020 blir det gjennomført ein gjennomgang av eit varsel i Samnanger kommune.

- Notat om handsaming av konsesjonssak– 2017
- Gjennomgang av klage på sakshandsaming i Samnanger kommune – 2015

6.2 Tilsyn

Fylkesmannen har gjennomført fleire tilsyn med Samnanger kommune dei siste åra. I 2015 gjennomførte Fylkesmannen tilsyn med NAV sine sosiale tenester til personar mellom 17 og 23 år. I 2016 blei det gjennomført tilsyn med barnevern og helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse. Same året blei det også gjennomført tilsyn av samfunnstryggleik- og beredskapsarbeidet i kommunen. Fylkesmannen gjennomførte i 2017 tilsyn med kommunen på rettstryggleik ved bruk av tvang og makt overfor personar med utviklingshemming.

Arkivverket gjennomførte tilsyn med arkivhaldet i Samnanger kommune 20.05.2019.

I 2020 er det planlagt tilsyn frå Fylkesmannen på kommunal beredskapsplikt i kommunen.

7. Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar

På bakgrunn av dei analysar og risikovurderingar som er gjennomførte, er det identifisert fleire område som etter Deloitte si vurdering kan representere høg risiko, og kor kontrollutvalet bør vurdere å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar i Samnanger kommune.

Forslaget dannar grunnlag for prioriteringa som kontrollutvalet skal gjere. Kontrollutvalet står fritt til å leggje til og endre på prosjekta som er skissert under.

7.1 Forvaltningsrevisjon

7.1.1 Prosjekt som er kategorisert som høg risiko (raude)

Tabell 9: Raude prosjekt

Prosjekt	Tema
• Informasjon og kundekontakt	Retningslinjer og rutinar Etterleving av regelverket Informasjon til/frå kommunen Kompetanse
• Sakshandsaming og vedtaksoppfølging	System, rutinar og retningslinjer for saksførebuing og vedtaksoppfølging Kompetanse og kapasitet Effektiv rapportering Kvalitetssikring
• Informasjonstryggleik og personvern	Etterleving av regelverk System og rutinar IKT-samarbeid
• Verksemdsstyring, organisasjonskultur og internkontroll	Internkontrollarbeid Rutinar og retningslinjer Kvalitetssystem Avvikshandsaming Tydeleg oppgåve- og ansvarsdeling Forbetringsarbeid Organisasjonsutvikling
• Barnevern	Samhandling med barnevernet
• Arkiv og innsyn	Kompetanse Kapasitet Etterleving av regelverk Interne rutinar og retningslinjer for arkivering
• Arbeidsmiljø i barneskulen	System og rutinar for oppfølging av arbeidsmiljøutfordringar Etterleving av Arbeidsmiljølova
• Økonomistyring i barneskulen	System og rutinar for å sikre realistisk budsjettering Prognosar over kostnadsutvikling Økonomistyring
• Trygt og godt skulemiljø	Etterleving av regelverk System og rutinar for å sikre eit trygt og godt skulemiljø
• Barnevern	Regeletterleving
• Tverrfagleg samarbeid om barn og unge	Førebyggjande arbeid Iverksetting av tiltak for barn og unge med særskilte behov Samhandling mellom tenestene

• Planarbeid i Samfunnsutviklingseininga	<i>Regeletterleving Kapasitet Gjennomføring av planarbeid</i>
• Styring av investeringsprosjekt	<i>System og rutinar for gjennomføring av investeringsprosjekt Framdrift- og økonomistyring Kapasitet og kompetanse til gjennomføring av investeringsprosjekt</i>
• Kontrakts- og leverandøroppfølging	<i>Etterleving av regelverk og føringar Oppfølging av kontrakt og leverandørar</i>
• Rus- og psykisk helsetenester	<i>Tiltak for å sikre tilstrekkelege teneste- og butilbod Oppfølging av brukarar Mål og planar Kapasitet og kompetanse i tenesta</i>
• Helsestasjon og skulehelseteneste	<i>Etterleving av regelverk og føringar Kapasitet</i>
• Hardanger AKS AS	<i>Økonomistyring Internkontroll og HMT Målinnfriing Brukarmedverknad</i>

7.1.2 Andre prosjekt (gule)

Tabell 10: Gule prosjekter

Prosjekt
• Bemanning og sjukefråvær
• Innkjøp
• Økonomistyring og budsjettrapportering
• HMT
• Berekraft, klima, miljø og beredskap
• Sosiale tenester
• Kvalitet i grunnskulen
• Tilpassa opplæring og PPT
• Barnehage
• Skulefritidsordning
• Vatn og avløp
• Næringsutvikling
• Vedlikehald av kommunale bygg og vegar
• Byggesakshandsaming
• Heimetenester og eldreomsorg
• Pleie og omsorg
• Tenester til utviklingshemma

7.2 Eigarskapskontroll

Eigarskapskontroll kan inngå som ein del av ein forvaltningsrevisjon av selskap (sjå førre liste), eller den kan gjennomførast som eigne prosjekt der fokuset berre er på kommunen si eigarskapsforvaltning av eit eller fleire selskap.

Tabell 11: Aktuelle prosjekt

Prosjekt	Tema
Eigarskapsforvaltning (overordna)	<i>System og rutinar for oppfølging av eigarskap</i> <i>Eigarmelding</i> <i>Eigarstrategi</i> <i>Eigaroppfølging</i> <i>Rutinar for val av styrerepresentantar</i> <i>Opplæring av styrerepresentantar</i> <i>Rapportering til kommunen</i>
Eigarskapskontroll av Hardanger AKS AS	<i>System og rutinar for oppfølging av eigarskapet</i> <i>Eigarmelding</i> <i>Eigarstrategi</i> <i>Eigaroppfølging</i> <i>Val og opplæring av styrerepresentantar</i> <i>Rapportering til kommunen</i> <i>Samhandling med kommunen sine tenester for dei same brukarane</i>

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2020 Deloitte AS

Samnanger kommune

Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024

September 2020

Innhold

1.	Innleiing	4
1.1	Krav til forvaltningsrevisjon	4
1.2	Krav til plan for forvaltningsrevisjon	4
1.3	Krav til risiko- og vesentlegvurdering	4
2.	Forvaltningsrevisjonsprosjekt 2020-2024	5
2.1	Gruppe 1 – prioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt	5
2.2	Gruppe 2 – uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt	6
3.	Gjennomføring av forvaltningsrevisjon	7
3.1	Standard og innsynsrett	7
3.2	Metode	7
3.3	Gjennomføring og rapportering	7

1. Innleiing

1.1 Krav til forvaltningsrevisjon

Kommunelova § 23-2 bokstav c) pålegg kontrollutvalet å sjå til at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon av kommunen si verksemd og av selskap kommunen har eigarinteresser i. Same lov § 23-3 definerer forvaltningsrevisjon som å gjennomføre systematiske vurderingar av:

- økonomi,
- produktivitet,
- regeletterleving,
- målinnfriing og
- verknader ut frå kommunestyret sine vedtak.

1.2 Krav til plan for forvaltningsrevisjon

Kommunelova § 23-3 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

I følgje kommunelova § 23-3 femte ledd er det kommunestyret som vedtek plan for forvaltningsrevisjon. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringer i planen:

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

1.3 Krav til risiko- og vesentlegvurdering

Kommunelova § 23-3 tredje ledd stiller krav om at planen for forvaltningsrevisjon skal vere basert på ei risiko- og vesentlegvurdering:

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper.

På oppdrag frå kontrollutvalet har Deloitte gjennomført ei slik risiko- og vesentlegvurdering i Samnanger kommune. Føremålet har vore å skaffe relevant informasjon om verksemda i kommunen og i selskapa der kommunen har eigarinteresser, slik at det var mogleg for kontrollutvalet å prioritere mellom ulike område og ulike selskap der det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Risiko- og vesentlegvurderinga av kommunen si verksemd har teke utgangspunkt i risiko for manglar eller avvik knytt til produktivitet, målinnfriing, regeletterleving, vedtaksoppfølging, internkontroll og/eller effektivitet. Risiko- og vesentlegvurderinga av kommunen sine eigarskap i selskap har teke utgangspunkt i risiko for at selskapa ikkje driv i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader, eller at dei ikkje driv i samsvar med lover og reglar og på ein økonomisk forsvarleg måte. I tillegg har det blitt vurdert kor vesentlege selskapa er for kommunen, med utgangspunkt i brukarperspektivet/samfunnsnytta og dei økonomiske interessene dei representerer for kommunen.

Informasjon som ligg til grunn for risiko- og vesentlegvurderinga, og for utveljing og prioritering av prosjekt, er samla inn gjennom fleire aktivitetar som har involvert både politisk leiing, administrativt leiing og kontrollutvalet. Mellom anna har følgjande aktivitetar blitt gjennomført:

- Dokument- og statistikkanalyse
- Prosessmøte i kontrollutvalet
- Spørjeundersøking til tilsette og politikarar i kommunen
- Intervju med administrative og politiske leiarar i kommunen.

På bakgrunn av risiko- og vesentlegvurderinga er det utarbeidd forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt, og kontrollutvalet har vurdert dei ulike områda opp mot kvarandre og prioritert dei områda dei meiner det er mest vesentleg å undersøkje.

2. Forvaltningsrevisjonsprosjekt 2020-2024

Under er forvaltningsrevisjonsprosjekta presentert i prioritert rekkefølge. Forvaltningsrevisjonsprosjekta er delt i to grupper; ei prioritert liste med dei viktigaste prosjekta, samt ei uprioritert liste med prosjekta som er vurdert å ha lågare risiko og mindre vesentlege å gjennomføre ein forvaltningsrevisjon av. Kor mange prosjekt som vil bli gjennomført i perioden avheng av kontrollutvalet sitt budsjett og omfanget til dei einiskilde prosjekta.

Under kvart prioriterte prosjekt er det føreslått relevante tema i samsvar med funna i risiko- og vesentleg-vurderinga. Endeleg utforming av problemstillingar og timeomfang vil bli gjort i samband med bestilling av dei enkeltvise forvaltningsrevisjonsprosjekta.

Forvaltningsrevisjon av selskap kan kombinerast med eigarskapskontroll (sjå plan for eigarskapskontroll 2020-2024).

2.1 Gruppe 1 – prioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Tabell 1: Prioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Nr.	Prosjekt	Tema
1	Arkiv og innsyn	Kompetanse Kapasitet Etterleving av regelverk Interne rutinar og retningslinjer for arkivering
2	Vedlikehald av kommunale bygg og vegar	Strategi for vedlikehald i kommunen Økonomistyring
3	Bemannings og sjukefråvær	Sjukefråværsoppfølging i samsvar med krav i lov og regelverk System og rutinar for personalforvaltning Rekruttering
4	Barnevern	Samhandling med barnevernet Regeletterleving
5	Tverrfagleg samarbeid om barn og unge	Førebyggjande arbeid Iverksetting av tiltak for barn og unge med særskilte behov Samhandling mellom tenestene
6	Rus- og psykisk helseteneste	Tiltak for å sikre tilstrekkelege teneste- og butilbod Oppfølging av brukarar Mål og planar Kapasitet og kompetanse i tenesta
7	Trygt og godt skulemiljø	Etterleving av regelverk System og rutinar for å sikre eit trygt og godt skulemiljø
8	Økonomistyring og budsjettrapportering	Oppfølging av økonomi og budsjett i einingane Styring og kontroll Opplæring i system

2.2 Gruppe 2 – uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Tabell 2: Uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Prosjekt
Informasjon og kundekontakt
Informasjonstryggleik og personvern
Verksemdsstyring, organisasjonskultur og internkontroll
Arbeidsmiljø i barneskulen
Økonomistyring i barneskulen
Sakshandsaming og vedtaksoppfølging
Planarbeid i Samfunnsutviklingseininga
Styring av investeringsprosjekt
Kontrakts- og leverandøroppfølging
Helsestasjon og skulehelseteneste
Hardanger AKS AS

Om kommunestyret ber kontrollutvalet gjennomføre ein forvaltningsrevisjon, eller kontrollutvalet gjer risiko- og vesentlegvurderingar som tilseier at andre område bør prioriterast, kan kontrollutvalet avvike frå vedteke plan for forvaltningsrevisjon. Dersom kontrollutvalet finn det føremålstenleg kan plan for forvaltningsrevisjon rullerast i løpet av perioden.

3. Gjennomføring av forvaltningsrevisjon

3.1 Standard og innsynsrett

Revisor skal følge standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) ved gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekt.¹

Revisor har rett til å krevje innsyn i alle opplysningar, skildringar og dokument i kommunen som er nødvendige for å utføre sine oppgåver. Innsynsretten gjeld utan hinder av teieplikt. Dette går fram av kommunelova § 24-2 fjerde ledd.

Revisor har òg innsynsrett i kommunen sine interkommunale selskap, interkommunale politiske råd, kommunale oppgåvefelleskap, aksjeselskap der det ikkje er innslag av statlege eller private eigarar, samt i verksemdar som utfører oppgåver på vegner av kommunen. Dette går fram av kommunelova § 24-10 jf. § 24-6. Innsynsretten i verksemdar som utfører oppgåver på vegner av kommune er ny, og er avgrensa til verksemdar som har avtalerettslege forpliktingar ovanfor kommunen. Innsyn og undersøkingar skal berre omfatte det som er nødvendig for å undersøkje om kontrakten er oppfylt.

3.2 Metode

Kva metodar som blir brukt for datainnsamling i dei ulike forvaltningsrevisjonsprosjekta er avhengig av endelege problemformuleringar i det einskilde prosjekt. Generelt bør det brukast ein kombinasjon av fleire metodar for å sikre tilstrekkeleg breidde i datamaterialet til å kunne utføre heilskapleg analysar og vurderingar. Ei slik metodetriangulering medverkar også til kvalitetssikring ved at ein kan samanlikne funn frå dei ulike tilnærmingane.

Moglege metodar for datainnsamling og -analyse kan vere:

- Dokumentanalyse
- Elektroniske spørreskjema
- Intervju
- Dataanalyse
- Testing av kontrollar og rutinar

Det er sentralt for å kunne gjennomføre vellukka forvaltningsrevisjonsprosjekt at kontrollutvalet saman med revisor avgrensar og definerer prosjekta ved å konkretisere føremål, kva problemstillingar som skal bli undersøkte og kva revisjonskriterium² revisor skal leggje til grunn. Før ein forvaltningsrevisjon blir starta opp, skal kontrollutvalet godkjenne ein prosjektplan som skildrar korleis prosjektet skal gjennomførast.

3.3 Gjennomføring og rapportering

Revisor skal sende oppstartsbrev med informasjon om forvaltningsrevisjonsprosjekt til administrasjonssjefen før datainnsamlinga tek til. Administrasjonssjefen skal få høve til å kome med sitt syn på funna i kva forvaltningsrevisjonsrapport. Uttalen frå administrasjonssjefen skal leggjast ved rapporten som blir sendt til kontrollutvalet. Etter at kontrollutvalet har handsama rapporten blir det utarbeidd ei innstilling som blir oversendt kommunestyret saman med rapporten. Det er kontrollutvalet si oppgåve å sjå til at kommunestyret sine vedtak knytt til handsaminga av rapportar om forvaltningsrevisjon blir følgt opp.

¹ Sjå <https://www.nkrf.no/rsk-001-standard-for-forvaltningsrevisjon>

² Normer og standardar som forvaltninga blir vurdert opp mot (vedtak, regelverk, mål).

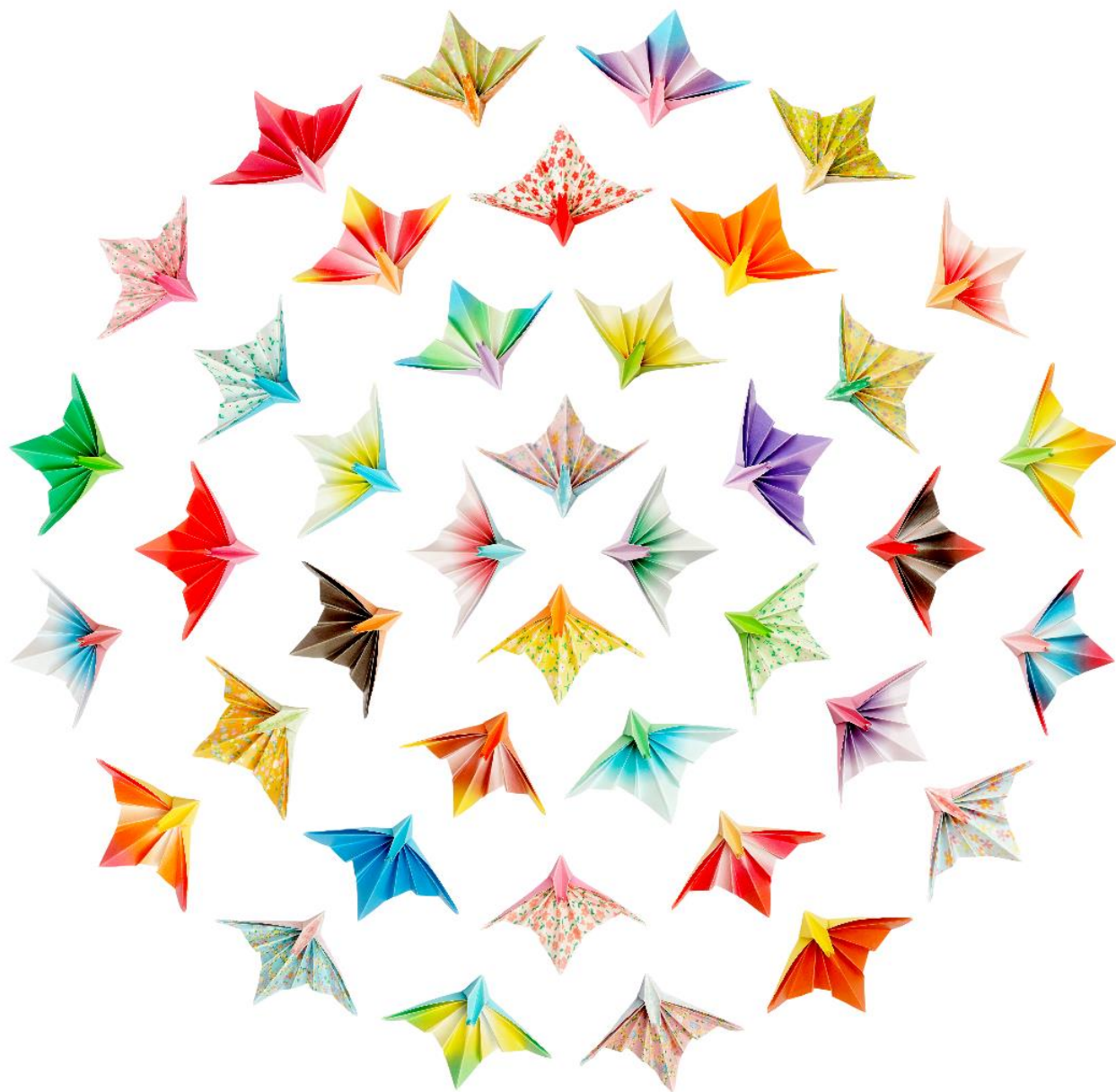

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2020 Deloitte AS

Samnanger kommune Plan for eigarskapskontroll 2020-2024

September 2020

Innhald

1.	Innleiing	4
1.1	Krav til eigarskapskontroll	4
1.2	Krav til plan for eigarskapskontroll	4
1.3	Krav til risiko- og vesentlegvurdering	4
2.	Eigarskapskontrollar 2020-2024	5
2.1	Eigarskapskontrollprosjekt	5
3.	Gjennomføring av eigarskapskontroll	6
3.1	Standard og innsynsrett	6
3.2	Metode	6
3.3	Gjennomføring og rapportering	6

1. Innleiing

1.1 Krav til eigarskapskontroll

Kommunelova § 23-2 bokstav d) pålegg kontrollutvalet å sjå til at det blir ført kontroll med forvaltninga av kommunen sine eigarinteresser i selskap (eigarskapskontroll). Same lov § 23-4 første ledd definerer eigarskapskontroll som å kontrollere om den som utøvar kommunen sine eigarinteresser, gjer dette i samsvar med lovar og forskrifter, kommunestyret sine vedtak og anerkjende prinsipp for eigarstyring.

1.2 Krav til plan for eigarskapskontroll

Kommunelova § 23-4 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for eigarskapskontroll:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.

I følge kommunelova § 23-4 femte ledd er det heradsstyret som vedtek plan for eigarskapskontroll, men kommunestyret kan delegerer til kontrollutvalet å gjere endringar i planen:

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerer til kontrollutvalget å gjere endringer i planen.

1.3 Krav til risiko- og vesentlegvurdering

Kommunelova § 23-4 tredje ledd stiller krav om at planen for eigarskapskontroll skal vere basert på ei risiko- og vesentlegvurdering:

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

På oppdrag frå kontrollutvalet har Deloitte gjennomført ei slik risiko- og vesentlegvurdering i Samnanger kommune. Føremålet har vore å skaffe relevant informasjon om eigarskapsforvaltninga i kommunen, slik at det var mogleg for kontrollutvalet å prioritere mellom ulike område og/eller selskap det kan vere aktuelt å gjennomføre eigarskapskontroll av.

Risiko- og vesentlegvurderinga skal avdekkje indikasjonar på avvik eller sårbare område sett opp mot at kommunen utøver tilstrekkeleg kontroll med selskapa i samsvar med etablerte normer for god eigarstyring og selskapsleiing. Vurderinga er gjort både overordna og for det enkelte selskap der kommunen har eigarinteresser.

Informasjonsgrunnlaget som ligg til grunn for risiko- og vesentlegvurderinga og for utveljing og prioritering av prosjekt, er samla inn gjennom fleire aktivitetar som har involvert både politisk leiing, administrativ leiing og kontrollutvalet. Mellom anna har følgjande aktivitetar blitt gjennomført:

- Dokument- og statistikkanalyse
- Prosessmøte i kontrollutvalet
- Spørjeundersøking til tilsette og politikarar i kommunen
- Intervju med administrative og politiske leiarar i kommunen.

Informasjon som blei samla inn gjennom desse aktivitetane har gitt ei god oversikt over risikoområda innanfor kommunen si overordna eigarstyring, og for det enkelte selskap kommunen har eigarinteresser i. Informasjonen er samla i eit analysedokument som låg til grunn for utveljing og prioritering av eigarskapskontrollprosjekt.

2. Eigarskapskontrollar 2020-2024

Under er eigarskapskontrollprosjekta presentert i prioritert rekkefølge. Kor mange prosjekt som vil bli gjennomført i perioden avheng av kontrollutvalet sitt budsjett og omfanget til dei einskilde prosjekta.

Under kvart prioriterte prosjekt er det føreslått relevante tema i samsvar med funna i risiko- og vesentlegvurderinga. Endeleg utforming av problemstillingar og timeomfang vil bli gjort i samband med bestilling av dei enkeltvise eigarskapskontrollprosjekta.

Eigarskapskontroll kan gjennomførast som eigne prosjekt der tema er kommunen si eigarskapsforvaltning av eit eller fleire selskap, eller gjennomførast i samband med ein forvaltningsrevisjon av selskap (sjå plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024).

2.1 Eigarskapskontrollprosjekt

Tabell 1: Prioriterte eigarskapskontrollprosjekt

Nr.	Prosjekt	Tema
1	Eigarskapsforvaltning (overordna)	• System og rutinar for oppfølging av eigarskap ◦ Eigarmelding ◦ Eigarstrategi ◦ Eigaroppfølging • Rutinar for val av styrerepresentantar • Opplæring av styrerepresentantar • Rapportering til kommunen
2	Hardanger AKS AS	• System og rutinar for oppfølging av eigarskap • Val og opplæring av styrerepresentantar • Rapportering til kommunen • Samhandling med kommunen sine tenester for dei same brukarane

Om kommunestyret ber kontrollutvalet gjennomføre ein eigarskapskontroll, eller kontrollutvalet gjer risiko- og vesentlegvurderingar som tilseier at andre eigarskapskontrollar bør prioriterast, kan kontrollutvalet avvike frå vedteke plan for eigarskapskontroll. Dersom kontrollutvalet finn det hensiktsmessig kan plan for eigarskapskontroll rullerast i løpet av perioden.

3. Gjennomføring av eigarskapskontroll

3.1 Standard og innsynsrett

Revisor skal gjennomføre eigarskapskontroll i samsvar med NKRF (Norsk kommunerevisorforbund) sine rettleiarar og standardar for dette.¹

Revisor har rett til å krevje innsyn i alle opplysningar, skildringar og dokument i kommunen som er nødvendige for å utføre sine oppgåver. Innsynsretten gjeld utan hinder av teieplikt. Dette går fram av kommunelova § 24-2 fjerde ledd.

Revisor har òg innsynsrett i kommunen sine interkommunale selskap, interkommunale politiske råd, kommunale oppgåvefellesskap, aksjeselskap der det ikkje er innslag av statlege eller private eigarar, samt i verksemdar som utfører oppgåver på vegner av kommunen. Dette går fram av kommunelova § 24-10 jf. § 24-6. Innsynsretten i verksemdar som utfører oppgåver på vegner av kommune er ny, og er avgrensa til verksemdar som har avtalerettslege forpliktingar overfor kommunen. Innsyn og undersøkingar skal berre omfatte det som er nødvendig for å undersøkje om kontrakten er oppfylt.

3.2 Metode

Kva metodar som blir brukt for datainnsamling i dei ulike eigarskapskontrollane avheng av endelege problemformuleringar i det einskilde prosjekt. Generelt bør det brukast ein kombinasjon av fleire metodar for å sikre tilstrekkeleg bredde i datamaterialet til å kunne utføre heilskapleg analysar og vurderingar. Ei slik metodetriadriangulering medverkar også til kvalitetssikring ved at ein kan samanlikne funn frå dei ulike tilnærmingane.

Moglege metodar for datainnsamling og -analyse kan vere:

- Dokumentanalyse
- Elektroniske spørjeskjema
- Intervju
- Dataanalyse
- Testing av kontrollar og rutinar

Det er sentralt for å kunne gjennomføre vellukka eigarskapskontrollar at kontrollutvalet saman med revisor avgrensar og definerer prosjekta ved å konkretisere føremål, kva problemstillingar som skal bli undersøkte og kva kontrollkriterium revisor skal leggje til grunn. Før ein forvaltningsrevisjon blir starta opp, skal kontrollutvalet godkjenne ein prosjektplan som skildrar korleis prosjektet skal gjennomførast.

3.3 Gjennomføring og rapportering

Revisor skal sende oppstartsbrev med informasjon om eigarskapskontrollen til administrasjonssjefen før datainnsamlinga tek til. Administrasjonssjefen skal få høve til å kome med sitt syn på funna i forvaltningsrevisjonsrapport. Uttalen frå administrasjonssjefen skal leggjast ved rapporten som blir sendt til kontrollutvalet. Etter at kontrollutvalet har handsama rapporten blir det utarbeidd ei innstilling som blir oversendt kommunestyret saman med rapporten.

¹ Standard for eigarskapskontroll RSK 002 er under ferdigstilling

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2020 Deloitte AS

Saksframlegg

Saksnr: 2022/25-4
Saksbehandlar Einar Kåre Ulla
:

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Samnanger kommune, Kontrollutvalet	7/22	07.02.2022

Rullering av plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 - 2024

Forslag til vedtak

Alt.1

1. Kontrollutvalet vil i 2022 gjennomføre ei rullering av gjeldande plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024.
2. Kontrollutvalet ber BDO om å utarbeide forslag til ein prosjektplan for gjennomføring av ei slik rullering, i tråd med dei føringar utvalet gir, inkl. føremål, problemstillingar, ev. avgrensingar og ressursbruk.
3. Prosjektplanen skal leverast sekretariatet innan 28.03.2022, slik at den kan behandlast i møte i kontrollutvalet 02.05.2022

Samandrag

Føremålet med denne saka er at kontrollutvalet skal starte arbeidet med å rullere plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024 med målsetting om at arbeidet skal vere ferdig utført i løpet av hausten 2022.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Revidert plan for forvaltningsrevisjon i Samnanger 2020-2024, september 2020
- 2 Risiko- og vesentlegvurdering-Samnanger kommune, mai 2020

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet sine oppgåver vedrørende forvaltningsrevisjon finn vi i kommunelova §§ 23-2, c og 23.3. I § 23-2,c er kontrollutvalet sitt ansvar for å sjå til at forvaltningsrevisjon vert gjennomført skildra. Vidare handlar § 23-3 om kva forvaltningsrevisjon er og deretter plan for Forvaltningsrevisjon. I forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 4 og 5 går det fram rapportering og oppfølging av gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Plan for forvaltningsrevisjon skal baserast på ein risiko- og vesentlegvurdering (ROV) av kommunen si verksemd og verksemda i kommunen sine selskap, med sikte på å identifisere område i kommunen med størst behov for forvaltningsrevisjon.

Kommunestyret i Samnanger kommune gjorde slikt vedtak i sak 074/2020 «Plan for forvaltningsrevisjon – Samnanger kommune» i møte 28.10.2020:

1. *Forslag til plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024 for Samnanger kommune vert vedteken.*
2. *Planen gjeld for resten av valperioden og fram til ny plan etter intensjonen vert vedteken i 2024.*
3. *Kommunestyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å gjere endringar og omprioriteringar i planen, samt til å kunna definera og avgrensa konkrete prosjekt innafor dei utvalde områda i planen.*
4. *Planen skal evaluerast minst ein gong i valperioden. Kommunestyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å gjera denne evalueringa.*
5. *Kontrollutvalet skal rapportere resultatet av forvaltningsrevisjonar til kommunestyret etter kvart.*

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har i tråd med kommunelova § 23 vedtakskompetanse for å dra i gang og gjennomføre prosess med å utarbeide forslag til plan for forvaltningsrevisjon og kommunestyret skal gjera vedtak i saka.

I tråd med punkt 4 i vedtaket over går det fram at planen skal reviderast ein gong i valperioden, og at kontrollutvalet har fått mynde til å gjennomføre denne evalueringa.

Vurderingar og verknader

Det er så langt i denne planperioden gjennomført/bestilt desse prosjekta innan forvaltningsrevisjon:

1. Forvaltningsrevisjon av arkiv og tilsyn
2. Forvaltningsrevisjon innan vedlikehald av kommunale bygg og vegar

Bakgrunnen for at det kan vera føremålstenleg å rullera plan for forvaltningsrevisjon midt i planperioden er at det truleg er endringar risikobiletet i Samnanger kommune sidan 2020 då planen vart utarbeidd.

Det er to alternative framgangsmåtar for å få gjennomført ei evaluering.

1. Kontrollutvalet kan be revisor utarbeide eit forslag til gjennomføring av ei rullering av planen.
2. Kontrollutvalet kan sjølv evaluere planen i eit arbeidsmøte.

Ved utarbeiding av risiko- og vesentlegvurdering som låg til grunn for plan for forvaltningsrevisjon 2020 - 2024, valde kontrollutvalet å nytta kommunen sin revisor til å gjera arbeidet, inkludert prosessarbeid i kontrollutvalet. Revisor utarbeidde forslag til plan for forvaltningsrevisjon på

bakgrunn av det arbeidet som vart gjort i analysearbeidet. Kontrollutvalet behandla planen, og kommunestyret fekk planen til behandling etter innstilling frå kontrollutvalet.

Sekretariatet vurderer prosessen som var gjort ved utarbeiding av plan for forvaltningsrevisjon 2020 – 2024 til å vere veldig god med god involvering både frå politisk og administrativ side. Resultatet var at kommunen fekk ein god plan med viktige område for revisjon. Sekretariatet rår, på bakgrunn av ovanstående, til at kontrollutvalet nyttar kommunen sin revisor i rulleringsarbeidet, med andre ord alternativ 1 over.

Konklusjon.

Kontrollutvalet bør i 2022 følgja opp vedtaket om å rullera planen minst ein gong i valperioden. På bakgrunn av dette rår sekretariatet utvalet om å be BDO utarbeide forslag til ein prosjektplan for korleis dette arbeidet bør gjerast. I sitt arbeid med prosjektplanen bør BDO legge til grunn at rulleringa skal skje på bakgrunn av risiko- og vesentlegvurdering.

Samnanger kommune

Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024

September 2020

Innhold

1.	Innleiing	4
1.1	Krav til forvaltningsrevisjon	4
1.2	Krav til plan for forvaltningsrevisjon	4
1.3	Krav til risiko- og vesentlegvurdering	4
2.	Forvaltningsrevisjonsprosjekt 2020-2024	5
2.1	Gruppe 1 – prioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt	5
2.2	Gruppe 2 – uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt	6
3.	Gjennomføring av forvaltningsrevisjon	7
3.1	Standard og innsynsrett	7
3.2	Metode	7
3.3	Gjennomføring og rapportering	7

1. Innleiing

1.1 Krav til forvaltningsrevisjon

Kommunelova § 23-2 bokstav c) pålegg kontrollutvalet å sjå til at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon av kommunen si verksemd og av selskap kommunen har eigarinteresser i. Same lov § 23-3 definerer forvaltningsrevisjon som å gjennomføre systematiske vurderingar av:

- økonomi,
- produktivitet,
- regeletterleving,
- målinnfriing og
- verknader ut frå kommunestyret sine vedtak.

1.2 Krav til plan for forvaltningsrevisjon

Kommunelova § 23-3 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

I følge kommunelova § 23-3 femte ledd er det kommunestyret som vedtek plan for forvaltningsrevisjon. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjøre endringer i planen:

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

1.3 Krav til risiko- og vesentlegvurdering

Kommunelova § 23-3 tredje ledd stiller krav om at planen for forvaltningsrevisjon skal vere basert på ei risiko- og vesentlegvurdering:

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper.

På oppdrag frå kontrollutvalet har Deloitte gjennomført ei slik risiko- og vesentlegvurdering i Samnanger kommune. Føremålet har vore å skaffe relevant informasjon om verksemda i kommunen og i selskapa der kommunen har eigarinteresser, slik at det var mogleg for kontrollutvalet å prioritere mellom ulike område og ulike selskap der det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Risiko- og vesentlegvurderinga av kommunen si verksemd har teke utgangspunkt i risiko for manglar eller avvik knytt til produktivitet, målinnfriing, regeletterleving, vedtaksoppfølging, internkontroll og/eller effektivitet. Risiko- og vesentlegvurderinga av kommunen sine eigarskap i selskap har teke utgangspunkt i risiko for at selskapa ikkje driv i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader, eller at dei ikkje driv i samsvar med lover og reglar og på ein økonomisk forsvarleg måte. I tillegg har det blitt vurdert kor vesentlege selskapa er for kommunen, med utgangspunkt i brukarperspektivet/samfunnsnytta og dei økonomiske interessene dei representerer for kommunen.

Informasjon som ligg til grunn for risiko- og vesentlegvurderinga, og for utveljing og prioritering av prosjekt, er samla inn gjennom fleire aktivitetar som har involvert både politisk leiing, administrativt leiing og kontrollutvalet. Mellom anna har følgjande aktivitetar blitt gjennomført:

- Dokument- og statistikkanalyse
- Prosessmøte i kontrollutvalet
- Spørjeundersøking til tilsette og politikarar i kommunen
- Intervju med administrative og politiske leiarar i kommunen.

På bakgrunn av risiko- og vesentlegvurderinga er det utarbeidd forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt, og kontrollutvalet har vurdert dei ulike områda opp mot kvarandre og prioritert dei områda dei meiner det er mest vesentleg å undersøkje.

2. Forvaltningsrevisjonsprosjekt 2020-2024

Under er forvaltningsrevisjonsprosjekta presentert i prioritert rekkefølge. Forvaltningsrevisjonsprosjekta er delt i to grupper; ei prioritert liste med dei viktigaste prosjekta, samt ei uprioritert liste med prosjekta som er vurdert å ha lågare risiko og mindre vesentlege å gjennomføre ein forvaltningsrevisjon av. Kor mange prosjekt som vil bli gjennomført i perioden avheng av kontrollutvalet sitt budsjett og omfanget til dei einiskilde prosjekta.

Under kvart prioriterte prosjekt er det føreslått relevante tema i samsvar med funna i risiko- og vesentleg-vurderinga. Endeleg utforming av problemstillingar og timeomfang vil bli gjort i samband med bestilling av dei enkeltvise forvaltningsrevisjonsprosjekta.

Forvaltningsrevisjon av selskap kan kombinerast med eigarskapskontroll (sjå plan for eigarskapskontroll 2020-2024).

2.1 Gruppe 1 – prioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Tabell 1: Prioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Nr.	Prosjekt	Tema
1	Arkiv og innsyn	Kompetanse Kapasitet Etterleving av regelverk Interne rutinar og retningslinjer for arkivering
2	Vedlikehald av kommunale bygg og vegar	Strategi for vedlikehald i kommunen Økonomistyring
3	Bemannings og sjukefråvær	Sjukefråværsoppfølging i samsvar med krav i lov og regelverk System og rutinar for personalforvaltning Rekruttering
4	Barnevern	Samhandling med barnevernet Regeletterleving
5	Tverrfagleg samarbeid om barn og unge	Førebyggjande arbeid Iverksetting av tiltak for barn og unge med særskilte behov Samhandling mellom tenestene
6	Rus- og psykisk helseteneste	Tiltak for å sikre tilstrekkelege teneste- og butilbod Oppfølging av brukarar Mål og planar Kapasitet og kompetanse i tenesta
7	Trygt og godt skulemiljø	Etterleving av regelverk System og rutinar for å sikre eit trygt og godt skulemiljø
8	Økonomistyring og budsjettrapportering	Oppfølging av økonomi og budsjett i einingane Styring og kontroll Opplæring i system

2.2 Gruppe 2 – uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Tabell 2: Uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Prosjekt
Informasjon og kundekontakt
Informasjonstryggleik og personvern
Verksemdsstyring, organisasjonskultur og internkontroll
Arbeidsmiljø i barneskulen
Økonomistyring i barneskulen
Sakshandsaming og vedtaksoppfølging
Planarbeid i Samfunnsutviklingseininga
Styring av investeringsprosjekt
Kontrakts- og leverandøroppfølging
Helsestasjon og skulehelseteneste
Hardanger AKS AS

Om kommunestyret ber kontrollutvalet gjennomføre ein forvaltningsrevisjon, eller kontrollutvalet gjer risiko- og vesentlegvurderingar som tilseier at andre område bør prioriterast, kan kontrollutvalet avvike frå vedteke plan for forvaltningsrevisjon. Dersom kontrollutvalet finn det føremålstenleg kan plan for forvaltningsrevisjon rullerast i løpet av perioden.

3. Gjennomføring av forvaltningsrevisjon

3.1 Standard og innsynsrett

Revisor skal følge standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) ved gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekt.¹

Revisor har rett til å krevje innsyn i alle opplysningar, skildringar og dokument i kommunen som er nødvendige for å utføre sine oppgåver. Innsynsretten gjeld utan hinder av teieplikt. Dette går fram av kommunelova § 24-2 fjerde ledd.

Revisor har òg innsynsrett i kommunen sine interkommunale selskap, interkommunale politiske råd, kommunale oppgåvefelleskap, aksjeselskap der det ikkje er innslag av statlege eller private eigarar, samt i verksemdar som utfører oppgåver på vegner av kommunen. Dette går fram av kommunelova § 24-10 jf. § 24-6. Innsynsretten i verksemdar som utfører oppgåver på vegner av kommune er ny, og er avgrensa til verksemdar som har avtalerettslege forpliktingar ovanfor kommunen. Innsyn og undersøkingar skal berre omfatte det som er nødvendig for å undersøkje om kontrakten er oppfylt.

3.2 Metode

Kva metodar som blir brukt for datainnsamling i dei ulike forvaltningsrevisjonsprosjekta er avhengig av endelege problemformuleringar i det einskilde prosjekt. Generelt bør det brukast ein kombinasjon av fleire metodar for å sikre tilstrekkeleg breidde i datamaterialet til å kunne utføre heilskapleg analysar og vurderingar. Ei slik metodetriangulering medverkar også til kvalitetssikring ved at ein kan samanlikne funn frå dei ulike tilnærmingane.

Moglege metodar for datainnsamling og -analyse kan vere:

- Dokumentanalyse
- Elektroniske spørreskjema
- Intervju
- Dataanalyse
- Testing av kontrollar og rutinar

Det er sentralt for å kunne gjennomføre vellukka forvaltningsrevisjonsprosjekt at kontrollutvalet saman med revisor avgrensar og definerer prosjekta ved å konkretisere føremål, kva problemstillingar som skal bli undersøkte og kva revisjonskriterium² revisor skal leggje til grunn. Før ein forvaltningsrevisjon blir starta opp, skal kontrollutvalet godkjenne ein prosjektplan som skildrar korleis prosjektet skal gjennomførast.

3.3 Gjennomføring og rapportering

Revisor skal sende oppstartsbrev med informasjon om forvaltningsrevisjonsprosjekt til administrasjonssjefen før datainnsamlinga tek til. Administrasjonssjefen skal få høve til å kome med sitt syn på funna i kva forvaltningsrevisjonsrapport. Uttalen frå administrasjonssjefen skal leggjast ved rapporten som blir sendt til kontrollutvalet. Etter at kontrollutvalet har handsama rapporten blir det utarbeidd ei innstilling som blir oversendt kommunestyret saman med rapporten. Det er kontrollutvalet si oppgåve å sjå til at kommunestyret sine vedtak knytt til handsaminga av rapportar om forvaltningsrevisjon blir følgt opp.

¹ Sjå <https://www.nkrf.no/rsk-001-standard-for-forvaltningsrevisjon>

² Normer og standardar som forvaltninga blir vurdert opp mot (vedtak, regelverk, mål).

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2020 Deloitte AS

Opplysningar som kjem fram i dokumentet er i hovudsak ikkje verifisert, og kan ikkje nyttast som faktagrunnlag utan ytterlegare undersøkingar.

Samnanger kommune

Risiko- og vesentlegvurderingar for forvaltningsrevisjon
og eigarskapskontroll

Mai 2020

«Risiko- og vesentlegvurdering for
forvaltningsrevisjon og
eigarskapskontroll»

Mai 2020

Rapporten er utarbeidd for
Samnanger kommune av Deloitte
AS.

Deloitte AS
Postboks 6013 Postterminalen,
5892 Bergen
tlf: 55 21 81 00
www.deloitte.no
forvaltningsrevisjon@deloitte.no

Innhald

1.	Innleiing	5
2.	Organisering og nøkkeltal	8
3.	Forvaltningsrevisjon - oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga	12
4.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap	36
5.	Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde	41
6.	Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn	43
7.	Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar	44

Detaljert innhaldsliste

1.	Innleiing	5
1.1	Bakgrunn	5
1.2	Forvaltningsrevisjon	5
1.3	Eigarskapskontroll	5
1.4	Forskjell mellom forvaltningsrevisjon i selskap og eigarskapskontroll	6
1.5	Metode og gjennomføring	6
1.6	Lesarretteiing	7
2.	Organisering og nøkkeltal	8
2.1	Organisering	8
2.2	Finansielle nøkkeltal	8
2.3	Befolkningsutvikling	9
2.4	Kommunen sine eigarskap	10
3.	Forvaltningsrevisjon - oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga	12
3.1	Stabsfunksjonar	13
3.2	Innbyggarservice	20
3.3	Oppvekst	22
3.4	Samfunnsutvikling	28
3.5	Helse, pleie og omsorg og tenester for funksjonshemma	32
4.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap	36
4.1	Selskap som er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10	37
4.2	Selskap som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10	39
4.3	Føretak, samarbeid og foreiningar	40
5.	Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde	41
6.	Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn	43
6.1	Tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonar og selskaps-/eigarskapskontrollar	43
6.2	Tilsyn	43
7.	Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar	44
7.1	Forvaltningsrevisjon	44
7.2	Eigarskapskontroll	45

1. Innleiing

1.1 Bakgrunn

I samsvar med prosjektpplanar vedteke av kontrollutvalet i møte 11.12.2019 PS 55/19 og 56/19 har Deloitte gjennomført risiko- og vesentlegvurderingar (ROV-vurderingar) av Samnanger kommune si verksemd og i selskapa der Samnanger kommune har eigarinteresser. Føremålet med ROV-vurderingane har vore å skaffe relevant informasjon om dei delane av verksemda i kommunen og selskapa der kommunen har eigarinteresser, som det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon og/eller eigarskapskontroll.

ROV-vurderingane er systematiserte og framstilte i dette analysedokumentet. Dokumentet dannar grunnlag for kontrollutvalet sitt arbeid med planar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for 2020-2024. Kontrollutvalet er pålagt å utarbeide slike planar. Planane skal vedtakast av kommunestyret.

I arbeidet med ROV-vurderingane og utarbeidinga av analysedokumentet har det blitt gjennomført møte med kontrollutvalet, dokumentgjennomgang, intervju og spørjeundersøking (sjå seksjon 1.5).

Analysen er av overordna karakter og i stor grad basert på innspel som har kome fram gjennom møte i kontrollutvalet, intervju, spørjeundersøking og gjennomgang av relevant dokumentasjon. Datagrunnlaget er i avgrensa grad verifisert. Datagrunnlaget er i analysedokumentet nytta som indikasjon på risikoforhold som eventuelt bør eller kan følgjast opp/undersøkjast i forvaltningsrevisjon, eigarskapskontroll eller gjennom andre undersøkingar dersom kontrollutvalet og kommunestyret ønskjer dette.

1.2 Forvaltningsrevisjon

I kommunelova § 23-3 går det fram at forvaltningsrevisjon inneber å gjere systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, regeletterleving, målinnfriing og verknader ut frå kommunestyret sine vedtak og føresetnader. Same lov § 23-2 bokstav c), pålegg kontrollutvalet å sjå til at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon av kommunen si verksemd og av selskap som kommunen har eigarinteresser i.

Kommunelova § 23-3 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

Det er vidare eit krav at plan om forvaltningsrevisjon skal vere basert på ei risiko- og vesentlegvurdering (ROV-vurdering):

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper.

Føremålet med ROV-vurderinga er å skaffe relevant informasjon om verksemda i kommunen og i selskapa der kommunen har eigarinteresser, slik at det er mogleg for kontrollutvalet å leggje ein plan for forvaltningsrevisjon og å prioritere mellom ulike område og ulike selskap der det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Det er kommunestyret som vedtek plan for forvaltningsrevisjon. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

1.3 Eigarskapskontroll

Eigarskapskontroll er ei oppgåve som er lagt til kontrollutvalet etter kommunelova § 23-2 bokstav d), og er nærare skildra i kommunelova § 23-4. Der går det fram at eigarskapskontroll inneber å kontrollere om forvaltninga av kommunen sine eigarinteresser blir skjøtta i samsvar med regelverk, kommunestyret sine vedtak og anerkjende prinsipp for eigarstyring.

Kommunelova § 23-4 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for eigarskapskontroll:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.

Som med plan for forvaltningsrevisjon, skal også plan for eigarskapskontroll vere basert på ei ROV-vurdering:

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap.

Føremålet med ROV-vurderinga er å skaffe relevant informasjon om kor det er størst behov for eigarskapskontroll, slik at det er mogleg for kontrollutvalet å leggje ein plan for eigarskapskontroll og å prioritere kva eigarskapskontrollar det kan vere aktuelt å gjennomføre.

Det er kommunestyret som vedtek plan for eigarskapskontroll. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

1.4 Forskjell mellom forvaltningsrevisjon i selskap og eigarskapskontroll

Ny kommunelov skil mellom forvaltningsrevisjon av selskap som inngår i ordinær forvaltningsrevisjon, og eigarskapskontroll. Fokuset i ein **eigarskapskontroll** er på korleis kommunen forvaltar eigarskapa sine, anten enkeltvis eller som portefølje. Kriteria vi legg til grunn er mellom anna regelverk knytt til ulike typar selskap (til dømes kommunelov, aksjelov, lov om interkommunale selskap), KS sine retningslinjer for kommunal eigarstyring, kommunale eigarskapsmeldingar/eigarstrategiar og andre mål, vedtak og retningslinjer. Fokuset i ein **forvaltningsrevisjon av selskap** er på sjølve selskapet, og vil t.d. omhandle om selskapet driv i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader, og om det driv i samsvar med lover og reglar og på ein økonomisk forsvarleg måte.

1.5 Metode og gjennomføring

I prosessen med ROV-vurderingar har vi nytta ein metodikk med høg grad av involvering, både av kontrollutvalet og av sentrale aktørar i administrasjonen og i kommunestyret. Ei slik tilnærming har bidrege til at vi har avdekkja kva forvaltningsområde, tenesteområde, selskap og eigarskap det er knytt størst risiko til. I tillegg har høg grad av involvering bidrege til å forankre planarbeidet og gjere det kjent både i kommunestyret og i administrasjonen. Dette vil skape eit godt grunnlag for gjennomføring av prosjekta som blir prioritert i planane.

1.5.1 Prosessmøte 1 med kontrollutvalet

I det første prosessmøtet fekk kontrollutvalet høve til å diskutere og vurdere risikoar innanfor kommunen sine ansvarsområde og knytt til drifta i selskapa der kommunen har eigarinteresser, basert på eiga erfaring frå arbeidet i kontrollutvalet.

1.5.2 Dokumentanalyse

Dokumentanalysen tok utgangspunkt i planar, meldingar og rapportar frå kommunen. Vi har òg undersøkt kva tilsyn som er gjennomført og eventuelt planlagt i kommunen. Desse har samla gitt eit oversyn over kommunen sine mål og strategiar, samt bidrege til å avdekkje område med risiko eller behov for forbetring.

1.5.3 Analyse av statistikk

Vi har gjennomgått KOSTRA-tal, tal frå kommunebarometeret og anna relevant statistikk som ligg føre for å undersøke om det er område der kommunen skil seg frå kommunar det er relevant å samanlikne seg med. Samanlikningane kan gje indikasjonar på risikoområde som det kan vere relevant å undersøke nærare.

1.5.4 Intervju

Vi har gjort intervju med rådmann, HR-leiar, leiande rådgjevar, økonomisjef, einingsleiar innbyggjarservice, leiar for samfunnsutvikling og rådgjevar oppvekst. I tillegg har vi intervjuet ordførar, varaordførar og leiar for naturutvalet. Til saman er det gjennomført 10 intervju, og alle intervju er gjennomført via videomøte eller over telefon.

1.5.5 Elektronisk spørjeundersøking

Administrative leiarar og heile kommunestyret har vore involvert i ROV-vurderingane gjennom ei undersøking i Questback (elektronisk spørjeundersøkingsverktøy). I spørjeundersøkinga blei desse bedne

om å peike på potensielle risikoar innanfor det tenesteområdet dei har ansvar for eller kjenner til, samt risikoområde knytt til selskap kommunen eig. 21 av 41 respondentar svara på undersøkinga (51 %),

1.5.6 Gjennomgang av selskapsopplysningar i bedriftsdatabase

Deloitte har nytta Bisnode SmartCheck for å få tilgang til rekneskapsopplysningar og informasjon om eigarskap og eigarskapsstruktur. Denne informasjonen er nytta både for å få oversyn over alle aktuelle selskap som skal omfattast av ROV-vurderingane, og for å avdekkje eventuelle risikoar gjennom dei finansielle nøkkeltala som blir presentert¹.

1.5.7 Prosessmøte 2 med kontrollutvalet

I dette møtet legg revisjonen fram ROV-vurderingane (dette dokumentet) med dei risikovurderingane som er gjennomførte for kontrollutvalet. ROV-vurderingane og forslag til prosjekt vil i dette møtet bli lagt til grunn når kontrollutvalet skal prioritere område eller prosjekt for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for dei neste fire åra.

1.5.8 Vedtak av plandokument

Basert på dei prioriteringane som kontrollutvalet gjer i prosessmøte 2, vil det bli utarbeidd eit plandokument. Dette dokumentet blir vedtatt av kontrollutvalet før det blir sendt vidare til kommunestyret for endeleg vedtak.

1.6 Lesarrettleiing

Innspela som er samla inn i samband med den ROV-vurderinga er systematiserte og framstilte i dette dokumentet. Dokumentet er meint som eit grunnlag for kontrollutvalet for å velje ut og prioritere forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar.

I kapittel 2 gir vi ei kort oversikt over organiseringa av og nøkkeltala for kommunen.

Kapittel 3 og 4 omhandlar forvaltningsrevisjon. Her presenterer vi oversikt over identifiserte risikoområde innan dei ulike verksemdsområda og eigarskapa til kommunen som er eit resultat av undersøkinga vi har gjort i samband med analysearbeidet. Risikovurderingane og forslag til prosjekt er basert på ein overordna gjennomgang av kommunen sine tenesteområde og dei selskap kommunen har eigarskap i.

I kapittel 5 presenterer vi dei risikovurderingane vi har gjort for kommunen når det gjeld eigarskapskontroll.

Kapittel 6 inneheld oversikt over tidlegare gjennomførte og pågåande forvaltningsrevisjonar, selskapskontrollar, eigarskapskontrollar, samt oversikt over gjennomførte og planlagde tilsyn.

I kapittel 7 viser vi forslaga våre til moglege forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar basert på dei risikovurderingane som er gjennomførte. Forslaga til prosjekt er ikkje presentert i prioritert rekkefølge. Prioritering og val av prosjekt skal kontrollutvalet gjere. Kontrollutvalet står også fritt til å leggje til og/eller ta bort prosjekt i lista som her er presentert. Endeleg prioritering av prosjekt blir framstilt i plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 og plan for eigarskapskontroll 2020-2024, som skal leggjast fram for kommunestyret.

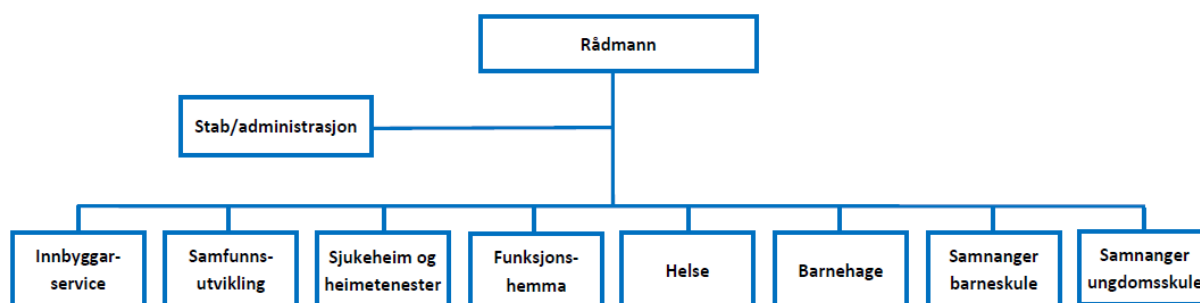
¹ Ikkje alle interkommunale selskap (IKS) er underlagt innleveringsplikt til Brønnøysundregisteret. Det førekjem også at slike selskap ikkje leverer årsrekneskap til Brønnøysundregisteret. I desse tilfella har ikkje revisjonen tilgang på nøkkeltal. Slike manglande data vil bli opplyst om der det er relevant

2. Organisering og nøkkeltal

2.1 Organisering

Administrasjonen i Samnanger kommune består av rådmann og rådmannen sin stab/administrasjon. Vidare har kommunen åtte einingar direkte underlagt rådmannen: Barnehage, Samnanger barneskule, Samnanger ungdomsskule, Tenester for funksjonshemma, Helse, Pleie og omsorg, NAV Samnanger, Innbyggarservice og Samfunnsutvikling.

Figur 1 Organisasjonskart Samnanger kommune 2020²

2.2 Finansielle nøkkeltal

Netto driftsresultat er ein hovudindikator for økonomisk balanse i kommunesektoren, jf. beregningsutvalet for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU). Netto driftsresultat viser kor mykje som kan disponerast til avsetningar og investeringar etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. TBU tilrår at netto driftsresultat for kommunane er på 1,75 %. Samnanger kommune har i budsjett for 2020 sett mål om netto driftsresultat på 1,75 %, altså likt det tilrådde nivået frå TBU.³

Netto driftsresultat i Samnanger kommune var i 2018 på om lag NOK 1,26 millionar. Dette er 1,38 % av driftsresultatet, altså under det tilrådde nivået frå TBU.

2020 budsjettet legg opp til eit netto driftsresultat på 0,6 %, altså godt under tilrådd nivå på 1,75 %. I budsjettoppstillingane for 2021, 2022 og 2023 i økonomiplanen, er netto driftsresultat minkande framover, og negativt i 2021 og 2023. Det blir i økonomiplanen vist til at det er ei rekkje vedtak som har verknad på budsjett og økonomiplanen, mellom anna blir det i 2020 tatt opp eit lån på NOK 14,5 millionar for å finansiere vatn og avløp. Finansrapporteringa 2. tertial i 2019 viser vidare til at det er tatt opp eit lån på NOK 22 millionar til investeringar i bustader for funksjonshemma (*Skottabakken*), og at det i tillegg skal takast opp eit byggjelån på NOK 10,5 millionar. Budsjettet legg opp til ein samla sum utgifter til investeringar på om lag NOK 46 millionar i 2020, NOK 11,7 millionar i 2021 og NOK 6,7 millionar i 2022 og 2023.

Disposisjonsfondet er kommunen sin reserve til å dekke uføresette utgifter, sviktande inntekter, underskot og eigenkapital til investeringar. Ifølgje kommunebarometeret har Samnanger kommune i 2019 eit **disposisjonsfond** på 3,9 %. Dette er lågare enn kommunegruppa (11,5 %). Kor stort disposisjonsfondet bør vere for at kommunen skal kunne ta hand om ein rimeleg risiko, varierer relativt til øvre økonomiske parameter (mellom anna renteeksponert gjeld, høg skatteinntekt som del av total inntekt, og høge finansinntekter relativt til andre inntekter). Frå vedtaket om budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 går det fram under punkt 7 at kommunestyret vedtar at disposisjonsfondet skal ligge på om lag NOK 15 millionar og at lånegjelda til kommunen ikkje skal overstige NOK 240 millionar. Tal frå

² Henta frå: Henta frå: <https://www.samnanger.kommune.no/kommunal-organisasjon/administrativ-organisering/>

³ Vedtak i kommunestyret i sak 96/2019.

finansrapporteringa 2. tertial i 2019 viser at kommunen har ei samla langsiktig gjeld på NOK 225 millionar per 31. august 2019.

Det går vidare fram av økonomirapporteringa per 2. tertial 2019 at Samnanger hadde ein skatteinngang på 90,7 % av landsgjennomsnittet i august 2019. Etter inntektsutjamning enda kommunen med ein skatteinngang på 95,1 % av landsgjennomsnittet. I økonomiplan 2020-2023 går det fram at gjennomsnittleg prosentdel sysselsette innbyggjarar på landsbasis er 81, 3 %, og at prosentdelen i Samnanger ligg på 79,5 %. Det er venta at det blir færre yrkesaktive innbyggjarar i kommunen dei neste fire åra, noko som vil kunne gje reduksjon i skatteinntektene og kan forverre kommunen sin økonomi.

Den største delen av kommunen sine inntekter kjem frå rammetilskot og skatt. Kommunen har òg betydelege inntekter frå eigedomsskatt og konsesjonskraft. Det går fram av økonomiplanen at kommunen må gjere tilpassingar for å oppretthalde inntektsnivået på grunn av at eigedomsskattelova er endra frå 01.01.2020. Eigedomsskatteinntekt frå BKK sine kraftstasjonar i Samnanger er aukande i økonomiplanperioden.

Tabellen under viser **løyvingar til dei ulike tenesteområda** i Samnanger kommune i 2018, 2019 og 2020. Merk at tala frå 2018 er rekneskapstal, medan tala for 2019 og 2020 er løyvingar i budsjetta. Tala i parentes viser løyvingar til tenesteområda i prosent av det totale driftsbudsjettet til kommunen.⁴

Tabell 1: Løyvingar til ulike tenesteområde

Tenesteområde	R 2018	B 2019	B 2020
Rådmann og administrasjon inkl. næring og barnevern	18 735 000 (11 %)	20 450 000 (13 %)	23 096 000 (13%)
Politisk nivå og revisjon	2 594 000 (2 %)	2 744 000 (2 %)	2 717 000 (2 %)
Eining for samfunn og utvikling	22 086 000 (13 %)	20 592 000 (13 %)	21 891 000 (13 %)
Eining for helse	11 908 000 (7 %)	11 281 000 (7 %)	12 370 000 (7 %)
Eining pleie og omsorg	47 042 000 (29 %)	45 291 000 (28 %)	49 851 000 (29 %)
Eining for barnehage	15 296 000 (9 %)	15 444 000 (9 %)	15 581 000 (9 %)
Eining for barneskule og SFO	20 876 000 (13 %)	21 176 000 (13 %)	20 984 000 (12%)
Eining for ungdomsskule	10 475 000 (6 %)	11 442 000 (7%)	11 660 000 (7 %)
Eining for innbyggjarservice	15 818 000 (10 %)	14 898 000 (9%)	14 773 000 (9%)
Sum fordelt totalt til drift	164 830 000 (100%)	163 318 000 (100%)	172 923 000 (100%)

Det største området er pleie og omsorg som utgjer om lag 30 % av driftsbudsjettet. Samla tal for oppvekstområdet utgjer om lag like stor del av driftsbudsjettet som pleie og omsorg (Barneskulen og SFO utgjer i 2018 13 % av driftsbudsjettet, ungdomsskulen 6 % og barnehage 9 %).

2.3 Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklinga i kommunen er relevant å omtale av fleire årsaker. For det første er innbyggjartilskot ein del av inntektssystemet til kommunane. Vidare må dei kommunale tenestene tilpassast demografiske endringar.

⁴ Tala i tabellen er henta frå budsjettskjema *netto driftsutgifter* i vedtatt budsjett i KS-vedtak 96/2019. Tabellen viser fordeling av tilgjengelege midlar til dei ulike tenesteområda i kommunen.

Innbyggjartilskotet er i utgangspunktet fordelt med eit likt beløp per innbyggjar (talet på innbyggjarar per 1. juli) til alle kommunane. Deretter skjer det ei omfordeling på bakgrunn av fleire faktorar.⁵ For 2020 er innbyggjartilskotet før omfordeling 25 083 kroner per innbyggjar.

Det er venta at folketalet i kommunen vil gå ned over dei neste 20 åra, men at det vil halde seg om lag uendra dei neste fire åra.

Tabell 2: Framskrivne folketal i kommunen⁶

Nøkkeltal SSB	2020	2021	2022	2023	2030	2040
Folketal Samnanger	2462	2448	2442	2432	2373	2213
	Døme på tenestebehov					
0-5 år	Barnehage	157	142	137	124	101
6-15 år	Grunnskule	288	296	295	298	189
16-66 år	Bustad og sysselsetjing	1534	1509	1501	1488	1223
67 år og eldre	Eldreomsorg	483	501	509	522	700

Innbyggjarar i Samnanger i aldersgruppa 45-64 år utgjør 27% av befolkninga. Aldersgruppa mellom 25-44 år er den nest største med 23 %. Samnanger kommune har færre innbyggjarar frå 0-44 år enn landssnittet.

Samnanger kommune hadde 2485 innbyggjarar ved utgangen av 2019.⁷

2.4 Kommunen sine eigarskap

Samnanger kommune har eigarinteresser i fire selskap saman med andre kommunar og/eller fylkeskommunar, og i to selskap med innslag av private eller statlege aktørar på eigarsida. Kommunen sine eigarskap vil bli nærare omtalt i kapittel 4. Eigarskapa går fram i tabellen under:

Tabell 3: Eigarskap

Selskap	Bransje	Selskapsform	Eigardel
Vann vest AS	Vatn- og avlaupsverksemd	AS	5,56 %
Interkommunalt arkiv i Hordaland IKS	Drift av arkiv	IKS	3,4 %
BIR AS	Renovasjon	AS	0,88 %
Hardangervegen AS	Interesseorganisasjon for eit effektiv vegsamband mellom Odda og Bergen	AS	0,548 %

⁵ Størsteparten av kommunane sine rammetilskot blir fordelt med utgangspunkt med eit likt beløp per innbyggjar. Utgiftsutjamninga skjer ved hjelp av ein kostnadsnøkkel som sørgjer for at denne delen av rammetilskotet blir fordelt frå kommunar som er rimelegare å drive enn landsgjennomsnittet, til kommunar som er dyrare å drive enn landsgjennomsnittet. Kostnadsnøkkelens består av ei rekke kriterium, mellom anna talet på barn i skulepliktig alder, talet på eldre, reiseavstand i kommunen mv.

⁶ Tabellen er henta frå økonomiplan 2020-2023.

⁷ Talet er henta frå statistisk sentralbyrå: <https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/samnanger/befolkningsprofil>

Kommunekraft AS	Formidler kraft på vegner av aksjonærkundane	AS	0,31 %
Hardanger AKS AS (Storholmen VTA AS)	Attføringsverksemd	AS	9,6 %

Kommunale føretak og vertskommunesamarbeid er omfatta av ordinær forvaltningsrevisjon, og er derfor omfatta av ROV-vurderingane knytt til dette. Stiftingar og foreiningar er ikkje omfatta av regelverket om eigarskapskontroll eller forvaltningsrevisjon av selskap, og er difor ikkje omtala i denne delen av ROV-vurderinga. Både kommunale føretak, vertskommunesamarbeid, stiftingar og foreiningar er lista opp i seksjon 4.3, og eventuelt drøfta i ROV-vurderinga om dette er vurdert som relevant.

3. Forvaltningsrevisjon - oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga

På bakgrunn av innsamla og analysert informasjon, vil vi i dette kapittelet vurdere risiko for manglande målinnfriing, regeletterleving, vedtaksoppfølging og internkontroll som er identifisert innan dei verksemdsområda som er gjennomgått i Samnanger kommune.

Overskriftene i kapittel 3.1-3.4 følgjer den administrative organiseringa i Samnanger kommune.

Risikonivå er i tabellane farga med raudt som representerer høg risiko eller gult som representerer middels risiko:

Fargesymbol	Skildring av risikovurdering
	Høg risiko På område som er merka med raudt meiner Deloitte, på bakgrunn av framlagte data og analyse, at det kan vere høg risiko for anten manglande produktivitet, målinnfriing, regeletterleving eller effektivitet.
	Middels risiko På område som er merka med gult meiner Deloitte, på bakgrunn av framlagte data og analyse, at det kan vere middels risiko for anten manglande produktivitet, målinnfriing, regeletterleving eller effektivitet.

I tabellane under vil vi under kvar sektor omtale utvalde område og tema. Dette er område og tema som blir framheva i dei data som revisjonen har analysert. Det betyr at område der det ikkje eksplisitt er identifisert risiko ikkje er omtala.

Det blir kommentert dersom det er planlagt tilsyn eller gjennomført forvaltningsrevisjonar eller tilsyn dei siste åra innanfor dei områda og temaa som er omtala.

Under kvart område identifiserer vi dei hovudtema analysen viser at det er knytt risiko til. Dette vil vere naturlege moment som takast med i ein eventuell forvaltningsrevisjon.

Det er viktig å understreke at risikovurderingane er skjønsmessige, og at vurderingane er baserte på tilgjengeleg informasjon. Kontrollutvalet kan vurdere risikoen knytt til dei ulike områda som forskjellig frå det som er føreslått her. Det er derfor kontrollutvalet som til slutt skal vurdere og prioritere dei ulike områda, og avgjere rekkefølga for forvaltningsrevisjonsprosjekt i dei planane som blir lagt fram for kommunestyret.

Vi vil ta atterhald om at ikkje all informasjon som kjem fram er verifisert av leiinga i kommunen.

3.1 Stabsfunksjonar

Rådmannskontoret består av rådmann, HR-kontor, økonomikontor, rådgjevarar og PPT. Budsjettansvar for barnevern, næringsføremål/konsesjonskraft, leiaropplæring og fellesutgifter for skule og barnehage (inkludert vaksenopplæring) ligg òg til dette området.

Samnanger kommune kjøper barnevernstenester frå Bergen kommune – bydel Arna. Samnanger har også avtale om barnevernsvakt knytt til dette.

Samnanger kommune blei i 2019 medlem av IKT Nordhordland. IKT Nordhordland har ansvar for utvikling og drift av den grunnleggande IKT-strukturen i til saman ti kommunar i Vestland fylke.

Tabell 4: Identifiserte risikoområde knytt til stabsfunksjonar

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Bemanning og sjukefråvær - Sjukefråværsoppfølging - Rekruttering	I økonomiplan 2020-2023 blir det vist til at kommunen i 2020 vil arbeide meir systematisk med å førebygge sjukefråvær og å halde sjukefråværet lågast mogleg. I årsrapporten for 2018 går det fram at kommunen dette året starta eit prosjekt for å aktivt jobbe med å få ned sjukefråværet i kommunen. Utgangspunktet for prosjektet var at det var eit høgt sjukefråvær i enkelte einingar medan det ikkje var ei like stor utfordring i andre einingar. Det blei i samband med prosjektet haldt kurs i sjukefråværsoppfølging for einingsleiarar, hovudverneombod og hovudtillitsvalde. I oversikta over sjukefråvær per eining i årsrapporten for 2018 går det fram at det var størst utfordring med sjukefråvær i barnehagane (om lag 12,5 %), heimetenesta (om lag 11 %), og barneskulen (om lag 7 %). I barnehagen blei det starta eit prosjekt med støtte frå KLP til å jobba konkret med å få ned sjukefråværet. Det totale sjukefråværet i Samnanger kommune i 2018 på var 6,7 prosent (7,7 prosent i 2017). Det går fram av undersøkinga at det er utfordringar knytt til å rekruttere sjukepleiarar og vernepleiarar i kommunen.	- Høgare kostnadar - Mindre kontinuitet/stabilitet i tenestene - Dårlegare kvalitet i tenestene - Manglande effektivitet og målinnfriing - Brot på lovpålagde fristar	
Informasjon og kundekontakt - Ny kommunelov - Informasjon til/frå kommunen - Kompetanse	I ny kommunelov er det eigne krav til kommunen si informasjonsplikt. I undersøkinga blir det peika på at det kan vere utfordrande å få svar når ein sender inn spørsmål til kommunen. Ein respondent i spørjeundersøkinga peiker på at innbyggjarar fortel om manglande tilbakemeldingar og respons på henvendelsar til kommunen. Dette gjeld mellom anna manglande stadfesting på at søknadar er mottatt, kva som er venta handsamingstid o.l.	- Redusert tillit i befolkninga - Regelbrot - Manglande effektivitet og målinnfriing	

Det blir av fleire vist til behov for å få betre heimesider for kommunen. Mellom anna blir det etterlyst betre informasjon om kvar innbyggjarane skal melde inn saker.

Det blir vidare vist til at sentralbordet i kommunen også bør ha kompetanse om kvar innbyggjarar skal henvende seg med ulike saker, slik at dette kan handsamast på lågast mogleg nivå. Det blir opplyst at status innan nokre område i dag er at klager og meldingar ikkje kjem direkte fram til rett sakshandsamar, og at dette fører til unødvendig tidsbruk, lite effektiv handsaming og misnøye hos tilsette og innbyggjarar.

Sakshandsaming og vedtaksoppfølging

- System for å førebu politiske saker
- System for å følgje opp politiske vedtak
- Fristar og framdriftsplanar
- Kompetanse
- Kapasitet

I spørjeundersøkinga blir det peika på at politiske vedtak ikkje alltid blir gjennomført slik politiske organ har vedtatt. I intervju blir det mellom anna nemnt eit vedtak der administrasjonen blei bedt om å greie ut nødvendige tiltak på ein veg og rapportere tilbake til kommunestyret. I denne saka blei arbeidet sett i gang utan at vedtaket om utgreiing og rapportering blei følgt opp.

I intervju blir det nemnt tilfelle der administrasjonen ikkje i tilstrekkeleg grad rapporterer til politisk nivå på vedtekne saker. Det går vidare fram av undersøkinga at det ikkje blir rapportert jamleg til kommunestyret på oppfølging av vedtak. Det blir vidare nemnt vedtak som ikkje har blitt følgt opp eller ikkje har blitt utført innan rimeleg tid.

I spørjeundersøkinga blir det peika på at det hender at saksførebuingane frå administrasjonen er mangelfulle.

Det blir vidare nemnt at det frå politisk nivå blir forventet raskare sakshandsaming enn det som er mogleg i høve til regelverk, eininga sin faglege kompetanse og tilgang på ressursar.

Det blir i undersøkinga stilt spørsmål ved kommunen sine rutinar for å vurdere spørsmål knytt til habilitet.

Ei prioritering av lovpålagde oppgåver blir difor nødvendig. Undersøkinga viser at det er fleire vedtekne saker i kommunestyret som ikkje har blitt gjennomført i denne eininga, og at saker kan bli skyvd på i mange år.

- Saker blir ikkje tilstrekkeleg førebudd
- Vedtak blir ikkje følgt opp
- Manglande rapportering på oppfølging av vedtak

Informasjonstryggleik og personvern

- Nye lovkrav til informasjonstryggleik
- Tilgang
- IKT-samarbeid

Det nye personvernregelverket som trede i kraft i 2018 stiller strengare krav til informasjonstryggleiken i kommunen enn kva som tidlegare var tilfelle, noko som medfører auka regulatorisk risiko.

Samnanger kommune blei del av IKT Nordhordland frå april 2019. Driftsspørsmål og risikovurderingar knytt til lagring av data blir utført av IKT Nordhordland. I økonomiplanen bli det vist til at kommunen som medlem i

- Viktig informasjon blir mista eller sensitive data kjem på avvege
- Brot på regelverk
- Persontryggleik

IKT Nordhordland får høve til å delta i diverse samarbeids-prosjekt, mellom anna knytt til felles innkjøp av fagsystem og andre digitale løysingar. Samnanger blir også ein del av eit større fagmiljø enn tidlegare på fleire av fagsystema som blir brukt i kommunen. I intervju blir det uttrykt at IKT-samarbeidet fungerer godt og at kommunen no har kontroll på IKT-drift. Tidlegare var det knytt høg risiko til dette området i kommunen.

I spørjeundersøkinga blir det vist til at det er knytt risiko til kommunen sitt samarbeid i IKT Norhordland. Det blir vidare peika på at det er store kostnader involvert i dette samarbeidet og at det er viktige forvaltningsoppgåver som er sett ut av kommunen.

Revisjonen får opplyst at det ved eit tilfelle blei lagt ut personopplysningar på nettsidene til kommunen.

Det blir stilt spørsmål ved om kommunen er tilstrekkeleg gode på informasjonstryggleik og personvern når det gjeld arkivering av personopplysningar i tenestene på Helsetunet.

Det går fram av intervju at det er ein tilsett som arbeider med GDPR i kommunen, men at dette arbeidet ikkje er ferdigstilt.

IKT-reglementet for tilsette i Samnanger kommune sist blei revidert i 2010.⁸

HMT

- Manglande rutine
- Tryggleikstiltak

Det går fram i undersøkinga at kommunen manglar rutine for tryggleik for sine tilsette. Det blir vist til at personar til ei kvar tid kan henvende seg direkte til leiarar og andre på arbeidsplassen.

Det blir arbeidd med tryggleikstiltak for dei tilsette innan teknisk drift som arbeider ute i kommunen, og særskilt dei som arbeider med brøyting av vegar eller er på vedlikehaldsoppdrag til personar med psykiske lidningar. I tillegg har dei i samfunnsutviklingsavdelinga byrja å praktisere låste dører inn til avdelinga og to personar på oppdrag der det er nødvendig.

Verksemdsstyring, organisasjonskultur og internkontroll

- Risikovurderingar
- Bruk av kvalitetssystemet
- Ansvar
- Forbetringsarbeid
- Kultur i organisasjonen

Krav til kommunens internkontroll er styrka i ny kommunelov.

Kommunen brukar kvalitetssystemet, KF Kvalitet. Det blir fortalt at kvalitetssystemet er lite brukarvenleg og at det er utfordrande å finne fram i mappestrukturen. Det blir stilt spørsmål ved om dokumentmodulen i kvalitetssystemet blir nytta i einingane, då rutinar og liknande blir lagt inn på intranett.

- Mangelfull internkontroll og regeletterleving
- Avvik blir ikkje meldt og fanga opp
- Risiko for at rutinar ikkje er oppdatert i samsvar med regelverk

⁸ Kommunen sine heimesider: <https://www.samnanger.kommune.no/kommunal-organisasjon/planar-reglement-vedtekter-og-handboker/>

Delegering av mynde og ansvar	Det går fram av intervju at det er uklart for dei tilsette kven som har ansvar for kvalitetssystemet i kommunen. Det er vidare usikkert kven som har ansvar for å mellom anna revidere dokument i dokumentmodulen. Det var tidlegare sektorleiarane som hadde ansvar for å følgje opp dokumentmodulen og revidere mellom anna rutinar og retningslinjer, men etter omorganiseringa i kommunen har ikkje dette ansvaret blitt plassert.	- Risiko for at rutinar ikkje er kjend og ikkje blir etterlevd - Redusert tillit i befolkninga - Manglande effektivitet og målinnfriing - Dårleg arbeidsmiljø
	Det blir fortalt at det blir rapportert avvik i kvalitetssystemet, men at det mest sannsynleg er underrapportering av avvik i nokre av einingane	
	Det blir nemnt i intervju at einingsleiarane i Samnanger opplever å få lite hjelp og støtte frå stabsfunksjonane i kommunen t.d. når det gjeld og tilsetjingsprosessar.	
	Fleire av dei intervjuar viser til at den største utfordringa i Samnanger kommune er kulturen i organisasjonen. Det går fram at det blir arbeid bevisst med dette, mellom anna gjennom opplæringstiltak. Det blir vist til at utfordringa er større i nokre av einingane i kommunen.	
	Ein av dei intervjuar opplever at det er behov for ei aktiv leiing for å få gjennomslag for endringar i organisasjonen, då det har vore vist stor motvilje til forbetningsarbeid.	
	Undersøkinga viser at det er risiko for at oppgåver ikkje blir utført på grunn av at det er ei uklar delegering av mynde og ansvar. Det er i hovudsak den administrative delegeringa som ikkje i tilstrekkeleg grad er på plass. Det er heller ikkje sett i gang arbeid for å revidere dette, men det går fram av kommunen sin planstrategi at dette bør gjerast snarast råd. Det siste administrative delegeringsreglementet blei utforma i 2006 og er utdatert.	
	Kommunen skal i gang med å revidere delegeringsreglementet som omhandlar kommunestyret si delegering av mynde til rådmann. Dette skal vere ferdig handsama i 2020. Det blir fortalt at det er utfordrande å ha eit delegeringsreglement som er tilstrekkeleg, og vidare at det er knytt uvisse til kva oppgåver kommunestyret kan delegere til rådmann og ikkje. Denne problemstillinga blei til dømes aktuell då kommunen stengte ned skulane grunna Covid 19.	
	Kommunen har tidlegare gått til innkjøp av KF delegeringsreglement frå Kommuneforlaget, men dette blei eit for omfattande arbeid for kommunen å gjennomføre.	

Barnevern

- Barnevernssamarbeid
- Oppfølging
- Tilsynskrav i fosterheim

I årsmeldinga frå 2018 går det fram at barnevernsleiar i Arna i Bergen kommune melder om eit godt samarbeid med Samnanger kommune og dei ulike einingane.

Det blir fortalt i intervju at kommunen ikkje har ein fast struktur på oppfølginga av barnevernssamarbeidet, men at kommunen har tillit til barnevernsleiar i Arna.

I intervjuet blir det peika på at dei økonomiske rapporteringane for barnevernstenesta har vore for seine og at økonomisjef har vore nøyd til å etterspørje denne.

Det blir uttrykt at barnevernsområde er eit område politikarane har lite innsikt i, men at dette delvis kan skuldast teieplikta i tenesta.

Vidare går det fram i årsmeldinga at barnevernet får inn få meldingar. I følge tal frå KOSTRA har det kome bekymringsmeldingar om 2,6 % av innbyggjarar mellom 0-17 år i kommunen. I kommunegruppa er talet 4,3 %. KOSTRA-tala viser også at 2,6 % av barna (0-22 år) i Samnanger kommune har barnevernstiltak, samanlikna med 4,3 % i kommunegruppa.

I 2019 hadde Samnanger kommune NOK 7773,- i netto driftsutgifter til barnevernstenesta per innbyggjar mellom 0-22 år. Gjennomsnittet for kommunane i kommunegruppa var NOK 9334,-. Samtidig viser tal frå KOSTRA at Samnanger i 2019 brukte NOK 111 680,- per barn med undersøking eller tiltak. Gjennomsnittet for kommunegruppa var NOK 68 250,- per barn med undersøking eller tiltak.

Tal frå KOSTRA viser at det er 9,6 barn med undersøkingar eller tiltak per. årsverk i Samnanger. Talet for kommunegruppa er 17,3. Dette tyder på god bemanning.

Både årsmeldinga for 2018 og KOSTRA viser at sakshandsamingar når det gjeld oppfølging og undersøkingar blir gjort innan lovpålagte fristar. Samtidig viser tal frå BUFDIR at 66,7 % av tilsyna i fosterheim er ikkje oppfylt. Snittet for fylket er 14.1 %. ⁹

Det går vidare fram i intervju at kommunen vurderer å avslutte barnevernssamarbeidet med Bergen kommune og overta ansvaret for desse tenestene sjølve. Det skal etter planen leggjast fram politisk sak om dette hausten 2020.

- Manglande etterleving av regelverk
- Mål som ikkje blir nådd
- Barn som ikkje får sikre rettane sine

⁹ Henta frå: https://bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern_kommunemonitor/#/1242

Det har i 2019/2020 vore gjennomført ei ekstern gransking av barnevernssaker i kommunen. Granskinga omhandlar barnevernet i Samnanger kommune si handtering av tre spesifikke saker. Det går i rapporten fram alvorlege brot på barnevernlova og god forvaltningsskikk.

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med barnevern og helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse i 2016. I tilsynet blei det undersøkt om kommunen gjennom systematisk styring og leiing legg til rette for og følgjer med på at helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse oppfyller opplysningsplikt til barnevernet, at meldingar til barnevernstenesta blir handtert forsvarleg, at barnevernstenesta oppfyller plikt til å gi tilbakemelding til meldar, og om barnevern, helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse tilbyr og brukar individuell plan når barn og unge treng langvarige og koordinerte teneste. Det blei ikkje funne avvik frå lov eller forskrift i dette tilsynet.

Innkjøp

- Innkjøpssamarbeid
- Innkjøpskompetanse
- Ansvarsdeling

Regelverket for offentlege anskaffingar er komplekst og stillar strenge krav til innkjøpar. Det er slik ein ibuande regulatorisk risiko på området.

Det blei gjennomført forvaltningsrevisjon av innkjøp i kommunen i 2018, og det går fram i protokollar frå kontrollutvalet at kommunen aktivt følgjer opp tiltaka i denne.

Samnanger kommune inngår i eit innkjøpssamarbeid som består av fleire kommunar, statlege verksemdar, private sjukeheimar og Bergen kirkelige fellesråd. Innkjøpssamarbeidet blir leia av Bergen kommune. Samnanger nyttar ikkje E-handel.¹⁰

Det blir etterlyst ei innkjøpsavdeling i kommunen. Det blir vist til at det innan samfunnsutviklingsavdelinga er krevjande å utarbeide anbodsdokument og at fleire prosjekt har krav om utlysing på Doffin¹¹ og forenkla anbud.

Det går fram av kommunen sine nettsider at innkjøpsreglementet blei revidert i 2018.

- Brot på regelverk
- Kostnadseffektive innkjøp
- Økonomiske mislegheiter knytt til innkjøp

Økonomistyring og budsjetterrapportering

- Oppfølging av økonomi og budsjett i einingane
- Nytt økonomi- og lønssystem
- Nytt rapporteringssystem

Kommunen går over frå å bruke Agresso til å bruke Visma som økonomi- og lønssystem i 2020. Det blir i økonomiplan 2020-2023 vist til at dette vil vere eit stor og arbeidskrevjande prosjekt i første halvdel av 2020. Prosjektet har ei total kostnadsramme på NOK 1,8 millionar.

I økonomiplanen går det vidare fram at kommunen vil ta i bruk fleire nye digitale løysingar etter overgangen til Visma. Dette gjeld mellom anna

- Manglande budsjettoppfølging i einingane
- Kjennskap til nye system og verktøy

¹⁰ Innkjøpssamarbeidet Bergen kommune. <https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/innkjopssamarbeid/samarbeidspartnere>

¹¹ Database for offentlige innkjøp.

• Høg arbeidsbelastning • Utdatert økonomireglement	• digitale reiserekningar og utvida bruk av digitale timelister og integrasjonar mellom forsystem og økonomi- og lønssystemet. • Økonomireglement som ikkje er i samsvar med regelverk og rutinar

Det blir fortalt i intervju at arbeidsmengda for løns- og personalkontoret har vore høg i mange år, noko som har ført til manglande oppfølging av einingane. Einingane har gitt tilbakemelding på at dei har behov for meir oppfølging når det gjeld budsjettarbeid. Kommunen er våren 2020 i prosess med å tilsette ein ny rådgjevar som skal ha ansvar for budsjettoppfølging i einingane.

Kommunen er i prosess med å implementere eit nytt rapporteringssystem (*Framsikt*). Einingane har rapportert på budsjettoppfølging i dette systemet nokre månadar, og det har blitt gitt tilbakemeldingar på at dette fungerer godt.

Kommunen sitt økonomireglement blei sist revidert i 2002.

Berekraft, klima, miljø og beredskap

- Klimarekneskap
- Klimaplan
- Klimarisiko: ras og skred

I økonomiplanen 2020-2023 går det fram at klima og miljø vil vere eit særskilt satsingsområde for samfunnsutviklingsavdelinga i 2020. Eit mogelege tiltak som blir nemnt er miljøsertifisering av ein del av egedomsmassane i kommunen. Det blir vidare vist til at kommunen bør vurdere om tildelte midlar frå havbruksfondet skal setjast på berekraftsfondet frå 2021.

Kommunen er medlem i Klimapartner, og vil gjennom dette kunne legge fram klimarekneskap for 2020.

I kommunen sin planstrategi 2020-2023 blir det vist til at FN sine berekraftsmål skal ligge til grunn for alt dei gjer i kommunen. Berekraftsmåla som kommunen vurderer som mest relevant for deira arbeid er tatt med i folkehelserapport for kommunen 2019-2023.

Det går fram av økonomiplanen 2020-2023 at kommunen skal utarbeide ein plan for kva klimatiltak det skal brukast pengar på i 2020 og at midlar til dette skal hentast frå klimafondet. I intervju blir det fortalt at det etter planen skal leggst fram klimaplan i slutten av 2020.

Det blir vidare vist til at kommunen har utfordringar knytt til skred og ras, og at det er risiko for dødsfall knytt til dette. Kommunen har fått støtte frå Fylkesmannen til å rassikring etter at det gjekk to ras i kommunen i 2019.

- Klimarisiko
- Etterleving av FN sine berekraftsmål

3.2 Innbyggarservice

Eininga *Innbyggarservice* blei oppretta i 2020 og består av Servicesenteret, Nav Samnanger og Kulturavdelinga.

Servicesenteret har mellom anna ansvar for arkiv, ekspedisjon/publikumsmottak og politisk sekretariat.

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar / moglege konsekvensar	Risiko
Sosiale tenester - Sosialhjelp - Oppfølging av brukarar - Bustadsosial handlingsplan	I økonomirapporteringa for andre tertial 2019 går det fram at det har vore ei innstramming i regelverket rundt arbeidsavklaringspengar noko som har gitt kommunen auka utgifter til sosialhjelp. Det går fram av kommunen sin økonomiplan 2020-2023 at Samnanger har fått tilskot frå Fylkesmannen til tettare oppfølging av brukarar som treng ekstra støtte for å kome seg i arbeid. Kommunen viser til at prosjektet har gitt resultat og at utgiftene til sosial stønad har minka som følgje av prosjektet. Tal frå kommunebarometeret viser at gjennomsnittleg stønadslengde for mottakarar av sosialhjelp i kommunen mellom 18 og 24 år er 6,3 månader. Dette er høgare enn gjennomsnittet for kommunegruppa (3,9 månader). For mottakarane i kommunen som er mellom 25 og 66 år er gjennomsnittleg stønadslengde 5,7 månader (4,55 månader i kommunegruppa). 49 % av dei i kommunen som mottek sosialhjelp går over 6 månader på stønad, samanlikna med 30 % i kommunegruppa. 22 % går over 10 månader på stønad, mot 15,3 % i kommunegruppa. I kommunebarometeret går det fram at 18,9 % av innbyggjarane i kommunen som får sosialhjelp, har dette som hovudinntektskjelde. Dette er ein høgare prosentdel enn det som er gjennomsnittet for kommunegruppa (14,1 %) og også høgare enn gjennomsnittet for kommunar elles i Noreg (10,3 %). Tal frå kommunebarometeret viser at det i Samnanger er 3,85 årsverk til økonomisk rådgiving per 1 000 langtidsmottakarar av stønad. Gjennomsnittleg tal for Noreg er 7,2 årsverk. Fylkesmannen gjennomførte eit tilsyn med Nav Samnanger kommune i 2015. Tilsynet omfatta tenestene opplysning, råd og rettleiing og økonomisk stønad til unge mellom 17 og 23 år. Det blei i tilsynet avdekt manglar i styringa av tenestene og påpeikt to avvik. I intervju går det fram at kommunen har lukka desse avvika, og at det er oppretta ei rutineskildring i etterkant av tilsynet.	- Innbyggjarar får sosial stønad framfor å vere i arbeid - Ikkje tilstrekkeleg oppfølging - Kostnader for kommunen	

Det blir peika på at det er korte opningstider på Nav kontoret og dermed vanskeleg for innbyggjarane som er i arbeid å få tak i dei tilsette.

Kommunen sin bustadsosiale handlingsplan blei sist revidert i 2008.

Arkiv og innsyn

- Kompetanse
- Mangelfull dokumentasjon og rutinar
- Kapasitet

Arkivverket gjennomførte tilsyn med arkivhaldet i Samnanger kommune 20.05.2019. I tilsynet blei det funne fleire avvik, knytt til mellom anna arkivansvar, manglar i arkivplanen og mangelfulle dokumentasjon av og rutinar for elektroniske system, og for system og løysingar som er integrerte med sak- og arkivsystemet.

- Brot på regelverk
- Redusert tillit i befolkninga
- Tap av arkivmateriale

Samnanger kommune starta med fullelektronisk arkivering i sak- og arkivsystemet Websak i 2018.

I intervju blir det av fleire nemnt at det er utfordringar knytt til at tilsette i einingane ikkje har tilstrekkeleg kunnskap om lovar og regelverk knytt til arkivføring, og vidare dei skal Websak for å arkivere. Det går vidare fram det er utfordrande for Servicesenteret å få einingane til å følgje opp sine oppgåver i Websak knytt til arkivering.

I økonomiplanen 2020-2023 blir det peika på at arbeid knytt til arkiv, dokumentasjon, nye fagsystem, innsynskrav og nye elektroniske løysingar blir stadig meir omfattande, og dette merkast spesielt godt for servicesenteret. Det går fram i undersøkinga at kommunen får innsynsbegjæringar som tar opp mykje tid for dei tilsette. Det har i periodar vore dedikert ei heil stilling til dette arbeidet og nokre saker har hamna i rettssystemet.

3.3 Oppvekst

I Samnanger er barnehagane og skulane sjølvstendige einingar. I kommunen er det to kommunale og ein privat barnehage, ein barneskule og ein ungdomsskule.

Tabell 5: Identifiserte risikoområde knytt til oppvekstområdet

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Arbeidsmiljø i barneskulen - Arbeidsmiljø - Sjukefråvær - Vanskelege personalsaker	I økonomirapport for andre tertial 2019 blir det vist til at barneskulen har hatt fleire utfordringar i år og sjukemeldingar har ført til auka arbeidspress. I årsmeldinga frå 2018 går det fram at sjukefråværet var 7,26 % i 2018. Det går fram i intervju at barneskulen har hatt arbeidsmiljøutfordringar. Det blir peikt på at sjukefråværet kan skuldast dårleg arbeidsmiljø og vidare ytra bekymring for at det dårlege arbeidsmiljøet kan påverke kvaliteten på tenestene til elevane negativt. Kontrollutvalet har våren 2020 bestilt gjennomgang av eit varsel knytt til arbeidsmiljøet på barneskulen i kommunen. Det kan likevel vere deler av dette området som ikkje er omfatta av denne gjennomgangen som kan vere aktuelt å følgje opp med ein forvaltningsrevisjon. Til dømes korleis ein arbeider med arbeidsmiljø og vanskelege personalsaker. Det går fram at det er gjort leiarendringar i barneskulen i 2019.	- Dårleg arbeidsmiljø - Sjukemeldingar - Høg arbeidsbelastning	
Økonomistyring i barneskuleeininga - Ressursbruk sett opp mot tenestebehov - Kostbar drift - Får ikkje gjennomslag for innsparingar	I økonomirapportering pr. 2. tertial 2019 blir det opplyst at barneskulen har hatt fleire utfordringar som gjer at skulen ikkje vil klare å spare inn NOK 980 000,- som det blei budsjettet med i 2019. Det går fram at dette mellom anna skuldast sjukemeldingar. I følgje tal frå KOSTRA blei det i 2019 brukt NOK 141 876,- per elev i Samnanger, medan talet for Kostragruppe 2 er NOK 139 179,- per. Elev i grunnskulen (barneskulen og ungdomsskulen samla). I intervju blir det fortalt at drifta av barneskulen i Samnanger er kostbar og at ein brukar høgare summar pr. elev samanlikna med andre kommunar. I intervju blir det vist til at kommunen sine forsøk på å gjere innsparingar på barneskulen ikkje har ført fram. Vidare opplev politikarane at dei ikkje får eit godt svar når dei spør om kvifor drifta ved skulen er kostbar. I spørjeundersøkinga blir det peikt på at skulen opplever det som utfordrande å nå kommunen sine mål for eininga innanfor tildelte økonomiske rammer.	- Høge kostnader - Budsjettoverskridingar	

Vidare svarar ein tilsett i skulen «i verken stor eller liten grad» på spørsmål om eininga sine mål blir nådd.

Kvalitet i grunnskulen

- Tidleg innsats
- Resultat på nasjonale prøver
- Lærartettleik
- Kompetanse
- Fysisk skulemiljø

Samnanger kommune har to grunnskular: Samnanger barneskule og Samnanger ungdomsskule, Samnanger barneskule har eit elevtal på 203 elevar skuleåret 2019/2020, medan det går 79 elevar på Samnanger ungdomsskule dette skuleåret.

I følgje årsmeldinga frå 2018 er det manglar i undervisningskompetansen i norsk, engelsk og matematikk på ungdomsskulen. I kommunebarometeret blir det opplyst at 90% av lærarane oppfyller krava til undervisning på ungdomstrinnet. I kommunegruppa er talet 95%.

Tal henta frå UDIR viser at begge skulane er innanfor lærartettleiknorma skuleåret 2019/2020. Samnanger ungdomsskule har 2 ordinære undervisningsårsverk meir enn minstekravet i norm for lærartettleik på 8.-10. trinn, medan barneskulen har 0,8 fleire ordinære undervisningsårsverk enn minstekravet for 1.-4. trinn og 1,7 undervisningsårsverk meir enn minstekravet for 5.-7. trinn.

Samnanger kommune ligg under landsgjennomsnittet når det gjeld skulebidrag¹² på 1.-4.trinn. Resultatet dei siste 5 åra har variert mykje. Når det gjeld 5.-7. trinn har kommunen gått frå å ligge langt over landsnittet i fire år til å ligge rett under landssnittet dette skuleåret. Ungdomsskulen ligg rett under landsnittet og vore både over og under gjennomsnittet dei siste 5 år.

I folkehelse rapporten blir det kommentert at det er færre ungdomsskuleelevar i Samnanger som er nøgd med skulen dei går på enn landssnittet. Det går fram i folkehelse rapporten at kommunen trur at dette skuldast det fysiske miljøet, særleg uteområdet. Dette er også tema i årsmeldinga frå 2018, der det går fram at ein har fått løyvd midlar til dette arbeidet i budsjettet for 2019.

Tal frå kommunebarometeret viser resultat frå nasjonale prøvar dei siste fire åra. Det er 39% av elevane på 5. trinn som har resultat på lågaste meistringsnivå. Dette er noko svakare resultat samanlikna med kommunegruppa, der talet er 35,3%.

- Brot på regleverk
- Ikkje tilstrekkeleg kvalitet på tenestene

¹² Skulebidrag indikerer kor mykje skulen har bidratt til elevane si læring i dei grunnleggjande faga som blir testa på nasjonale prøvar på 5. trinn, 8. trinn og 10. trinn samanlikna med bidraget til elevar med tilsvarande elevbakgrunn på landsnivå.

Trygt og godt skulemiljø

- Nytt regelverk
- Trivsel

Det blei gjort endringar i opplæringslova frå 1. august 2017 (kap. 9 A) som mellom anna inneber skjerping av skulen og tilsette sine plikter når det gjeld å fange opp og undersøke tilfelle der det er mistanke om at ein elev ikkje har det trygt og godt på skulen.

I årsmeldinga frå 2018 går det også fram at ungdomskulen har hatt nokre utfordringar med det psykososiale skulemiljøet mellom anna på grunn av mobbing på nett.

Det er obligatorisk for alle elevar på 7. trinn og 10. trinn å delta på Elevundersøkinga kvar haust. Elevane skal her svare på spørsmål om trivsel, motivasjon, læring, vurdering for læring, medverknad, reglar på skulen og støtte frå lærar. Tal frå Elevundersøkinga viser at elevane i Samnanger er mindre fornøgd med eigen skulekvardag enn før, samanlikna med svara dei siste fem skuleåra. Særleg på indikatorane *motivasjon* og *fagleg utvikling* scorar skulane i Samnanger lågare enn før. Ein ser òg ei negativ utvikling for *vurdering for læring*¹³.

Vidare svarar 21,4 % av elevane på 7.trinn 2019/2020 i Samnanger at dei har blitt mobba på skulen enten av medelevar og/eller digitalt på skulen og/eller mobba av vaksne på skulen 2-3 gongar i månaden eller oftare. Talet for heile landet for skuleåret 2019/2020 er 7,1 %¹⁴.

I intervju går det fram at kommunen ynskjer å revidere plan for trygt og godt skulemiljø og gjere denne digitalt tilgjengeleg for dei tilsette. Administrasjonen ynskjer også å utarbeide ein felles plan for begge skulane. Det er uklart om dagens planar på begge skulane i kommunen er oppdaterte etter gjeldande regelverk.

- Barn og unge som ikkje opplever eit trygt og godt skulemiljø
- Brot på regelverk

Tilpassa opplæring og PPT¹⁵

- Tidleg innsats
 - Kvalitet
- Bemanning

Det blei gjort endringar i opplæringslova med verknad frå 1. august 2018 som stiller nye krav om tidleg innsats på 1.-4. trinn.

Det blei gjennomførte ein forvaltningsrevisjon av spesialundervisning og samarbeid med PPT i Samnanger i 2018, og kommunen har sett i gang prosessar i samsvar med tilrådingane,

- Brot på regelverk
- Ikkje tilfredsstillande oppfølging

¹³ Informasjonen er henta frå: <https://skoleporten.udir.no/rapportvisning/grunnskole/laeringsmiljoe/elevundersokelsen/samnanger-kommune?trinn=7&fordeling=2&sammenstilling=1&kjonn=a&orgaggr=a>. Tala er også omtala i folkehelse rapport for Samnanger kommune 2020-2023 – ein oversiktsrapport om tilstand og folkehelseutfordringar i kommunen.

¹⁴ Informasjon er henta frå: <https://skoleporten.udir.no/rapportvisning/grunnskole/laeringsmiljoe/elevundersokelsen/samnanger-kommune?trinn=7&fordeling=2&sammenstilling=1&kjonn=a&orgaggr=a>

¹⁵ GSI-tal om spesialundervisning er ikkje tilgjengelege for revisjonen på grunn av låg elevtal i kommunen.

I følge KOSTRA-tal frå 2019 blei det i Samnanger samla sett gjennomført 88,3 årstimar til spesialundervisning per elev med spesialundervisning. Talet for kommunegruppa er 148,7 timar.

Gjennomsnittet for mottakarar av spesialundervisning i åra mellom 2015-2018 på småtrinnet, mellomtrinnet og ungdomstrinnet viser at Samnanger scorar litt lågare enn kommune-Noreg på alle trinn. Tala samanlikna med kommunegruppa er følgjande:

- 7,4 % mottar spesialundervisning på småtrinnet i Samnanger, mot 6,5 % i kommunegruppa.
- 9,6 % mottar spesialundervisning på mellomtrinnet, mot 10,9 % i kommunegruppa
- På ungdomstrinnet er det like mange elevar som mottar spesialundervisning i Samnanger som i kommunegruppa (11,9%).

Tala over viser at delen elevar som får spesialundervisning er høgare på ungdomstrinnet enn på småtrinnet. Dette kan indikere ein risiko for at det ikkje er nok fokus på tidleg innsats.

I økonomiplanen går det fram at det er svært høg bruk av assistent/fagarbeidarar ved barneskulen. Samnanger barneskule har 20 pedagogar og 16 assistentar. I intervju går det fram at det i liten grad er spesialpedagogar som gjennomfører spesialundervisninga på skulane og at elevar med spesialundervisning i for liten grad får tilfredsstillande oppfølging.

Barnehage

- Barnehagealder
- Kapasitet og kompetanse
- Pedagognorma
- Sjukefråvær
- Minoritetsspråklege barn

Dei to kommunale barnehagane er organisert i ei eiga barnehageeining. I tillegg til drifta av barnehagane har eininga også ansvar for samordna barnehageopptak i kommunen (både for dei kommunale barnehagane og den private barnehagen på Ådland).

I tillegg til drifta av barnehagane har einingane også ansvar for barnehageopptaket i kommunen (både dei to kommunale barnehagane og den private barnehagen).

Dei to kommunale barnehagane har totalt 102 barn. Det er 35 tilsette og 2 lærlingar fordelt på 25,33 årsverk i dei kommunale barnehagane. Det er òg nokre barn i kommunen som går i barnehage i nabokommunar.

Ifølge kommunebarometeret er bemanninga i dei kommunale barnehagane i Samnanger litt over gjennomsnittet. Det er 5,4 barn per årsverk i grunnbemanninga i kommunale barnehagar, mot 5,2 i kommunegruppa. I private barnehagar er talet 5,8 i Samnanger og 5,3 i kommunegruppa. Vidare har 41 % at dei tilsette i dei kommunale barnehagane i Samnanger pedagogiske utdanning. Dette er om lag same som for landsgjennomsnittet.

- Ikkje tilstrekkeleg gode tenester

Tal frå UDIR viser at berre to av dei tre barnehagane i kommunen oppfyller pedagognorma¹⁶. Barnehagen som ikkje oppfyller pedagognorma er kommunal.

I Samnanger er det færre barn mellom 1-2 år som går i barnehage enn for kommunegruppa. 72,9 % av 1-2 åringar går i barnehage, samanlikna med 80,8% i kommunegruppa. I folkehelse rapporten for Samnanger kommune 2019-2023 går det fram at dette kan ha noko med kontantstøtta å gjere og at kommunen vurderer at dette ikkje er av noko betydning for utviklinga til barna.

Det går fram av kommunebarometeret at 82 % av barna i Samnanger har barnehageplass, mot 89 % i kommunegruppa. Det er også færre minoritetsspråklege barn (66 %) som har gått i barnehage i snitt dei siste fire åra, samanlikna med 80 % i kommunegruppa. Samtidig gjekk 88 % av minoritetsspråklege barn i barnehagen i 2018. Dette tydar på ei utvikling der stadig fleire minoritetsspråklege barn går i barnehagen.

Sjukefråværet i barnehagane var 12,46 % i 2018. I årsmeldinga frå 2018 blir det opplyst om at sjukefråværet i barnehagane var 12,46% i 2018.

Skulefritidsordning

- Ny nasjonal rammeplan
- Ferieavvikling

Utdanningsdirektoratet er i ferd med å utarbeide ein nasjonal rammeplan for skulefritidsordningane skal takast i bruk frå hausten 2021. Målet er å bidra til ei meir likeverdig skulefritidsordning i heile landet¹⁷.

I følgje Folkehelseoversikt 2019-2023 ligg Samnanger under landsgjennomsnittet når det gjeld talet på barn i SFO. Tala har gått nedover sidan 2015, med unntak av 2019, då ein såg ei auke.

I folkehelseoversikten går det vidare fram at talet på barn på SFO har minka. Det er få elevar frå 3. trinn og 4. trinn som går på SFO. Vidare går det fram at kommunen meiner at det er viktig for barn å gå i SFO.

I årsmeldinga frå 2018 går det fram at det er utfordrande å ha SFO ope i feriane på grunn av få barn, men også på grunn av bemanning ved avvikling av ferie.

• Manglande tenestetilbod

¹⁶ Informasjonen er henta frå: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/pedagognormen/>

¹⁷ Informasjonen er henta frå: <https://www.udir.no/utdanningslopet/sfoaks/nasjonal-rammeplan-for-sfo/>. I Stortingsmeldinga som ligg til grunn for rammeplanen går det fram at å heve kompetansen til dei tilsette burde vere ein del av kommunen sitt strategiske arbeid. Arbeidet med rammeplanen viser også til ein nasjonal evaluering av skulefritidsordningane gjennomført av NTNU Samfunnsforskning og Stockholmsuniversitet. Her går det mellom anna fram at foreldre med barn med særskilte behov er mindre fornøgd med tilbodet enn andre foreldre og at prosentdelen av tilsette med fagbrev som barne- og ungdomsarbeidarar har auka kraftig sidan 2002.

Tverrfagleg samarbeid om barn og unge

- Samhandling på tvers av tenester
- Einsemd blant unge

I årsmeldinga for 2018 går det fram at Forum for tverrfagleg samarbeid for barn og unge er eit viktig forum for kommunen. Her deltek helsesjukepleiar, politi, barnevern, PPT, einingsleiarane (rektor), kulturskulen og den tidlegare oppvekstseksjonen i administrasjonen. I tillegg har kommunen basegruppe der mellom anna sosiallærar, helsesjukepleiar, barnehage og SFO deltek. Basegruppa arrangerte mellom anna psykisk helse-dag i 2018.

Tal frå Ungdataundersøkinga viser at det blant ungdomskuleelevar i kommunen er stadig fleire som opplyser om at dei er mykje plaga med einsemd.

Det går fram av folkehelse rapporten at kommunen ynskjer å vere meir på offensiven når det gjeld førebygging av økonomiske skilnader for å ivareta alle barns behov.

Det går vidare fram i folkehelse rapporten at resultata på dei nasjonale prøvene (og andre pålagte prøver) er nasjonale kvalitetsindikatorarar for korleis situasjonen er i Samnanger kommune og at det er ein konsekvens av korleis samspelet mellom elev, foreldre, skule (leiar, lærarar, fagarbeidarar, fagorganisasjonar), skuleeigar, PPT, helsesjukepleiar, lege, kommunepsykolog, fysioterapeut, BUP, barnevern og Statped. Som tidlegare nemnd viser fleire av indikatorane i nasjonale kartleggingar (nasjonale prøver og Elevundersøkinga) at trivselen og skuleresultata til unge i Samnanger har gått nedover i Samnanger dei siste åra.

3.4 Samfunnsutvikling

Eining for samfunnsutvikling blei oppretta som ny eining med verknad frå 01.01.2020. Dei tidlegare einingane teknisk forvaltning drift og teknisk drift er avdelingar i den nye eininga. Eining for samfunnsutvikling har også ansvar for utbygging og investeringar og arbeid med næringsutvikling.

Tabell 6: Identifiserte risikoområde knytt til samfunnsutvikling

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Vatn og avløp - Gamle leidningsnett - Reservevassverk	Det går fram av økonomiplanen 2020-2023 at kommunen fekk pålegg om å etablere reservevassverk etter ein ROS-analyse og rapport frå Mattilsynet i 2019¹⁸. I rapporten frå Mattilsynet går det mellom anna fram at 58,2 % av innbyggjarane i Samnanger får vassforsyning frå kommunen. Det er utarbeidd plan for reservevassforsyning som var ferdigstilt i 2018. Økonomiplanen viser vidare til at vasskvaliteten og leveringskvaliteten i vassverket er høg. Kommunen har starta ei kartlegging av eksisterande vass- og avlaupsleidningar, og fokuset i 2020 blir å skifte vasskummar og hovudleidningar. Høgdebassenget i Nordbygda vil slutførast tidleg i 2020, og arbeidet med å få bygt ny vass- og avløpsleidning frå Indre til Ytre-Tysse blir vidareført. Det vil kome ein del nye abonnentar i samband med dette. Vidare er det lagt inn tiltak som vil gje ytterlegare nye abonnentar i økonomiplanperioden. Kommunen vil også vurder innføring av vassmålar. Det er behov for fornying og utviding av avløp i kommunen (årsrapport 2018). I 2018 var det ein del utfordringar med lekkasjar i vass- og avløpsnettet. Det vart ikkje fornya vassleidningar anna enn det lekkasjane medførte behov for. Data frå kommunebarometeret viser at 88 % av innbyggjarane er knytt til vassverk med god kvalitet når det gjeld pH-verdi, mot 87 % i kommunegruppa og 98 % i kommune-Norge. Samnanger har ganske mange stopp i kloakken per 100 km spillvatn-nett (16,7 mot 11 i kommunegruppa). Kommunen har ikkje fornya noko av spillvatn-nettet dei siste tre åra, mot 0,4 % i kommunegruppa viser data frå kommunebarometeret. Det blir også opplyst i kommunebarometeret at ingen innbyggjarar i kommunen er knytt til anlegg som overheld alle reinsekrav.	- Dårleg kvalitet i tenesta - Kvalitet på drikkevatn - Skader og kostnader knytt til leidningsbrot	

¹⁸ Status for drikkevannsområdet i landets kommuner. Oktober 2019. Mattilsynet

Næringsutvikling • Reiselivsaktivitet • Tettstad- og næringsutvikling • Arbeidsplassar	Eit av hovudmåla for planperioden 2020-2024 er å få auka fokus på samfunns- og næringsutvikling i kommunen. Samfunnsutviklingseininga ønskjer ei meir strategisk satsing i dialog med det politiske nivået, mellom anna gjennom eit «næringskvarter» i både formannskap og naturutvalet, der ein kan gje innspel på tiltak som kan gje ei ønska utvikling for kommunen. Det går vidare fram i økonomiplanen 2020-2024 at Samnanger ønskjer å få auka reiselivsaktivitet i kommunen med medlemskap i Visit Bjørnafjorden og samarbeid med Næringsshagen Hardanger. Det er mellom anna også ønskje om å koma vidare med tettstad- og næringsutvikling på Bjørkheim, og få til ein dialog med næringsdrivande om framtidens Samnanger. Det blir peika på viktigheita av å få etablert nye arbeidsplassar i kommunen. Vidare blir det nemnt at kommunen sitt historiske sentrum, Tysse, ikkje lenger fungerer som eit samlepunkt i kommunen, og at dette også skaper problem når det gjeld næring og tilflytting. Kommunen har mykje gjennomgangstrafikk utan at dei klarar å kapitalisere på dette i stor grad. Leiar for samfunnsutviklingseininga har 40 % av stillinga dedikert til å drive med næringsutvikling, men då det ligg andre store oppgåver til eininga, samtidig som eininga har lite kapasitet, blir dette arbeidsområdet skadelidande. I spørjeundersøkinga blir det vist til at eining for samfunnsutvikling har om lag 35 små og store prosjekt i tillegg til dagleg drift, fordelt på 6 årsverk. Det blir vidare nemnt at forventningane til resultat er høgare enn det er mogleg å levere. Det blir etterlyst ressursar til å hente inn ekstern kompetanse ved behov.	• Tapte inntekter til kommunen
Vedlikehald av kommunale bygg og vegar • Etterslep på vedlikehald • Klima og miljø	Kommunen har om lag 26 km kommunal veg, og det går fram av økonomiplanen at det er eit svært stor etterslep på vedlikehald av desse vegane. I 2020 er det sett av NOK 1 million til vedlikehald/opprusting av vegar. I økonomiplanperioden blir det lagt opp til 1 million kroner årleg til opprusting, rassikring og asfaltering. Kommunen viser vidare til at det er potensiale for meir effektiv utnytting av bygningsmassane og meir miljøvenleg ressursbruk. Målet er å bygge minst mogleg nytt, rehabiliter, fornye og utfase bygg som ikkje er framtidsretta. Det går fram at det i 2019 blei utarbeidd plan over vedlikehaldsbehovet til bygningsmassane som blei lagt fram for kommunestyret i juni 2019. Det er lagt inn ei auke i budsjett på NOK 400.000,- til vedlikehald og NOK 600.000,- til rehabilitering/investering. I spørjeundersøkinga blir det vist til at tildelt budsjett til vedlikehald av eigedommar ikkje står i forhold til samfunnsutviklingseininga sine faglege	• Verditap for kommunen • Trafikktryggleik • Brot på regelverk • HMT-risiko for tilsette og elevlar

	vrderingar og planar. I tillegg blir det opplevd at prioritering av vedlikehaldet skjer tilfeldig gjennom politiske enkeltsaker. Det blir kommentert at det ikkje er tilfredsstillande inneklima på ungdomskulen.	
Byggesak • Sakshandsaming • Service og rettleiing	Kommunen sine innrapporterte tal til KOSTRA viser at 6% av innvilga byggesaker i kommunen i 2019 skjedde gjennom vedtak om dispensasjon frå plan. Dette er under gjennomsnittet for kommunegruppa der talet er 19%. Tal frå KOSTRA viser at det blei behandla 52 byggesaker i Samnanger kommune i 2019. Undersøkinga viser at gjennomsnittleg sakshandsamingstid for byggesaker med 12 vekers frist har gått ned frå 18 dagar i 2018 til 2 dagar i 2019 og at kommunen handsamar byggesaker med 3 vekers frist i samsvar med fristen. Gjennomsnittleg sakshandsamingstid for desse sakene er 14 dagar. Det er ikkje rapportert inn tal for kor mange tilsyn for byggeverksemd som er unntatt søknadsplikt. I intervju går det fram at administrasjonen i stor grad prioriterer å sakshandsame byggesøknadar frå innbyggjarane og at det er ei oppleving av at sakshandsaminga innan byggesak blir gjort i samsvar med regelverket. Samtidig blir det opplyst om at kapasiteten i eininga er sårbar for store og komplekse byggjesaker, då dette tar mykje tid frå andre oppgåver.	• Brot på regelverk • Omdømmetap ved feil i sakshandsaming
Planarbeid • Utdatert planverk • Kapasitet	Kommunen har utarbeidd ein kommunal planstrategi 2020-2023. I denne strategien går det fram behov for revidering av mellom anna desse planane innan Samfunnsutviklingseininga: • Kommunen sin energi og klimaplan som var utarbeidd i 2010. • Kommuneplanen sin samfunnsdel blei utarbeidd i 2007 og var gjeldande til 2017. • VA-norm. Utarbeidd i 2016. Revisjonen får fortalt at samfunnsutviklingseininga ikkje har nok tilsette til å klare å innfri den lovpålagt plansyklusen. Risikoen for brot på lover og regelverk er høg og kommunen har allereie brote fristar på dette området. Det er god kompetanse på eininga – 3 av 5 tilsette har mastergrad – men dei manglar kapasitet til å få revidert planarbeidet. Det blir peika på at arbeidsoppgåvene som blir tildelt eininga på generelt nivå ikkje står i forhold til bemanninga.	• Brot på regelverk • Omdømmetap • Redusert tillit i befolkninga

Investeringsprosjekt • Prosjektstyring • Framdrift og økonomistyring • Kapasitet • Plan for gjennomføring	I tilsendt oversikt over budsjetterte investeringar i Samnanger kommune går det fram at det er planlagt investeringar på til saman over NOK 64,4 millionar i perioden 2020-2023. Frå KOSTRA går det fram at brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter i Samnanger er på 21%. Dette er høgare en gjennomsnittet i kommunegruppa som ligg på 14,7%. Nokre av dei største investeringane dei komande åra er: • I perioden 2020-2023 er det satt av til saman NOK 15 millionar til renovering av vatn og avløp • Det er også satt av 6 millionar til Tysse Vassverk • I perioden 2020-2023 er det satt av til saman NOK 5 millionar til renovering av kommunale vegar. I datainnsamlinga går det fram at økonomiavdelinga i større grad ynskjer å vere involvert i store byggeprosjekt i kommunen for å sikre god økonomistyring, men at det på noverande tidspunkt ikkje er kapasitet til det.	• Forseinkingar i gjennomføring av prosjekt • Budsjettoverskridingar • Utilstrekkeleg kvalitet
Kontrakts- og leverandøroppfølging • Kapasitet og kompetanse • Uføresett kostnader • Tidsplanar for gjennomføring	I intervju blir det stilt spørsmål ved kommunen sin leverandøroppfølging. Det blir vist til prosjekt der kostnadane har blitt vesentleg høgare enn det som blei vedteke i budsjett. Det blir uttrykt bekymring for om prosjekt i stor nok grad blir kvalitetssikra undervegs og om administrasjonen har kontroll over kostnadane i gjennomføringsprosessen. Vidare blir det kommentert at det er manglande leverandøroppfølging i eininga for samfunnsutvikling, og at dette truleg skuldast manglande kapasitet i eininga. Det blir også kommentert at prosjekta som blir politisk vedtatt verken har tilstrekkeleg med ressursar eller ein realistisk tidsplan for gjennomføring.	• Forseinkingar i gjennomføring av prosjekt • Budsjettoverskridingar • Brot på regelverk

3.5 Helse, pleie og omsorg og tenester for funksjonshemma

Det er tre einingar innanfor området helse- og omsorgstenester i Samnanger kommune:¹⁹

- Eininga for helse med ansvar for legeteneste, fysioterapiteneste, jordmorteneste, helsestasjon/helsesjukepleiarteneste, psykiiriteneste og kommunepsykolog.
- Pleie og omsorgseininga med ansvar for sjukeheimen og heimetenester
- Eining for tenester for funksjonshemma

Det er ein tilsett i 60 % stilling som sakshandsamar søknadar innan pleie og omsorg, helse og psykiske helsetenester. Det er leiande psykiatrisk sjukepleiar som fattar vedtak innan psykisk helsetenester.

Tabell 7: Identifiserte risikoområde knytt til helse og sosial

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Heimetenester og eldreomsorg • Heimebuande med demens • Tryggleiksalarmar • Heimetenesta • Sjukefråvær i eininga	Talet for brukarar av heimetenestene i Samnanger har i følge årsmeldinga for 2018 auka frå 76 brukarar i 2014 til 96 brukarar i 2018. Vidare går det fram at kommunen har hatt utfordringar med å rekruttere fleire sjukepleiarar og at mangel på dette har ført til meir overtidsbruk i 2019²⁰. Frå 2020 er det lovpålagt å tilby eit dagaktivitetstilbod for heimebuande med demens. I kommunebarometeret går det fram at om lag 43 % av heimebuande med demens har vedtak om dagtilbod. Dette er høgare enn dei fleste andre kommunar som har rapportert inn tal om dette til kommunebarometeret, inkludert kommunegruppa kor 28 % av heimebuande eldre har vedtak om dagtilbod. I kommunebarometeret blir det opplyst at kvar mottakar av heimesjukepleie mottek 4 timar i veka. Dette er noko lågare enn kommunegruppa, der talet er 5,5 timar i veka. I 2018 var sjukefråværet i heimetenesta 10,79 %. I årsmeldinga 2018 går det fram tiltak som for å få lågare sjukefråvær, som til dømes oppfølgingssamtalar. Tiltaka blei også stadfesta i intervju, der det også gjekk fram at HR-leiar har gjennomført leiaropplæring for å få ned sjukefråværet.	• Risiko for brot på regelverk • Mangelfulle tenester • Høge utgifter til vikar	
Pleie og omsorg • Skjerma plassar • Utfordrande brukarar • Sakshandsaming	Samnangerheimen har 25 institusjonsplassar, eit eige institusjonsskjøkken og treningssal for rehabilitering. I 2018 blei det gjennomført ein organisasjonsgjennomgang for institusjonstenesta. På Samnangerheimen	• Mangelfulle tenester • Brot på regelverk • Høg ressursbruk	

¹⁹ Heimetenesta og sjukeheimstenesta blei slått saman til ei eining i 2020.

²⁰ Samnanger kommune – saksframlegg arkivsaksnr. 19/418 – økonomirapportering pr. 2. tertial 2019

vart alle oppgåver og rutinar gjennomgått og ut frå desse har det blitt laga forslag til endring og effektivisering.

I følgje økonomirapportering pr. 2. tertial 2019 er kommunen i dialog med Austevoll og Haukeland samhandlingsavdeling for å leige ut plassar på Samnangerheimen for å betre ein pressa økonomisk situasjon.

I tal frå kommunebarometeret går det fram at 92 % av dei som bur på sjukeheim i Samnanger har omfattande hjelpebehov. Dette er høgare enn kommunegruppa der talet er 82 %. Dette indikerer at det ikkje er mange på institusjon som kunne budd heime og mottatt bistand der, noko som er i tråd med reforma «leva heile livet», der ein ynskjer å legge til rette for at eldre skal bu heime lengre²¹.

Samnanger har ein relativt lav prosentdel av brukarar med korttidsopphald på sjukeheimen: 11,1 % av brukarane er inne på korttidsopphald, mens talet i kommunegruppa er 17 %.

Samnanger kommune har ein middels prosentdel skjerma sjukeheims plassar. 42 % av eldre bebuarar over 80 år på institusjon har plass i skjerma eining, mot 47 % i kommunegruppa.

I følgje økonomirapporteringa pr. 2 tertial i 2019 har sjukeheimen har hatt fleire pasientar der har vore nødvendig med tre tilsette i stell og i møte med pasienten på grunn av fysisk og psykisk utagering. Det har i tillegg til auka bemanning vore sett i verk tiltak som skjerming av pasientar, kursing og kompetanseheving av tilsette m.m. Det går vidare fram at mange av dei tilsette har opplevd situasjonen som krevjande. Situasjonen gjer det også utfordrande å halde seg innanfor dei økonomiske rammene som blir gitt.

I spørjeundersøkinga går det fram at innbyggjarane har opplevd å få avslag om plass på sjukeheimen i kommunen utan at avslaget har vore godt grunngjeve.

I følgje kommunebarometeret har Samnanger kommune 5,3 mottakarar av BPA²², støttekontakt og omsorgslønn per 1 000 innbyggjarar. Dette er lågare enn kommunegruppa, der talet er 14,1.

Ein forvaltningsrevisjon innan pleie og omsorg kan ta for seg fleire av dei nemnte utfordringane eller det kan gjennomførast eigne forvaltningsrevisjonar innan bestemte tema/delar av tenestene.

²¹ Det går fram i framlegg til kommunal planstrategi 2020-2023 at planen for «Leva heile livet» i Samnanger kommune skal ferdigstillast i 2020.

²² Brukarstyrt personleg assistanse

Rus og psykisk helse	I folkehelse rapporten går det fram at ein har færre pasientar med psykiske symptom og lidningar i Samnanger kommune enn i resten av Hordaland og samanlikna med gjennomsnittet for landet.	• Manglande planar • Mangelfullt tilbod til personar med utfordringar knytt til rus og/eller psykisk helse
	Utifrå rapporterte tal til KOSTRA går det fram at kommunen ligg over eller om lag likt gjennomsnittet for kommunegruppa når det gjeld personar med vidareutdanning innanfor psykisk helsearbeid (9,7 i Samnanger og 9,6 i kommunegruppa) og psykiatrisk sjukepleiar (8 i Samnanger og 5,9 i kommunegruppa) per. 10.000 innbyggjar.	
	Kommunen ligg under snittet for tilsette med vidareutdanning i rusarbeid. I følgje KOSTRA-tala har Samnanger ingen tilsette med denne fagbakgrunnen, medan gjennomsnittet for kommunegruppa er 2,8 per. 10 000 innbyggjarar.	
	I intervju blir det opplyst at om det er to tilsette i til saman eit årsverk innanfor rus og psykiatri i Samnanger.	
	Det er fleire kategoriar innan psykisk hels og rus i KOSTRA der Samnanger ikkje har rapportert inn tal. Dette gjeld mellom anna andel nyinnflytta med psykiske problem.	
	I framlegg til kommunal planstrategi 2020-2023 går det fram at rus- og psykiatriplan for Samnanger kommune blei vedteken i 2007 og at kommunen ikkje har utarbeidd ein handlingsplan retta mot sjølv mord. Kommunen har som mål å ferdigstille begge desse planane i 2020.	
	Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med barnevern og helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse i 2016. I tilsynet blei det mellom anna undersøkt om psykisk helse tilbyr og brukar individuell plan når barn og unge har behov for langvarige og koordinerte tenester. Det blei ikkje funne avvik frå lov eller forskrift i dette tilsynet	
Helsestasjon og skulehelseteneste • Tenestetilbod i samsvar med føringar og regelverk • Oppfølging av barn og ungdom	Helsestasjons- og skulehelsetenesta er pålagt nye oppgåver i forskrift og nasjonale faglege retningslinjer frå 2017, med fleire oppgåver som skal gjennomførast i helsestasjons- og skulehelsetenesta. I kommunebarometeret går det fram at Samnanger kommune brukar NOK 7320,- til førebygging, helsestasjon og skulehelseteneste per innbyggjar mellom 0 og 5 år. Snittet for kommunegruppa er NOK 12424,-.	• Mangelfull etterleving av nasjonale føringar • Brot på regelverk • Mangelfullt tilbod
	Tal frå KOSTRA viser at 62 % av barna i kommunen i 2019 er undersøkt ved 2-årsalder (93,5 % i kommunegruppa), og at 80 % av barna har gjennomført undersøking på 1. trinn (om lag 90 % i kommunegruppa). Kommunen ligg også lågare enn gjennomsnittet for kommunegruppa i rapporterte tal knytt til andel barn som har gjennomført helseundersøkingar ved 4-årsalder	

I årsrapporten for 2018 går det fram at kommunen etablerte helsestasjon for ungdom (HSU) på biblioteket i mai 2018, men at tilbudet ikkje blei starta opp grunna permisjon. Det blir fortalt at HSU no er starta opp.

I intervju blir det opplyst om at helsesjukepleiarane ein dag i veka har arbeidsstad ved skulane i kommunen.

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med barnevern og helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse i 2016, der det mellom anna blei undersøkt om helsestasjons- og skulehelsetenesta etterlever opplysningsplikta til barnevernet og om tenestene tilbyr og brukar individuell plan når barn og unge har behov for langvarige og koordinerte tenester. Det blei ikkje funne avvik frå lov eller forskrift i dette tilsynet.

Tenester til utviklingshemma

- Nytt bufellesskap
- Budsjett
- Oppfølging
- Kompetanse
- Habilitering

Samnanger kommune har nyleg ferdigstilt eit nytt bufellesskap for utviklingshemma – Skottabakken bufellesskap. Det blir i intervju opplyst om at brukarane flytta inn i mars 2020.

I Økonomirapporteringa pr. 2 tertial 2019 går det fram at det tenesta skulle spare inn 550 000 kroner, men at kommunen, mellom anna grunna nye reglar for løn til avlastar, ikkje kjem til å nå budsjettet.

I datainnsamlinga blir det stilt spørsmål ved om oppfølginga av dei psykisk utviklingshemma i kommunen er god nok.

I årsmeldinga for 2018 går det fram at dei tilsette innanfor helse og omsorg har hatt høve til å søke på kompetanseheving innan rehabilitering og habilitering.

- Mangelfulle tenester
- Brot på regelverk
- Høg ressursbruk

4. Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap

På bakgrunn av innsamla og analysert informasjon, presenterer vi i denne seksjonen risikoar knytt til selskapa der kommunen har eigarskap. Vurderinga er gjort med særleg fokus på følgjande forhold:

- risiko for at selskapet ikkje driv i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader,
- risiko for at selskapet ikkje driv i samsvar med lover og reglar og på ein økonomisk forsvarleg måte.

I tillegg til ei konkret risikovurdering vil det også vere viktig å vurdere selskapa ut i frå kor vesentlege dei er for kommunen (vesentleganalyse). To overordna perspektiv kan leggjast til grunn for ei slik vurdering:

- fokus på brukarperspektivet/samfunnsnyttan
- fokus på økonomiske interesser for kommunen

På bakgrunn av desse forholda har revisjonen utleia følgjande kriterium for vesentleganalysen, som kan vere til hjelp når kontrollutvalet skal prioritere kva selskap som skal vere gjenstand for forvaltningsrevisjon:

1. selskap der det er avdekka moglege risikoforhold
2. selskap med berre offentleg eigarskap
3. selskap som har eit samfunnsmessig ansvar
4. selskap som har direkte tenestetilbod til kommunen sine innbyggjarar
5. selskap som leverer verksemdskritiske tenester til kommunen
6. selskap som er heileigd av kommunen
7. selskap der kommunen har omfattande eigarinteresser i tal aksjar (fleirtal) eller stor økonomisk del av aksjekapitalen
8. økonomisk gevinst/tapspotensiale for kommunen
9. etikk og omdøme

Samnanger kommune har eigarinteresser i fire selskap saman med andre kommunar og/eller fylkeskommunar, og i to selskap med innslag av private eller statlege aktørar på eigarsida. Selskapa/samarbeida vil bli presentert i tabellar under. Informasjonen i tabellane er i hovudsak basert på opplysningar henta frå Bisnode Smartcheck, Proff, kvart enkelte selskap sine nettsider, oversendt dokumentasjon frå kommunen og informasjon som er kome fram i undersøkinga. Der det har kome fram opplysningar som tyder på at det er risiko knytt til eigarskapet eller drifta i selskapet, vil dette kommenterast. Det vil òg bli kommentert om det dei siste åra har blitt gjennomført selskapskontroll av selskapet, og – der det er relevant – om eventuelle kommunesamanslåingar blant andre eigarar har vesentlege konsekvensar for enten selskapet eller for eigarskapet til Samnanger kommune.

Selskapa blir presentert i to tabellar. Den første inneheld selskap som kommer inn under kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Dette er aksjeselskap og interkommunale selskap som er heileigd av kommunen eller eigd saman med andre kommunar og/eller fylkeskommunar. Desse selskapa har Samnanger kommune full innsynsrett i og kan gjennomføre forvaltningsrevisjon og eigarskapskontrollar av.

Den andre tabellen inneheld oversikt over selskap der kommunen har eigarskap, men som ikkje kjem inn under innsynsretten etter kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Dette er ofte aksjeselskap med innslag av private eller statlege eigardeler eller samvirkeføretak. Kommunen kan likevel gjennomføre avgrensa forvaltningsrevisjonar og eigarskapskontrollar, t.d. med omsyn til i kva grad selskapet opptre i tråd med eigarane sin intensjon, om val og opplæring av styrerepresentantar skjer etter kommunen sine reglar og rutinar, om rapporteringa frå selskapet samsvarar med retningslinjer mv. Kontrollutvalet kan også be styret i eit selskap om å få fullt innsyn dersom det er ønskjeleg å gjere fullverdig forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll.

4.1 Selskap som er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10

Vann vest AS	
Selskapet sitt føremål Eigardel: 5,55 %	Vann vest skal fremje samarbeid og kompetanseutvikling gjennom å utføre og leggje til rette for erfaringsutveksling, opplæring og informasjonsverksemd. Verksemda skal utføre og formidle tenester, knytt til vass- og avlupsverksemd, som til dømes bistand til drift, kvalitetssikring, vassmiljø og beredskap. Verksemda kan inngå samarbeidsavtalar med, eller delta i, andre føretak i den grad dette er føremålstenleg.
Nøkkelpunkt	Vann vest AS er eigd av 17 kommunar på vestlandet, alle med lik eigardel (5,55 %). Det blir opplyst i undersøkinga at Vann Vest AS tar over verksemda til Driftsassistansen i Hordaland – vann og avløp IKS.
- Omdøme - Samfunnsansvar - Delt offentlig eigarskap - Registrert i 2019 og tek over verksemda til Driftsassistansen i Hordaland IKS	Selskapet blei stifta 2019, og det føreligg følgeleg ikkje rekneskap som er rapportert inn til Brønnøysundsregisteret
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	Ikkje tilgjengeleg
Interkommunalt arkiv i Hordaland IKS	
Selskapet sitt føremål Eigardel: 3,4 %	Selskapet sitt føremål er å arbeide for at for at verdifullt arkivmateriale i deltakarkommunane blir tatt vare på og sikra som informasjonskjelder for samtid og ettertid, og gjort tilgjengeleg for offentlig verksemd, forskning og andre administrative og kulturelle føremål, jf. arkivlova § 6. 2.
Nøkkelpunkt	Verksemda er eigd av 20 kommunar i tidlegare Hordaland fylke.
- Omdøme - Samfunnsansvar	Siste innsendte årsregnskap til Brønnøysundsregisteret var i 2005, og revisor har ikkje hatt tilgang til nyare rekneskap.
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	Ikkje tilgjengeleg
BIR AS	
Selskapet sitt føremål Eigardel: 0,88 %	BIR AS er eit av Noreg sine største renovasjonsselskap, og er ansvarleg for avfallshandsaminga til over 356 600 innbyggjarar i BIR sine sju eigarkommunar. Selskapet tilbyr også avfallsløysingar for næringslivet.
Nøkkelpunkt	Føremålet til verksemda er å eige og forvalte selskap som skal syte for innsamling, transport og behandling av hushaldnings- og næringsavfall. Verksemda kan også etablere innsamling, transport og behandling av produksjons-, nærings- og farleg avfall.
- Omdøme - Vesentlege verdier - Direkte tenestetilbod til innbyggjarane - Delt offentlig eigarskap	BIR AS er eigd av sju kommunar og Bergen kommune er største eigar med 80 % av aksjane. Nøkkeltala viser at BIR AS har ein stabilt høg eigenkapital og stigande inntekter. Resultatet har også vore stigande dei siste tre åra, men nøkkeltala kan indikere at likviditeten er svak. BIR har følgjande dotterselskap som fell under §§ 23-6 og 24-10: BIR Nett AS (100 %)

BIR AS

- BIR Avfallsenergi AS (100 %)
- BIR Transport AS (100 %)
- BIR Privat AS (100 %)
- BIR Bedrift AS (100 %)
- WasteIQ AS (100 %)
- Møllendalsveien 31 AS (100 %)
- Conrad Mohrs Veg 15 AS (100 %)
- Møllendalsveien 40 AS (100 %)

Verksemda har også eigardelar i BKK Varme AS (49 %) som ikkje er omfatta av §§ 23-6 og 24-10

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2018	2017	2016
Eigenkapital	222 339	221 295	213 402
Inntekter	190 360	189 149	180 897
Resultat før skatt	39 621	29 834	21 694
Likviditet	0,85	0,86	1,01
Soliditet	9,3 %	9,9 %	10,52 %

Kommunekraft AS**Selskapet sitt føremål**

Eigardel: 0,31 %

Kommunekraft AS blei stifta i 1993 med formål om å formidle kraft på vegner av aksjonærkommunane til best moglege kommersielle føresetnader i marknaden. Kommunekraft AS er eigd av 125 kommunar, 7 fylkeskommunar og Landssamanslutninga av vasskraftkommunar (LKV).

Nøkkelpunkt

Føremålet til Kommunekraft AS er å formidle aksjeeigaranes disponible kraft, medrekna konsesjonskraft, og drive anna verksemd knytt til slik formidling.

- Omdøme
- Delt offentleg eigarskap
- Samfunnsansvar

Største eigar i verksemda er Landssamanslutninga av vasskraftkommunar med 188 aksjar (over 50 % eigardel), medan kommunane og fylkeskommunane eig ein aksje kvar (om lag 0,3 %).

Verksemda har stort sett hatt ein stabil økonomi dei siste tre åra, mellom anna med jamn eigenkapital og jamne inntekter. Kommunekraft AS hadde negativt resultat i 2017.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2018	2017	2016
Eigenkapital	1 923	1 770	1 955
Inntekter	2 068	2 057	2 548
Resultat før skatt	154	-185	68
Likviditet	16,62	12,79	3,34
Soliditet	94,22 %	92,67 %	71,85 %

4.2 Selskap som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10

Hardanger AKS AS (Storholmen VTA AS)

Selskapet sitt føremål
Eigardel: 9,6 %

Hardanger AKS er ei vekst- og attføringsverksemd som tilbyr produkt og tenester utført av personar som har behov for tilrettelagt arbeid og arbeidstrening.

Nøkkelpunkt

Verksemda sitt samfunnsoppdrag er å tilby arbeid for personar med nedsett arbeidsevne, samt tilby hjelp til personar som har utfordringar med å få seg fast arbeid. Det er om lag 70 personar som har sitt daglege arbeid i verksemda. Det er til ei kvar tid om lag 20 personar som får tilbod om kvalifisering til ordinært arbeid eller avklaring av arbeidsevne. Verksemda tilbyr også språktrening for flyktningar gjennom språkpraksis.

Alt overskot skal bli i verksemda og koma attføringsverksemda til gode.

Største eigar i verksemda er Kvam herad med 45,5 % av aksjane, Vestland fylkeskommune er nest største eigar med 36,4 % aksjane. Samnanger kommune eig 9,6 % av aksjane i selskapet. Kvam og Jondal NFU har også eigardelar.

- Omdøme
- Samfunnsansvar
- Direkte tenestetilbod til innbyggjarane
- Delt eigarskap med private aktørar

Nøkkeltala viser at drifta av selskapet har vore varierende dei siste tre åra. I 2016 hadde verksemda negativ eigenkapital, gjekk i underskot og hadde negativ soliditet. I 2017 betra økonomien seg noko og verksemda fekk positive tal igjen, men i 2018 hadde verksemda igjen negativ soliditet og gjekk med underskot.

I undersøkinga går det fram at det har vore utfordringar knytt til leiinga av Hardanger AKS. Det blir vist til at Kvam herad har tatt ansvar for å handtere desse utfordringane, og at Samnanger kommune har fått god informasjon om status i dette arbeidet.

Kvam herad og Hordaland fylkeskommune gjennomførte ein selskapskontroll av verksemda i 2016, der det blir vurdert at verken eigarar, styret eller den daglege leiinga av selskapet har sørga for tilstrekkeleg styring og kontroll av selskapet. Det blir vist til at Kvam herad har sett i gong prosessar for å formalisere oppfølginga av selskapet.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2018	2017	2016
Eigenkapital	-118	318	-976
Inntekter	15 990	19 235	19 028
Resultat før skatt	-436	389	-428
Likviditet	0,96	1,37	0,86
Soliditet	-0,81 %	2,01 %	-5,86 %

Hardangervegen AS

Selskapet sitt føremål
Eigardel: 0,548 %

Hardangervegen AS blei stifta i 1998 og er ein interesseorganisasjon. Organisasjonen har som føremål å arbeide aktivt for utvikling av planer for, og realisering av, ein mest mogleg kort og effektiv vegstrekning mellom Odda og Bergen via Folgefonntunnelen og Jondalstunnelen. I tillegg arbeidar selskapet for ei best mogleg kopling av vegen mot dei andre stamvegnetta både mot øst og i vest. Selskapet har høve til å delta i og/eller arbeide saman med andre selskap med tilsvarande føremål.

Nøkkelpunkt

- Omdøme
- Delt eigarskap med private aktørar

Hardangervegen AS er eigd av fleire private aktørar og nokre kommunar. Tidlegare Odda og Jondal kommune er dei største eigarane i selskapet.

Hardangervegen AS			
Nøkkeltala viser at verksemda si økonomi har vore stabil dei siste åra.			
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2018	2017	2016
Eigenkapital	146	141	137
Inntekter	35	34	31
Resultat før skatt	5	4	1
Likviditet	7,95	9,88	14,8
Soliditet	87,43 %	89,24 %	92,57 %

4.3 Føretak, samarbeid og foreiningar

Kommunale føretak, vertskommunesamarbeid, stiftingar og foreiningar er ikkje omfatta av regelverket om eigarskapskontroll eller forvaltningsrevisjon i selskap. Kommunale føretak og vertskommunesamarbeid er omfatta av ordinær forvaltningsrevisjon. Vi har likevel laga ei samla liste under for ulike samarbeid/interesser til kommunen:

Ulike typar interkommunale samarbeid:

- IKT Nordhordland kommunalt oppgåvefellesskap (4.3 %)
- Felles landbrukskontor med Bjørnafjorden og Tysnes (vertskommunesamarbeid med Bjørnafjorden som vertskommune)
- Felles brannsjef med Bergen brannvesen (vertskommunesamarbeid med Bergen kommune som vertskommune)
- Samarbeid om Krisesenter for Bergen og omegn (vertskommunesamarbeid med Bergen kommune som vertskommune)
- Samarbeid med kommunane Kvam, Eidfjord, Ullensvang, Ulvik, Voss og Vaksdal om kontroll med sals- og skjenkeplassar (vertskommunesamarbeid med Kvam kommune som vertskommune)
- Innkjøpssamarbeid med Bergen kommune
- Barnevernssamarbeid med Bergen kommune
- Legevaktsamarbeid med Bjørnafjorden kommune
- Kjøp av feie- og tilsynstenester frå Bergen kommune
- Veterinærsamarbeid med Fusa og Tysnes kommune
- Felles samarbeid med Bjørnafjorden kommune om kols- og diabetestjenester
- Skatteoppkrevgjartenester med Kvam herad
- Midthordland kompetanseregion (Samarbeid mellom kommunane Austevoll, Bjørnafjorden, Samnanger, Tysnes og Vaksdal)

Andre:

- Hurdalssenteret (Samnanger har ein aksjepost, senteret er eigd av Blindeforbundet)
- Bergen og omland friluftsråd
- Invest in Bergen (næringsutviklingsprogram)
- KLP eigenkapitalinnskot

5. Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde

Basert på analysane og funna knytt til selskapa der Samnanger kommune har eigarskap (kapittel 4), presenterer vi i dette kapitlet vurderingane av kor i Samnanger kommune si eigarskapsforvaltning det er risiko for at kommunen ikkje utøver tilstrekkeleg kontroll med selskapa i samsvar med etablerte normer for god eigarstyring og selskapsleiing, både overordna sett og for enkelte selskap der kommunen har eigarinteresser.

Typiske risikoområde som blir undersøkt og vurdert i ein eigarskapskontroll inkluderer system og rutinar for oppfølging av eigarskap, rutinar for val av styrerepresentantar, opplæring av styrerepresentantar og rapportering til kommunestyret.

Dersom ein gjer forvaltningsrevisjon i eit selskap (sjå kap. 4) vil ein også kunne slå denne saman med ein eigarskapskontroll, ved å legge til desse problemstillingane i forvaltningsrevisjonen.

Dei identifiserte risikoområda/-selskapa er sett opp i uprioritert rekkjefølgje. Det er kontrollutvalet som til slutt skal vurdere og prioritere dei ulike områda, og avgjere val av og rekkjefølgje for eigarskapskontrollane i planen som blir lagt fram for kommunestyret.

Tabellen under viser identifiserte risikoområda/-selskap knytt til kommunen si eigarskapsforvaltning. Vi tar atterhald om at ikkje all informasjon som kjem fram er verifisert.

Tabell 8: Identifiserte risikoområder knytt til kommunen si eigarskapsforvaltning

Område/selskap	Eigardel	Observasjonar	Risikoområde
Overordna eigarskapsforvaltning i kommunen Eigarskapsmelding	IA	Kommunen skal etter ny kommunelov utarbeide eigarskapsmelding som vedtakast av kommunestyret minst ein gong i valperioden (§ 26-1). Det går ikkje fram av undersøkinga at Samnanger kommune har utarbeidd eigarskapsmelding. Det går heller ikkje fram av kommunen sin planstrategi at dette er planlagt utarbeidd. Det blir etterlyst at styrerepresentantar rapporterer eller melder tilbake til kommunestyret om gjennomførte møter i selskapa. Det blir vist til dette ikkje i det heile blir gjort per i dag. Det blir vidare nemnt at det er lite kjennskap til kva eigarskap kommunen har og at det difor kunne ha vore føremålstenleg med ei jamleg oppdatering om eigarskap og kven som følgjer opp, til dømes i samband med årsmeldinga til kommunen.	- System og rutinar for oppfølging av eigarskap - Rutinar for val av styrerepresentantar - Opplæring av styrerepresentantar og - Rapportering til kommunestyret
Eigarskapskontroll av Hardanger AKS AS	9,6 %	Kommunen har eigarskap i arbeidsmarknadsbedrifta Hardanger AKS AS.	- Eigaroppfølging - Økonomi og drift - Oppfølging av brukarane

Undersøkinga at det har vore utfordringar knytt til leiinga av dette selskapet.

Dette er eit selskap som leverer viktige tenester til brukarar med behov for tilrettelagt arbeid. Slike selskap har ofte utfordrande driftsvilkår, og skal drive delvis i konkurranse med andre, med krav til internkontroll og HMT. Tilbodet krev også god og tett oppfølging av brukarane.

- Tilbod til brukarar
- Tiltak og tilbod

6. Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn

6.1 Tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonar og selskaps-/eigarskapskontrollar

6.1.1 Forvaltningsrevisjon av den kommunale verksemda

- Forvaltningsrevisjon av tilpassa opplæring og spesialundervisning– 2019
- Forvaltningsrevisjon av innkjøp - 2018
- Forvaltningsrevisjon av internkontroll og organisering – 2014/2015
- Forvaltningsrevisjon av tjenestetildeling og økonomistyring innan pleie og omsorg - 2011

6.1.2 Forvaltningsrevisjon i selskap

- Selskapskontroll av Business Region Bergen. Utført for Hordaland Fylkeskommune og kommunane Askøy, Bergen, Samnanger, Austevoll, Fusa og Os - 2013

6.1.3 Eigarskapskontroll

Det har ikkje blitt gjennomført eigarskapskontroll i kommunen dei siste åra.

6.1.4 Andre undersøkingar/gjennomgangar bestilt av kontrollutvalet

I 2020 blir det gjennomført ein gjennomgang av eit varsel i Samnanger kommune.

- Notat om handsaming av konsesjonssak– 2017
- Gjennomgang av klage på sakshandsaming i Samnanger kommune – 2015

6.2 Tilsyn

Fylkesmannen har gjennomført fleire tilsyn med Samnanger kommune dei siste åra. I 2015 gjennomførte Fylkesmannen tilsyn med NAV sine sosiale tenester til personar mellom 17 og 23 år. I 2016 blei det gjennomført tilsyn med barnevern og helsestasjons- og skulehelsetenesta og psykisk helse. Same året blei det også gjennomført tilsyn av samfunnstryggleik- og beredskapsarbeidet i kommunen. Fylkesmannen gjennomførte i 2017 tilsyn med kommunen på rettstryggleik ved bruk av tvang og makt overfor personar med utviklingshemming.

Arkivverket gjennomførte tilsyn med arkivhaldet i Samnanger kommune 20.05.2019.

I 2020 er det planlagt tilsyn frå Fylkesmannen på kommunal beredskapsplikt i kommunen.

7. Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar

På bakgrunn av dei analysar og risikovurderingar som er gjennomførte, er det identifisert fleire område som etter Deloitte si vurdering kan representere høg risiko, og kor kontrollutvalet bør vurdere å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar i Samnanger kommune.

Forslaget dannar grunnlag for prioriteringa som kontrollutvalet skal gjere. Kontrollutvalet står fritt til å leggje til og endre på prosjekta som er skissert under.

7.1 Forvaltningsrevisjon

7.1.1 Prosjekt som er kategorisert som høg risiko (raude)

Tabell 9: Raude prosjekt

Prosjekt	Tema
• Informasjon og kundekontakt	Retningslinjer og rutinar Etterleving av regelverket Informasjon til/frå kommunen Kompetanse
• Sakshandsaming og vedtaksoppfølging	System, rutinar og retningslinjer for saksførebuing og vedtaksoppfølging Kompetanse og kapasitet Effektiv rapportering Kvalitetssikring
• Informasjonstryggleik og personvern	Etterleving av regelverk System og rutinar IKT-samarbeid
• Verksemdsstyring, organisasjonskultur og internkontroll	Internkontrollarbeid Rutinar og retningslinjer Kvalitetssystem Avvikshandsaming Tydeleg oppgåve- og ansvarsdeling Forbetringsarbeid Organisasjonsutvikling
• Barnevern	Samhandling med barnevernet
• Arkiv og innsyn	Kompetanse Kapasitet Etterleving av regelverk Interne rutinar og retningslinjer for arkivering
• Arbeidsmiljø i barneskulen	System og rutinar for oppfølging av arbeidsmiljøutfordringar Etterleving av Arbeidsmiljølova
• Økonomistyring i barneskulen	System og rutinar for å sikre realistisk budsjettering Prognosar over kostnadsutvikling Økonomistyring
• Trygt og godt skulemiljø	Etterleving av regelverk System og rutinar for å sikre eit trygt og godt skulemiljø
• Barnevern	Regeletterleving
• Tverrfagleg samarbeid om barn og unge	Førebyggjande arbeid Iverksetting av tiltak for barn og unge med særskilte behov Samhandling mellom tenestene

• Planarbeid i Samfunnsutviklingseininga	<i>Regeletterleving Kapasitet Gjennomføring av planarbeid</i>
• Styring av investeringsprosjekt	<i>System og rutinar for gjennomføring av investeringsprosjekt Framdrift- og økonomistyring Kapasitet og kompetanse til gjennomføring av investeringsprosjekt</i>
• Kontrakts- og leverandøroppfølging	<i>Etterleving av regelverk og føringar Oppfølging av kontrakt og leverandørar</i>
• Rus- og psykisk helsetenester	<i>Tiltak for å sikre tilstrekkelege teneste- og butilbod Oppfølging av brukarar Mål og planar Kapasitet og kompetanse i tenesta</i>
• Helsestasjon og skulehelseteneste	<i>Etterleving av regelverk og føringar Kapasitet</i>
• Hardanger AKS AS	<i>Økonomistyring Internkontroll og HMT Målinnfriing Brukarmedverknad</i>

7.1.2 Andre prosjekt (gule)

Tabell 10: Gule prosjekter

Prosjekt
• Bemanning og sjukefråvær
• Innkjøp
• Økonomistyring og budsjettrapportering
• HMT
• Berekraft, klima, miljø og beredskap
• Sosiale tenester
• Kvalitet i grunnskulen
• Tilpassa opplæring og PPT
• Barnehage
• Skulefritidsordning
• Vatn og avløp
• Næringsutvikling
• Vedlikehald av kommunale bygg og vegar
• Byggesakshandsaming
• Heimetenester og eldreomsorg
• Pleie og omsorg
• Tenester til utviklingshemma

7.2 Eigarskapskontroll

Eigarskapskontroll kan inngå som ein del av ein forvaltningsrevisjon av selskap (sjå førre liste), eller den kan gjennomførast som eigne prosjekt der fokuset berre er på kommunen si eigarskapsforvaltning av eit eller fleire selskap.

Tabell 11: Aktuelle prosjekt

Prosjekt	Tema
Eigarskapsforvaltning (overordna)	<i>System og rutinar for oppfølging av eigarskap</i> <i>Eigarmelding</i> <i>Eigarstrategi</i> <i>Eigaroppfølging</i> <i>Rutinar for val av styrerepresentantar</i> <i>Opplæring av styrerepresentantar</i> <i>Rapportering til kommunen</i>
Eigarskapskontroll av Hardanger AKS AS	<i>System og rutinar for oppfølging av eigarskapet</i> <i>Eigarmelding</i> <i>Eigarstrategi</i> <i>Eigaroppfølging</i> <i>Val og opplæring av styrerepresentantar</i> <i>Rapportering til kommunen</i> <i>Samhandling med kommunen sine tenester for dei same brukarane</i>

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2020 Deloitte AS

Saksframlegg

Saksnr: 2022/150-2
Saksbehandlar Einar Kåre Ulla
:

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Samnanger kommune, Kontrollutvalet	8/22	07.02.2022

Forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga 2020 - oppfølging

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek informasjonen frå fungerande rådmann til orientering
2. Kontrollutvalet ber om ny rapport innan utgangen av mars 2022
- 3.

Samandrag

Kontrollutvalet behandla 30.08.2021 attestasjonsuttale frå BDO i samband med Samnanger kommune sin etterleving av føresegner og vedtak for økonomiforvaltninga knytt til kontraktsoppfølging av offentlege anskaffingar i 2020. I denne saka vert utvalet invitert til å gjere vedtak om oppfølginga etter denne kontrollen.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 E-post frå fungerande rådmann - Tilbakemelding til kontrollutvalet
- 2 Kontrollutvalet - oppfølging

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet skal føre tilsyn med den økonomiske forvaltninga til Samnanger kommune, jf. kommunelova § 23-2 første bokstav b. Forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga er ein del av denne kontrollen, jf. kommunelova § 24-9.

Føremålet med forenkla etterlevingskonroll etter kommunelova, er å førebygge svakheiter og bidra til å sikre at kommunen følgjer sentrale føresegner og vedtak på økonomiområdet. Dette byggjer opp under god økonomiforvaltning, openheit og tillit til kommunen sin forvaltningspraksis. Det er rådmannen som er ansvarleg for å ha rutinar og internkontroll som sikrar etterleving av lov, forskrift, reglement og vedtak innanfor økonomiforvaltninga.

Kontrollutvalet behandla 30.08.2021 attestasjonsuttale frå BDO i samband med Samnanger kommune sin etterleving av føresegner og vedtak for økonomiforvaltninga knytt til kontraktsoppfølging av offentlege anskaffingar. Det vart gjort slikt vedtak i sak PS 14/21:

1. *Kontrollutvalet tek uavhengig revisor sin attestasjonsuttale om etterleving av føresegner og vedtak for økonomiforvaltninga til etterretning*
2. *Kontrollutvalet ber rådmannen vurdere i større grad utarbeiding av interne retningslinjer og rutinar for registrering og oppfølging av kontraktar på ein systematisk måte, og melde status til kontrollutvalet innan 31.10.21*

Vedtakskompetanse

Det er kontrollutvalet som har vedtaksmynde i denne saka, då utvalet skal føre tilsyn med den økonomiske forvaltninga til kommunen, jf. kommunelova § 23-2 første bokstav b. Forenkla etterlevingskontroll er ein del av denne kontrollen, jf. kommunelova § 24-9.

Vurderingar og verknader

Sekretariatet etterlyste oppfølging av denne kontrollen i e-post til fungerande rådmann 20.01.2022 (vedlagt). Svar frå fungerande rådmann vart mottatt 27.01.2022 (e-post vedlagt saka), der han mellom anna skriv følgjande:

Eposten om kontraktsoppfølging har jeg videresendt til nyansatt økonomisjef, til oppfølging.

Sekretariatet rår utvalet, på bakgrunn av tilbakemeldinga frå fungerande rådmann, til å be om ny status på oppfølginga innan utgangen av mars slik at utvalet kan få ei sak til behandling 02.05.2022.

Konklusjon

Sekretariatet rår kontrollutvalet til å ta informasjonen til orientering, og be om ein status på oppfølginga innan 31.03.2022.

Frå: Pål Strand[pal.strand@samnanger.kommune.no]
Sendt: 27.01.2022 19:03:22
Til: Einar Kåre Ulla[Einar.Kare.Ulla@vlfk.no]
Tittel: Tilbakemelding til kontrollutvalet

Viser til dialog om status på oppfølging av rapporter innen arkiv og innsyn, og kontraktsoppfølging.

Sånn situasjonen har vært i kommunen i høst har det ikke vært mulig å komme i mål med dette arbeidet. Aktuelle tiltak innen arkiv og innsyn bør antagelig forankres hos ny rådmann. Eposten om kontraktsoppfølging har jeg videresendt til nyansatt økonomisjef, til oppfølging.

Jeg møter i kontrollutvalet 7. februar og kan svare på spørsmål der.

Mvh. Pål Strand

Frå: Einar Kåre Ulla[]
Sendt: 20.01.2022 08:14:00
Til: Pål Strand[pal.strand@samnanger.kommune.no]
Kopi: Arild Røen[Arild.Roen@dnb.no];
Tittel: Kontrollutvalet - oppfølging

Hei Pål

Eg har hatt kontakt med leiar i kontrollutvalet og vi kan ikkje sjå at vedtaket i kontrollutvalet frå møte 30.08.21, sak PS 14/21 er svart ut av administrasjonen. Dette gjeld utarbeiding av interne retningslinjer for kontraktsoppfølging. Sjå vedlagde dokument. Vedtaket var sendt til Samnanger kommune v/Øysten Granheim 8. september 2021.

Eg vil gjerne ha ei tilbakemelding om status, helst innan måndag 24.01.22 om status for denne.

Med helsing

Einar Ulla
seniorrådgjevar

Sekretariat for kontrollutvalet

Tlf: 971 90 734
www.vestlandfylke.no

Saksframlegg

Saksnr:
Saksbehandlar 2022/22-1
Einar Kåre Ulla
:

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Samnanger kommune, Kontrollutvalet	9/22	07.02.2022

Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval 07.02.2022

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek møteprotokollane som går fram av saksutgreiinga til orientering.

Samandrag

Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval er nyttig. Då kan utvalet halde seg orientert om kva som skjer i kommunen og andre politiske utval.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Gjennomgang av møteprotokollar frå politiske organ vert sett på saklista til kontrollutvalet til kvart møte. Møteprotokollane kan lastast ned frå Samnanger kommune si heimeside. Protokollane gjev primært informasjon om dei sakene som har vore til politisk handsaming. Kontrollutvalet kan be om nærare informasjon om enkeltsaker og drøfte ulike problemstillingar som ein finn av særleg interesse.

Kontrollutvalet har gjort vedtak om at ansvar for gjennomgang av møteprotokollar skal fordelast slik:

Politisk organ:	Kontrollutvalsmedlem:
Kommunestyret	Arild Røen
Formannskapet	Terje Hoseth Næss
Naturutvalet	Svein Verner Røseth
Arbeidsmiljøutvalet	Anne Gerd Tandstad
Administrasjonsutvalet	Silvana Amaral Da Silva

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å handsame sak om gjennomgang av møteprotokollar, jf. kommunelova § 23-2.

Vurderingar og verknader

Til dette møtet er det desse møteprotokollane som kan vera aktuell for gjennomgang:

- Kommunestyret 11.11.21 og 02.12.21
- Formannskapet
- Naturutvalet 16.11.21 og 01.01.22
- Arbeidsmiljøutvalet 22.11.21
- Administrasjonsutvalet 18.11.21

Konklusjon

Dersom det ikkje kjem fram noko spesielt i gjennomgang av protokollane, blir det tilrådd at kontrollutvalet tek møteprotokollane som går fram av saksutgreiinga over til orientering.

Saksframlegg

Saksnr: 2022/20-1
Saksbehandlar Einar Kåre Ulla
:

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Samnanger kommune, Kontrollutvalet	10/22	07.02.2022

Eventuelt

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak

Samandrag

Det vert lagt opp til å ha eventuelt på saklista for å ivareta det enkelte medlem i utvalet si mogelegheit til sjølv å ta opp saker eller for å gje utvalet mogelegheit til å gjere vedtak i saker som ikkje er på saklista.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Einar Kåre Ulla
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Vedtak i kontrollutvalet 06.03.2020 i PS 8/20 der utvalet vedtok å ha eventuelt som sak i kvart møte.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å handsame sak om eventuelt, jf. kommunelova § 11-3 og § 23-2.

Vurderingar og verknader

Dersom det blir tatt opp saker som krev nærare undersøkingar, eller innhenting av fleire opplysningar, før ein kan konkludere med at det er ei sak for kontrollutvalet, bør utvalet be sekretariatet førebu sak om dette til neste møte.

Konklusjon

Føremålet med saka er å gje opning for å få nærare undersøkingar av saker som kontrollutvalet ynskjer å få utgreidd til neste møte, eventuelt til eit seinare møte i utvalet. Saka kan utover dette nyttast til orienteringar frå rådmannen eller andre i eit seinare møte.

RS 1/22

Fra: Anne-Karin Femanger Pettersen[anne-karin@fkt.no]
Sendt: 17.12.2021 09:28:56
Til: Forum for Kontroll og Tilsyn[fkt@fkt.no]
Tittel: FKT - medlemsinformasjon desember 2021

FKT ønsker alle medlemmer en riktig god jul!

Med vennlig hilsen

Anne-Karin Femanger Pettersen
Generalsekretær

Forum for kontroll og tilsyn / Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo / fkt@fkt.no / +47 414 71 166 / www.fkt.no

17. desember 2021

Kjære medlemmer

Inngangen til denne julen har blitt litt annerledes enn det mange av oss hadde sett for seg. Det blir en ny runde med fjernmøter og hjemmekontor for de fleste av oss en tid framover nå. Møter som må holdes for lukkede dører kan igjen gjennomføres som fjernmøter. Departementet har fastsatt en [forskrift](#) som gir et midlertidig unntak fra loven.

De mest observante av dere har kanskje allerede lagt merke til den nye logoen vår. I høst har styret jobbet med ny visuell profil for FKT, herunder ny logo som vi nå bruker for første gang.

Uttrykket i logoen er formell og skal understreke organisasjonen som en seriøs og trygg aktør. Logoen tar igjen initialene i navnetrekket der f og t har tilnærmet lik, men speilvendt utforming. Disse skal gi en subtil assosiasjon til paragraftegnet og til klammer rundt k'en. Ved at de to ytterste bokstavene vender mot hverandre gir det også en assosiasjon til møteplass, dialog og trygge rammer. Dere kan ganske snart se den nye visuelle profilen på hjemmesiden vår.

SEMINAR OG KONFERANSER

FKT er godt i gang med å planlegge vårens aktiviteter. Her er noen smakebiter:

[Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen 10.-11. januar 2022 \(webinar\)](#)

Sted: Teams

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen bør være sentral for utvalgets dialog med kommunestyret. Derfor er det viktig at uttalelsen ikke blir et årlig ritual med liten informasjonsverdi. Webinaret har til hensikt å gi begrunnede og gode råd om hvordan uttalelsen kan utformes.

Påmelding fra hjemmesiden (lenken over). Vi tar i mot påmeldinger løpende.

Sekretariatskonferansen 22.-23. mars 2022

Sted: Scandic Lillestrøm

Tema for samlingen:

- Internkontroll og risikovurdering i sekretariatene
- Bør vi normere sekretariatsrollen?
- Håndtering av henvendelser i kontrollutvalget (ny veileder)
- Hva bør etterlevelseskontrollen inneholde for å være dekkende for kontrollutvalget sitt påseansvar?
- Vi har satt av tid til å diskutere ulike problemstillinger som sekretariatene har spilt inn i løpet av året.

Du kan melde deg på fra hjemmesiden. Der er temaene nærmere omtalt.

Fagkonferansen 8.-9. juni 2022

Sted: Lily Country Club (10 min. med buss fra Gardermoen)

Noen tema for samlingen:

- Kontrollutvalget og gode bestillinger
- Henvendelser til kontrollutvalget
- Rolleklarhet og habilitet i kommunen
- System for varsling i kommunen
- Kommunedirektørens internkontroll

Du kan melde deg på fra hjemmesiden allerede nå. Der er temaene nærmere omtalt.

NYE VEILEDERE

Personvernrutine for kontrollutvalgssekretariat

Sekretariatene har visse plikter etter personvernregelverket når personopplysninger samles inn og brukes. I høst har FKT derfor utarbeidet en mal som kan være til hjelp slik at sekretariatene kan få bedre oversikt over behandling av personopplysninger. Formålet er å sikre at personopplysninger behandles på en forsvarlig måte.

Vi minner ellers om at FKT tilbyr [Personvernombudstjeneste](#) for kontrollutvalgssekretariat.

Veileder og mal for kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning – nå på begge målformer

I forbindelse med webinarer om kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning, har vi sørget for at veilederen finnes på begge målformer.

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo / +47 414 71 166 / fkt@fkt.no / www.fkt.no

VEILEDERE SOM KOMMER

Vi tar sikte på å sende to nye veiledere på høring i løpet av vinteren: Veileder for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget og veileder for riskovurderinger i sekretariatene.

Mange av dere har spurt om når departementet vil komme med en ny utgave av *Kontrollutvalgsboken*. Departementet har informert oss om at de planlegger publisering av den digitale utgaven 22. desember. Papirutgaven trykkes på nyåret.

ANNET FAGLIG PÅFYLL

FKT arrangerte Kontrollutvalgslederskolen for andre gang 18.-19. oktober. Tema var varslings, granskning og henvendelser. Her kan du se opptak. [Opptak fra KU-lederskolen](#)

Hør presentasjon av de mest sentrale KOFA avgjørelsene det siste året

Advokat og nemndsmedlem Kristian Jåtog Trygstad, presenterer alt du trenger å vite om de mest sentrale KOFA avgjørelsene det siste året. [De viktigste KOFA avgjørelsene](#)

Generalsekretæren har hatt to innlegg i Kommunal Rapport der uavhengigheten til kontrollutvalget problematiseres: 20.9 2021 [Er det trygt å varsle til kontrollutvalget?](#) og 15.12 2021 [Uavhengigheten og tilliten til kontrollutvalget må ivaretas](#)

STYRET

Styret har hatt møter 18. oktober og 13. desember. Du finner protokollene på [medlemssiden](#) (krever pålogging). Styrets møtekalender for våren 2022 ser slik ut: 1. februar, 21. mars, 26. april og 7. juni

NYE MEDLEMMER

Fra 2022 har vi 214 medlemmer: (186 kommuner, 7 fylkeskommuner og 21 sekretariat)

Med ønske om en riktig god jul!

Anne-Karin Femanger Pettersen

Generalsekretær

RS 2/22

Fra: Sturla Alvheim[sturla.alvheim@bdo.no]

Sendt: 10.12.2021 15:06:02

Til: Kontrollutvalet;Einar Kåre Ulla;gjestu@kvam.kommune.no;Roald Breistein;Arild.roen@dnb.no[Kontrollutvalet@vlfk.no;Einar.Kare.Ulla@vlfk.no;gjestu@kvam.kommune.no;Roald.Breistein@vlfk.no;Arild.roen@dnb.no]

Kopi: Askøy kommune[postmottak@askoy.kommune.no];Bjørnafjorden kommune[post@bjornafjorden.kommune.no];Kvam herad[postmottak@kvam.kommune.no];Osterøy kommune[post@osteroy.kommune.no];Samnanger

kommune[postmottak@samnanger.kommune.no];Vaksdal kommune[post@vaksdal.kommune.no];

Tittel: Orientering til kontrollutvalget: BDO gjennomfører forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll på oppdrag fra kontrollutvalget i Bergen

Att:

Kontrollutvalgene i Askøy, Bjørnafjorden, Kvam, Osterøy, Samnanger og Vaksdal

Kontrollutvalget i Bergen kommune har gitt BDO AS i oppdrag å gjennomføre forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av BIR AS i samsvar med kontrollutvalgets vedtak i sak 98/21. Vedlagt følger brev med orientering til kontrollutvalgene, samt vedtatt prosjektplan.

Ta gjerne kontakt dersom noe er uklart.

Med vennlig hilsen

Sturla Alvheim

Senior Manager / Rådgivning

Markedskoordinator off.sektor BDO SørVest

Mobil +47 924 89 670

sturla.alvheim@bdo.no

BDO AS

Inger Bang Lundsvei 4

5059 Bergen

Telefon +47 55 21 24 20

www.bdo.no

 Tenk på miljøet før du skriver ut.

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar, og er en del av det internasjonale nettverket BDO, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. BDO er varemerkenavnet for BDO-nettverket og for hvert enkelt BDO medlemsfirma.

Denne e-posten med tilhørende dokumenter er kun for den adressaten som er navngitt ovenfor. E-posten med tilhørende dokumenter kan inneholde opplysninger undergitt taushetsplikt. Hvis De ikke er rette mottaker av e-posten, gjøres De oppmerksom på at enhver bruk, kopiering eller videreformidling av opplysninger ikke er tillatt. Har De mottatt denne e-posten ved en feiltakelse, bes De vennligst straks gi beskjed pr e-post eller telefon og slette denne e-posten samt makulere alle utskrifter og kopier av den.

Kontrollutvalgene i Askøy, Bjørnafjorden, Osterøy, Vaksdal,
Samnanger og Kvam

Bergen, 10. desember 2021

Orientering om oppstart av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i BIR AS på oppdrag for kontrollutvalget i Bergen

Kontrollutvalget i Bergen kommune har gitt BDO AS i oppdrag å gjennomføre forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av BIR AS i samsvar med kontrollutvalgets vedtak i sak 98/21.

Formålet med oppdragene er å undersøke hvordan BIR følger opp virksomheten iht. kriterier for god virksomhetsstyring, og hvordan kommunen på sin side følger sitt eierskap iht. kriterier for god eierstyring. Videre vil oppdraget se særskilt på hvordan BIR og kommunen følger opp kommunens bærekraftstrategi. Prosjektplan vedtatt av kontrollutvalget følger vedlagt.

Kontrollutvalget i Bergen har ikke orientert kontrollutvalgene i de øvrige eierkommunene til BIR om bestillingen av disse oppdragene. Etter avtale med kontrollutvalgssekretariatet i Bergen orienterer BDO kontrollutvalgene i de øvrige eierkommunene om at vi nå starter arbeidet på oppdraget.

Med vennlig hilsen

Sturla Alvheim
Senior Manager

sturla.alvheim@bdo.no
+47 92489670

Vedlegg: Prosjektplan for forvaltningsrevisjon og selskapskontroll BIR AS

PROSJEKTPLAN

FORVALTNINGSREVISJON OG EIERSKAPSKONTROLL AV BIR AS FOR BERGEN KOMMUNE

10. NOVEMBER 2021

Leveransen er utarbeidet for oppdragsgiver, og dekker kun de formål som med denne er avtalt. All annen bruk og distribusjon skjer for oppdragsgivers regning og risiko. BDO AS eller BDO Advokater AS vil ikke kunne gjøres ansvarlig overfor en tredjepart.

1 FORMÅL OG BAKGRUNN

1.1 FORMÅL

BDO er engasjert av kontrollutvalget i Bergen kommune til å gjennomføre forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av BIR AS. Kontrollutvalget har, etter hva vi kjenner til, ikke orientert kontrollutvalgene i de andre eierkommunene om gjennomføringen av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Formålet med oppdragene er å undersøke hvordan BIR følger opp virksomheten iht. kriterier for god virksomhetsstyring, og hvordan kommunen som sin side følger sitt eierskap iht. kriterier for god eierstyring. Videre vil oppdraget se særskilt på hvordan BIR og kommunen følger opp kommunens bærekraftstrategi.

1.2 BAKGRUNN

Bergen kommune har satt ambisiøse mål knyttet til bærekraft, klima og miljø. Byrådet har satt mål om å kutte klimagassutslippene med 50 prosent innen 2023, og byen skal være fossilfri innen 2030. BIR er en sentral aktør for at kommunen skal nå sine bærekraftmål, både gjennom sitt sterke fagmiljø og konkrete aktiviteter som avfallshåndtering og -forbrenning. Det er ønskelig å se på hvordan selskapet selv og kommunen som eier følger opp arbeidet knyttet til bærekraft, klima og miljø, å gi selskapet og kommunen som eier forbedringsforslag til arbeidet med bærekraft, klima og miljø, samt å bidra til at selskapet og kommunen som eier trekker i samme retning.

1.3 OM PROSJEKTPLANEN OG FORSLAG TIL PROBLEMSTILLINGER

BDO vil i det følgende presentere våre forslag til problemstillinger for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Våre forslag bygger på planene for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for inneværende periode, som begge nevner BIR som et relevant kontrollobjekt, samt på innspill fra kontrollutvalgets medlemmer i møtet 20.10.21. Omfanget på oppdraget er tilpasset rammen på inntil kr 1 000 000 eks.mva som fremgikk av konkurransedokumentene, og BDO foreslår at kontrollutvalget gir utvalgets leder og nestleder fullmakt til å prioritere og presisere problemstillinger innenfor denne rammen.

1.4 OM REVISORS UAVHENGIGHET

For dette konkrete oppdraget har kommunens valgte revisor frasagt seg oppdraget, ettersom de har utført oppdrag for BIR som kan stille spørsmål ved deres uavhengighet. BDO har i tilbudet bekreftet at verken oppdragsansvarlig revisor, øvrige tilbudte ressurser på oppdraget eller ledende ansatte i vår virksomhet står i et slikt forhold til ledelsen i Bergen kommune, BIR AS eller ansatt som innehar sentrale funksjoner, at det kan utfordre vår uavhengighet på dette oppdraget.

2 PROBLEMSTILLINGER OG KILDER TIL REVISJONSKRITERIER

Tabellene under viser de foreslåtte problemstillingene for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av BIR. Problemstillingene speiler hverandre, slik at de effektivt kan belyses fra både et forvaltningsrevisjons- og eierskapskontrollperspektiv.

Forvaltningsrevisjon foreslås gjennomført med to hovedproblemstillinger:

Nummer	Problemstilling
1.1	Utøver BIR god virksomhetsstyring?
1.2	Hvordan etterlever selskapet eiernes krav til bærekraft, miljø og samfunnsansvar?

Tabell 1a: Forslag til problemstillinger for forvaltningsrevisjonen (Kilde: BDO)

Tilsvarende foreslås eierskapskontrollen gjennomført med to hovedproblemstillinger:

Nummer	Problemstilling
2.1	Utøver kommunen eierskapet i BIR i tråd med kommunens eierstrategi?
2.2	Hvordan følger kommunen opp at eierskapet i BIR ivaretar kommunens bærekraftmål?

Tabell 1b: Forslag til problemstillinger for eierskapskontrollen (Kilde: BDO)

2.1 OPERASJONALISERING AV PROBLEMSTILLINGENE

I avsnittene under utdypes revisjonens problemstillinger med forslag til forhold som skal undersøkes nærmere, og hvilke kriterier problemstillingene skal vurderes mot:

2.1.1 Problemstilling 1.1 - Utøver BIR god virksomhetsstyring?

For å belyse problemstillingen, vil det være naturlig å stille spørsmål som:

- Har virksomheten en tydelig strategi som setter tydelige mål?
- Er virksomhetsstyringen organisert for å sikre måloppnåelse?
- Har virksomheten årlige planprosesser og oppfølgingsaktiviteter som er egnet til å følge opp virksomhetens måloppnåelse?
- Utøver BIR god governance (eierstyring) av sine underliggende selskaper, herunder om det er etablert tydelig eierstrategi?
- Er BIRs eierinteresser i datterselskaper i samsvar med vedtekter og kommunens formål med morselskapet?
- Er aktiviteten i BIR mellom husholdningsavfall og næringsavfall i tråd med det utvidete egenregiunntaket for deres oppdrag for Bergen kommune.
- Dokumenterer BIRs driftsregnskapsrapporter at det ikke skjer ulovlig kryssubsidiering mellom konkurranseutsatt og øvrig virksomhet.
- Dokumenterer BIRs driftsregnskapsrapporter at Bergens andel av renovasjonsavgiften ikke subsidierer virksomheten for de andre eierkommunene.
- Indikerer en overordnet analyse av offisielle regnskaps- og aktivitetsdata at BIR driftes effektivt sammenlignet med et utvalg andre tilsvarende virksomheter.
- Har virksomheten sett til at anbefalinger gitt i forvaltningsrevisjonsrapporter i perioden 2013-2017 er gjennomført?

Kriterier

Kriterier er målestokken for de vurderingene vi skal gjøre. Ofte tas det utgangspunkt i normative kilder eller virksomhetens egne styringsdokumenter. Disse kildene danner grunnlaget for å formulere selve kriteriet. Revisjonskriterier for denne problemstillingen og underproblemstillingene vil baseres på kilder som:

- Kommuneloven
- Aksjeloven
- Lov om offentlige anskaffelser
- Statsstøtteregelverket
- NUES (Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse)
- Aktuelle selskapsvedtekter
- Forvaltningsrevisjonsrapporter 2013 - 2017

2.1.2 Problemstilling 1.2 - Hvordan etterlever selskapet eiernes krav til bærekraft, miljø og samfunnsansvar?

For å belyse problemstillingen, vil det være naturlig å stille spørsmål som:

- Hvordan følger BIR opp etterlevelse av miljøkrav i innkjøp og i sin leverandørkjede?
- Hvordan har BIR innarbeidet kommunens bærekraftmål i virksomhetens styrende dokumenter og virksomhetsstyring, samt i eierstyringen av datterselskaper?
- Er bærekraftarbeidet i BIR og Bergen kommune samordnet på en god måte?

Kriterier

Kriterier er målestokken for de vurderingene vi skal gjøre. Ofte tas det utgangspunkt i normative kilder eller virksomhetens egne styringsdokumenter. Disse kildene danner grunnlaget for å formulere selve kriteriet. Kriterier knyttet til virksomhetsstyringen av bærekraftarbeidet vil suppleres med kvalitative vurderinger der det ikke finnes normative kriterier. Revisjonskriterier for denne problemstillingen og underproblemstillingene vil baseres på kilder som:

- Lov og forskrift om offentlige anskaffelser
- Åpnehetsloven (vedtatt, ikke trådt i kraft)
- Aksjeloven
- Grønn strategi - Klima- og energihandlingsplan for Bergen 2016-2020
- NUES (Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse)
- KS' anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll
- Bergen kommunes eierskapsstrategi

2.1.3 Problemstilling 2.1 - Utøver kommunen eierskapet i BIR i tråd med kommunens eierstrategi?

For å belyse problemstillingen, vil det være naturlig å stille spørsmål som:

- Har virksomheten en tydelig strategi som setter tydelige mål?
- Har eier tydelig definert formål med sitt eierskap?
- Kommuniserer eier tydelig sine forventninger om mål og resultater til BIR?
- Hvordan følges måloppnåelse opp?
- Utøver eier eierskapet i BIR i tråd med etablerte normer for eierstyring?
- Hvordan fungerer eierdialogen mellom eier og BIR?
- Har kommunen sett til at anbefalinger i selskapskontrollen fra 2018 er gjennomført?

Kriterier

Kriterier er målestokken for de vurderingene vi skal gjøre. Ofte tas det utgangspunkt i normative kilder eller virksomhetens egne styringsdokumenter. Disse kildene danner grunnlaget for å

formulere selve kriteriet. Kriterier knyttet til kommunens utøvelse av eierskapet i tråd med egen eierstrategi vil suppleres med kvalitative vurderinger der det ikke finnes normative kriterier. Vi vil blant annet vurdere om:

- Aksjeloven
- NUES (Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse)
- KS' anbefaling om eierskap, selskapsledelse og kontroll
- Bergen kommunes eierstrategi for BIR
- Rapport fra selskapskontroll i BIR 2018

2.1.4 Problemstilling 2.2 - Hvordan følger kommunen opp at eierskapet i BIR ivaretar kommunens bærekraftsmål?

For å belyse problemstillingen, vil det være naturlig å stille spørsmål som:

- Har eier kommunisert tydelige forventninger til BIR rundt bærekraft, miljø og samfunnsansvar?
- Har eier definert regelverk og/eller styrende dokumenter knyttet til bærekraft, miljø og samfunnsansvar?
- Hvordan følger kommunen opp bærekraft, miljø og samfunnsansvar i eierdialogen?

Kriterier

Kriterier er målestokken for de vurderingene vi skal gjøre. Ofte tas det utgangspunkt i normative kilder eller virksomhetens egne styringsdokumenter. Disse kildene danner grunnlaget for å formulere selve kriteriet. Kriterier knyttet til kommunens oppfølging av egne bærekraftsmål vil suppleres med kvalitative vurderinger der det ikke finnes normative kriterier. Vi vil blant annet vurdere om:

- Det stilles miljøkrav og sosialt ansvar i innkjøpsprosesser og kontraktsforvaltning
- Miljøkrav vektlegges i kvalitativ vurdering av anbud
- Bærekraftarbeid er en tydelig del av selskapets virksomhetsstyring
- Selskapet har innarbeidet bærekraftsmål i sin virksomhetsplan
- Selskapet følger opp miljøkrav i eierdialogen med datterselskap
- Det er laget konkrete planer for selskapets bærekraftarbeid
- Det er satt mål og resultatindikatorer
- Roller og ansvar er tydelig definert
- Det prioriteres mellom ulike initiativ
- Bærekraftarbeidet er organisert både i linja og i prioriterte prosjekter

3 GJENNOMFØRING

3.1 GJENNOMFØRING I SAMSVAR MED AKTUELLE STANDARDER

Forvaltningsrevisjonen vil gjennomføres i samsvar med RSK 001 - Standard for forvaltningsrevisjon. Dette innebærer blant annet at konserndirektøren i BIR AS vil få en orientering om oppdraget før oppstart og gis mulighet til å uttale seg om rapportutkast før endelig rapport gis.

Tilsvarende vil eierskapskontrollen gjennomføres i samsvar med RSK 002 - Standard for eierskapskontroll, og dialogen med kontrollobjektene vil følge retningslinjene i standarden.

Revisor har taushetsplikt i alle forhold som vedrører forvaltningsrevisjonen og eierskapskontrollen. For alle formål er vurderingene som gjøres avhengig av at informasjonsgrunnlaget de bygger på, er riktig og fullstendig. Vi legger til grunn at alle nødvendige opplysninger gjøres tilgjengelig i gjennomføringen av oppdraget. Videre er vi avhengige av at sentrale ressurser gjøres tilgjengelige for intervju og samtale i den grad dette er nødvendig.

3.2 METODER FOR GJENNOMFØRING

Metoder for gjennomføring av prosjektet vil være dokumentgjennomgang og intervjuer. Det redegjøres nærmere for disse metodene under.

3.3 PRAKTISK GJENNOMFØRING

Arbeidet vil bli gjennomført i følgende faser

- planlegge
- kartlegge
- vurdere og konkludere
- rapportere

Innholdet i fasene kan illustreres slik:

Figur 1. Metodisk gjennomføring (Kilde: BDO)

3.3.1 Planlegge

Planleggingsfasen starter med at foreliggende prosjektplan godkjennes i kontrollutvalget.

Revisjonsteamet har på forhånd satt seg inn i relevant lovverk knyttet til renovasjonssektoren og kommunalt eierskap. Dette har dannet bakgrunnen for operasjonalisering av problemstillingene skissert over. I tillegg er det identifisert relevante vurderingskriterier for problemstillingene.

Viktige aktiviteter som inngår i planleggingsfasen inkluderer

- oppstartsmøte med nøkkelpersoner i kommunen, BIR og BDO
- gjensidig forventningsavklaring mellom BDO, BIR og kommunen
- oppnevne kontaktperson(er) hos BIR og kommunen
- avklare hvilke personer, funksjoner og områder som skal involveres i prosjektet
- detaljplanlegging av når ulike aktiviteter skal gjennomføres

3.3.2 Kartlegge

Formålet med kartleggingsfasen er å fremskaffe nødvendig informasjon og dokumentasjon som grunnlag for revisjonen. Det må sikres at denne informasjonen er tilstrekkelig både i omfang, detaljeringsnivå og kvalitet. Kartleggingen vil bestå av dokumentanalyser og intervjuer.

Dokumentanalyser

Formålet med analyse av dokumenter er å kartlegge hva som er utarbeidet knyttet til virksomhetsstyringen, eierskapsoppfølgingen og bærekraftarbeidet i BIR. Dokumentene vil typisk være planer, rapporter, styrende dokumenter, rutiner, retningslinjer og prosedyrer som omtaler tematikkene, samt relevant kommunikasjon mellom BIR og eier.

Intervjuer

Vi foreslår at det gjennomføres intervjuer med følgende:

- relevante ledere i BIR
- relevante ansatte innenfor de utvalgte tjenesteområdene i BIR
- relevante representanter for styre/bedriftsforsamling i BIR
- relevante nøkkelpersoner i byrådsavdeling for finans, næring og eiendom

Intervjuene kan være en kombinasjon av individuelle samtaler og gruppesamtaler, avhengig av hva som er mest hensiktsmessig. Form og antall intervjuer vil fastsettes i detaljplanleggingen av gjennomføringen.

Intervjuene vil være semistrukturerte dybdeintervjuer basert på intervjumaler. Referatene fra intervjuene vil bli verifisert.

3.3.3 Vurdere og konkludere

De etablerte revisjonskriteriene vil være målestokken for våre vurderinger. Ut fra dokumentasjonen og analysene vil det bli konkludert opp mot den enkelte problemstilling.

3.3.4 Rapportere

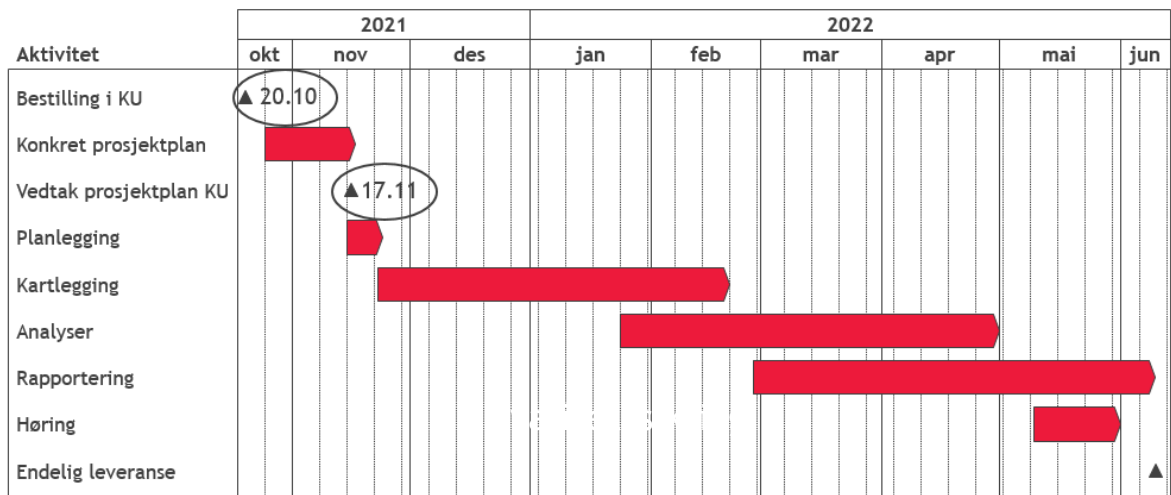
Rapporten fra forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll vil ta utgangspunkt i de enkelte problemstillingene og redegjøre for faktagrunnlaget, våre vurderinger opp mot revisjons- og kontrollkriteriene og våre konklusjoner. Dersom det er hensiktsmessig vil vi utarbeide separate rapporter for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Der det anses hensiktsmessig, vil vi gi anbefalinger.

Konserndirektør i BIR gis anledning til å kommentere forhold som framgår av rapporten, og høringssvaret legges ved rapporten. I høringen blir det bedt om å bekrefte faktabeskrivelsen slik at revisor bygger sine vurderinger og konklusjoner på riktig grunnlag. Revisor kan også finne det riktig å kommentere konserndirektørens høringskommentar. Det kan være hensiktsmessig å presentere utkast til rapport i et møte med konserndirektøren.

Endelig rapport oversendes kontrollutvalgssekretariatet. Rapporten vil presenteres for kontrollutvalget når forvaltningsrevisjonsrapporten skal behandles i løpet av andre kvartal 2022.

4 FREMDRIFTSPLAN

Revisjonsprosjektet er planlagt gjennomført slik figuren under viser:

Figur 2. Tidsplan (Kilde: BDO)

Prosjektet starter detaljplanlegging umiddelbart etter kontrollutvalgsmøtet 17.11, der problemstillinger endelig avklares med oppdragsgiver. Ved behov vil vi gi en tilbakerapportering til kontrollutvalget i møtet som er planlagt til 08.12. Kartleggingsfasen får en hovedtyngde i perioden desember - februar, med dokumentgjennomgang og intervjuer. Intervjuer vil detaljplanlegges og tilpasses aktivitetene knyttet til årsoppgjør mv. Rapporten sendes til høring i starten av mai, slik at endelig rapport kan fremsendes til kontrollutvalget i starten av juni.

5 ORGANISERING OG RESSURSESTIMAT

BDO planlegger å gjennomføre oppdraget med følgende revisjonsteam:

- Morten Thuve: Oppdragsansvarlig partner og kvalitetssikrer
- Sturla Alvheim: Prosjektleder
- Bendik Rød Karlsson: Prosjektmedarbeider og gjennomføringsressurs
- Håkon Dalland: Prosjektmedarbeider og gjennomføringsressurs
- Øvrige gjennomføringsressurser etter behov

Nedenfor følger et ressursestimat for oppdraget. Estimaten er gitt med stor grad av usikkerhet, og vi vil tilpasse gjennomføringen innenfor den avtalte ytre rammen for prosjektet når endelige problemstillinger er fastsatt og prioritert.

Fase	Estimert tidsbruk forvaltningsrevisjon	Estimert tidsbruk eierskapskontroll
Planlegging	60	60
Kartlegging	120	120
Analyser	120	120
Rapportering (inkl QA og presentasjon)	100	100
SUM	400	400

Tabell 2: Ressursestimat for oppdraget (Kilde: BDO)

5.1 REVISORS UAVHENGIGHET

De personene som skal gjennomføre forvaltningsrevisjonen, vil bli vurdert for uavhengighet og objektivitet. Den enkeltes uavhengighet vil også bli vurdert løpende gjennom hele prosjektperioden.

KONTAKT

STURLA ALVHEIM

Senior Manager

m: +47 924 89670

e: sturla.alvheim@bdo.no

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar i henhold til garanti, og er en del av det internasjonale BDO-nettverket, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA. Medlem av Den Norske Revisorforening.

Leveransen er utarbeidet for oppdragsgiver, og dekker kun de formål som med denne er avtalt. All annen bruk og distribusjon skjer for oppdragsgivers regning og risiko. BDO AS eller BDO Advokater AS vil ikke kunne gjøres ansvarlig overfor en tredjepart.

RS 3/22

Fagkonferansen 8.-9. juni 2022

Velkommen til FKTs Fagkonferanse 2022 – 8.-9. juni på [Lily Country Club](#)

Covid-19: Vi vil løpende vurdere evt. behov for å gjøre konferansen heldigital.

Årsmøtet vil bli holdt 8. juni, se [informasjon om årsmøtet](#)

Lily Country Club ble åpnet i 2020 og ligger på Kløfta, 10 min med buss fra Oslo Lufthavn Gardermoen. Se hotellets flotte [bildegalleri](#)

Hovedtema: (Vi tar forbehold om endringer)

- **Kontrollutvalget som bestiller**

Hvordan kan kontrollutvalget bli en kreativ og aktiv deltaker i utarbeidelse av risiko- og vesentlighets vurderinger og planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll? Hvordan kan sekretariatet bidra og være en god tilrettelegger for kontrollutvalget?

Hvilken rolle bør kontrollutvalget ha når innholdet i etterlevelseskontrollen skal bestemmes? Hva er nok for at etterlevelseskontrollen er dekkende for kontrollutvalget sitt påseansvar?

- **Henvendelser til kontrollutvalget**

Hvordan henvendelser til kontrollutvalget best kan følges opp, kan være vanskelig å avgjøre. Det er få kontrollutvalg og sekretariat som har avtalt faste rutiner for hvordan henvendelser skal mottas og følges opp. FKT har utarbeidet en veileder med en rekke anbefalinger som vi presenterer på konferansen.

- **Habilitet og rolleklarhet**

Hvorfor er habilitet og klare roller i forvaltningen så viktig når det skal tas beslutninger som har konsekvenser for folks liv og virke? Er tilliten til forvaltningens upartiskhet så avgjørende at man i små kommuner ikke kan leve med litt inhabilitet?

- **Varslingssystem i kommuner**

Arbeidstaker har rett til å varsle om kritikkverdige forhold i arbeidsgivers virksomhet. Kommunene har plikt til å utarbeide rutiner for intern varsling, men har kommunene i dag forsvarlige kanaler som tar imot meldinger om kritikkverdige forhold?

Flere kommuner har etablert eksterne kanaler for å sikre trygghet for varsleren. Vi vil presentere et eksempel.

- **Kommunedirektørens internkontroll**

[En ny veileder](#) fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet tar for seg de rettslige rammene for kommunedirektørens internkontroll. Målgruppen for veilederen er «kommuner og fylkeskommuner, statsforvaltere og andre tilsynsorganer, og andre aktører som er opptatt av internkontroll i kommunesektoren».

Vi vil også legge vekt på eksempler – funn og erfaringer fra revisors arbeid. Det er flere rapporter som viser at grunnleggende internkontroll i kommunene har store svakheter.

Program (pdf) blir lagt ut her. Arbeidet med detaljene i programmet pågår.

Pris: 6 900 for medlemmer | 7 300 for andre | 1 090 for ekstra overnatting 7.- 8. juni

Påmelding

Kommune/selskap

Organisasjonsnummer EHF *

Postnummer *

Poststed *

Ressursnummer e.l. (som ref. på faktura)

E-post kopimottaker

☐ Er medlem i FKT

Deltaker

Fornavn *

Etternavn *

Epost *

Mobil

Tilleggsopplysninger, allergier ol.

Ønsket deltakelse *

SEND

RS 4/22

Frå: Røen, Arild[Arild.Roen@dnb.no]

Sendt: 25.01.2022 10:08:24

Til: Anne Gerd Tandstad;Svein Verne Røseth;Terje Næss;Silvana Amaral Da Silva[an-geta@online.no;sveinv44@gmail.com;terjenaess@hotmail.com;silvanaamaral02@hotmail.com]

Kopi: Einar Kåre Ulla[Einar.Kare.Ulla@vlfk.no];

Tittel: VS: Innhenting av samtykke til å sende nyhetsbrev fra Forum for kontroll og tilsyn

Hei

Sjå melding fra FKT under. For å få nyheitsbrev frå FKT, må me samtykke til dette, ref personopplysningslove. Det er fort gjort 😊

Helsing Arild

Fra: Anne-Karin Femanger Pettersen <anne-karin@fkt.no>

Sendt: mandag 24. januar 2022 15:21

Til: Forum for Kontroll og Tilsyn <fkt@fkt.no>

Emne: Innhenting av samtykke til å sende nyhetsbrev fra Forum for kontroll og tilsyn

Til medlemmer i FKT

Att: kontrollutvalgsledere

Vi håper dere kan sende denne e-posten videre til medlemmene i kontrollutvalget.

Forum for kontroll og tilsyn er ferd med å digitalisere nyhetsbrevene som sendes til medlemmer.

Vi er forpliktet etter personopplysningsloven til å innhente samtykke for å kunne bruke e-postadresser til dette formålet.

Dere kan gi samtykke ved å klikke på lenken under. Skriv navn og e-postadresse i oppgitt felt og klikk på «samtykkeerklæring».

<https://app.easyquest.com/q/stoHaR>

Med vennlig hilsen

Anne-Karin Femanger Pettersen

Generalsekretær

Forum for kontroll og tilsyn / Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo / fkt@fkt.no / +47 414 71 166 / www.fkt.no